

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

İVAN SERGEYEVİÇ
TURGENYEV

KÖYDE BİR AY

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

RUSÇA ASLINDAN ÇEVİREN: ERGİN ALTAY

Genel Yayın: 5315

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüphanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüphanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamayacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İVAN SERGEYEVİÇ TURGENYEV
KÖYDE BİR AY

ÖZGÜN ADI
МЕСЯЦ В ДЕРЕВНЕ

RUSÇA ASLINDAN ÇEVİREN
ERGİN ALTAY

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2020
Sertifika No: 40077

EDİTÖR
ALİ ALKAN İNAL

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
NEBİYE ÇAVUŞ

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

I. BASIM, EKİM 2021, İSTANBUL

ISBN 978-625-405-719-9 (CİLTİ)
ISBN 978-625-405-718-2 (KARTON KAPAKLI)

BASKI-CİLT

DERYA MÜCELLİT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
MALTEPE MAH. LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/80-81 TOPKAPI
ZEYTİNBURNU İSTANBUL

Tel. (0212) 501 02 72 - (0212) 501 35 91 Faks: (0212) 480 09 14
Sertifika No: 40514

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

HASAN
ÂLİ
YÜCEL
KLASİKLER
DİZİSİ

CDXVI

İVAN SERGEYEVİÇ TURGENYEV

KÖYDE BİR AY

RUSÇA ASLINDAN ÇEVİREN:
ERGİN ALTAY

TÜRKİYE BANKASI

Kültür Yayınları

Kişiler

ARKADİY SERGEİÇ İSLAYEV
Zengin çiftlik sahibi, 36 yaşında

NATALYA PETROVNA
Arkadiy Sergeič'in eşi, 29 yaşında

KOLYA
Onların oğlu, 10 yaşında

VERA
Evlatlık kız, 17 yaşında

ANNA SEMYONOVNA İSLAYEVA
İslayev'in annesi, 58 yaşında

LİZAVETA BOGDANOVNA
Nedime, 37 yaşında

SCHAAF
Alman mürebbi, 45 yaşında

MİHAİL ALEKSANDROVİÇ RAKİTİN
Aile dostu, 30 yaşında

ALEKSEY NİKOLAYEVİÇ BELYAYEV
Üniversite öğrencisi, Kolya'nın öğretmeni, 21 yaşında

AFANASIY İVANOVIÇ BOLŞİNTSOV
Konuk, 48 yaşında

İGNATİY İLYİÇ ŞPİGELSKİ

Doktor, 40 yaşında

MATVEY

Uşak, 40 yaşında

KATYA

Hizmetçi kız, 20 yaşında

Olay İslayev'in çiftliğinde, kırklı¹ yılların başında geçiyor.
I. ve II., II. ve III., IV. ve V. perdelerin her biri bir günde geçer.

1 19. yüzyılın kırklı yılları.

I. Perde

(Sahne konuk odasıdır. Sağ yanda bir iskambil masası, biri çalışma odasına, biri doğrudan salona açılan iki kapı, solda iki pencere ve yuvarlak bir masa. Her köşede kanepeler. Oyun masasında Anna Semyonovna, Lizaveta Bogdanovna ve Schaaf –konuşması Alman aksanlıdır– iskambil oynuyorlar; yuvarlak masada Natalya Petrovna ile Rakitin oturuyor. Natalya Petrovna kanaviçe işliyor, Rakitin'in elinde bir kitap var. Duvar saati üçü gösteriyor.)

SCHAAF

Yedili koz.

ANNA SEMYONOVNA

Yedili koz mu? Evet dostum, seninle işimiz kötü bu oyunda.

SCHAAF

(Uyuşuk, ağırkanlı.)

Sekizli koz.

ANNA SEMYONOVNA

(Lizaveta Bogdanoviç'e.)

Görüyorsunuz! Bu adamla oynanmaz bu oyun.

(Lizaveta Bogdanovna gülümser.)

NATALYA PETROVNA

(Rakitin'e.)

Neden bıraktınız okumayı? Okusanıza.

RAKİTİN

(Kitabı yavaşça açıp okumaya başlar.)

“Monte Cristo se redressa haletant...”¹ Hoşlanıyor musunuz bundan Natalya Petrovna?

NATALYA PETROVNA

Hiç.

RAKİTİN

Öyleyse ne diye okuyoruz?

NATALYA PETROVNA

Şunun için, birkaç gün önce bir kadın şöyle dedi bana: “Monte Cristo’yu okudunuz mu? Ah okuyun, harika bir romandır.” O anda bir şey söyleyememiştim, ama şimdi okuduğumu ve hiç de harika olmadığını söyleyebilirim kendisine.

RAKİTİN

Evet, okuduğum kadarıyla bu kaniya vardıysanız...

NATALYA PETROVNA

Aman, ne kadar tembelsiniz!

RAKİTİN

Okumaya devam edebilirim, izninizle...

(Nerede kaldığını bulduktan sonra.)

“Se redressa haletant et...”

NATALYA PETROVNA

(Rakitin’in okumasını keserek.)

Bugün Arkadiy’i gördünüz mü?

RAKİTİN

Su bendinde karşılaştım... Onarıyorlar su bendinizi. İşçilere bir şeyler anlatıyordu, daha iyi anlatabilmek için dizlerine kadar kumun içine girmişti.

NATALYA PETROVNA

Her işini öyle, büyük bir heyecanla yapar o... fazlasıyla verir kendini işine. Onun için bir eksikliktir bu. Siz ne düşünüyorsunuz bu konuda?

1 Monte-Kristo nefes nefese ayağa fırladı... (Fr.)

RAKİTİN

Sizinle aynı fikirdeyim.

NATALYA PETROVNA

Ne can sıkıcı bir durum!.. Her zaman benimle aynı fikirde oluyorsunuz. Hadi okumaya devam edin.

RAKİTİN

A! Yani sizinle tartışmamı mı isterdiniz... Pekâlâ.

NATALYA PETROVNA

İstiyorum... İstiyorum!.. Bunu arzu etmenizi istiyorum... Okumaya devam edin dedim size.

RAKİTİN

Başüstüne efendim.

(*Tekrar kitabı açar.*)

SCHAAF

Sekizli koz.

ANNA SEMYONOVNA

Nasıl? Yine mi? Bu kadarı da fazla artık!

(*Natalya Petrovna'ya.*)

Nataşa... Nataşa...

NATALYA PETROVNA

Efendim?

ANNA SEMYONOVNA

Farkında mısın, Schaaf temelli batırdı bizi... Bir yedili koz, bir sekizli koz...

SCHAAF

Ve sekizli koz.

ANNA SEMYONOVNA

Duydun mu? Korkunç bir şey bu!

NATALYA PETROVNA

Evet... Korkunç.

ANNA SEMYONOVNA

Biter bu oyun!

(*Natalya Petrovna'ya.*)

Kolya nerede?

NATALYA PETROVNA

Yeni öğretmeniyile dolaşmaya çıktılar.

ANNA SEMYONOVNA

Ya? Lizaveta Bogdanovna, tanıştıracacağım sizi onunla.

RAKİTİN

(Natalya Petrovna'ya.)

Hangi öğretmeniyile tanıştıracaksınız Kolya'yı?

NATALYA PETROVNA

Ah, evet! Size söylemeyi unutmuşum... Yeni bir öğretmen tuttuk.

RAKİTİN

Dufour'un yerine mi?

NATALYA PETROVNA

Hayır... Bir Rus öğretmen bu... Kolya'nın Fransız öğretmeni. Preses Moskova'dan gönderdi onu bize.

RAKİTİN

Rus öğretmen dediğiniz nasıl biri? Yaşlı mı?

NATALYA PETROVNA

Hayır, genç... Ancak yalnız yaz ayları için tuttuk kendisini.

RAKİTİN

Ya? Demek geçici.

NATALYA PETROVNA

Evet, onlar da öyle diyorlar. Hem biliyor musunuz Rakitin, insanları gözlemlemeyi, izlemeyi, içlerinde ne var ne yok kurcalamayı pek seviyorsunuz...

RAKİTİN

Rica ederim, niye öyle söylüyorsunuz...

NATALYA PETROVNA

Evet, evet... Dikkat edin ona. Ben sevdim kendisini. İnce yapılı, uzun boylu, bakışları hoş, yüz ifadesi kararlı, yürekli... Göreceksiniz... Anlayacağınız oldukça ağırkanlı, beceriksiz... Sizin için hiç de iyi değil bu.

RAKİTİN

Natalya Petrovna bugün çok sıkıştırıyorsunuz beni.

NATALYA PETROVNA

Şaka bir yana, dikkat edin ona. Sanıyorum çok iyi bir adam. Ama belli olmaz!

RAKİTİN

Merakımı uyandırıyorsunuz...

NATALYA PETROVNA

Gerçekten mi?

(*Düşünceli.*)

Okuyun.

RAKİTİN

“Se redressa haletant et...”

NATALYA PETROVNA

(*Birden bakınır.*)

Peki Vera nerede? Sabahtan beri görünürlerde yok.

(*Rakitin’e, gülümseyerek.*)

Bırakın o kitabı... Farkındayım, bugün kitap okuyamayacağız... İyisi mi bir şeyler anlatın bana...

RAKİTİN

Tamam... Ne anlatayım size?.. Biliyorsunuz, birkaç gün Krinitşinlardaydım... Düşünebiliyor musunuz, gençlerimizin canı sıkılıyor.

NATALYA PETROVNA

Nasıl anladınız bunu?

RAKİTİN

İnsanın can sıkıntısını gizleyebilmesi mümkün müdür? Başka her şeyi gizleyebilirsiniz... ama can sıkıntınızı asla.

NATALYA PETROVNA

(*Rakitin’in yüzüne bakarak.*)

Demek can sıkıntısından başka her şeyi gizlemek mümkün, öyle mi?

RAKİTİN

(*Bir an düşünüür.*)

Sanırım.

NATALYA PETROVNA

(Bakışlarını önüne çevirip.)

Peki neler yaptınız Krinitsınlarda?

RAKİTİN

Hiçbir şey. Dostlarla birlikte can sıkıntısı çekmek korkunç bir şey: İyisinizdir, canınız sıkılmıyordur, mutlunuzdur, canınızı sıkan bir şey yoktur, ama yine de sıkılır canınız, karnınız açmış gibi aptal aptal sızlar yüreğiniz.

NATALYA PETROVNA

Dostlarınızın yanında canınız sık sık sıkılıyor olmalı.

RAKİTİN

Sevdiğiniz ama canınızı sıkan birinin yanınızda olmasının nasıl bir şey olduğunu bilmiyorsunuz galiba.

NATALYA PETROVNA

(Yavaşça.)

Sevdiğiniz... Büyük bir sözcük bu. Çok anlamlı konuşuyorsunuz.

RAKİTİN

Anlamlı... neden anlamlı?

NATALYA PETROVNA

Evet, sizin kusurunuz bu. Bakın ne diyeceğim Rakitin: Kuşkusuz çok zeki bir insansınız, ama...

(Duraksayarak.)

...kimi zaman dantel işler gibi konuşuyorum sizinle. Dantelin nasıl işlendiğini biliyor musunuz? Havasız odalarda, yerinden kalkmadan... Çok güzeldir dantel, ama sıcak bir günde bir yudum soğuk su çok daha güzeldir.

RAKİTİN

Natalya Petrovna siz bugün...

NATALYA PETROVNA

Bugün ben ne?

RAKİTİN

Bugün bir şey için kıızıyorsunuz bana.

NATALYA PETROVNA

Ah şu hassas insanlar, hassas olmanıza karşın gerçeği görmekten ne kadar uzaksınız!.. Hayır, kızmıyorum size.

ANNA SEMYONOVNA

A! Sonunda bitirdi oyunu! Tuzağa düştü!

(*Natalya Petrovna'ya.*)

Nataşa düşmanımız pes etti.

SCHAAF

(*Tatsız, yüzü asık.*)

Kabahat Lisafet Bogdanovna'da...

LİZAVETA BOGDANOVNA

(*Gücenik.*)

Kusura bakmayın efendim, Anna Semyonovna'da koz olmadığını bilemezdim.

SCHAAF

Önce Lisafet Bogdanovna'yı suçlamıyorum² ben.

ANNA SEMYONOVNA

(*Schaaf'a.*)

Ne suçu var ki onun?

SCHAAF

(*Aynı ses tonuyla tekrarlıyor.*)

Önce Lisafet Bogdanovna'yı suçlamıyorum ben.

LİZAVETA BOGDANOVNA

Benim bir suçum yok! O kadar!..

RAKİTİN

Natalya Petrovna bugün size baktıkça yüzünüz her zaman olduğundan çok daha yabancı geliyor bana.

NATALYA PETROVNA

(*Bir ölçüde meraklı.*)

Gerçekten mi?

RAKİTİN

Gerçekten. Bir değişiklik görüyorum sizde.

2 Cümlelerin yüklemine "suçlamak" veya "davet etmek" gibi anlamlara gelecek biçimde bozuk bir Rusçayla yanlış telaffuz ediliyor.

NATALYA PETROVNA

Bir değişiklik görüyorsunuz ha?.. Öyleyse lütfedin... Tanıyorsunuz beni, bu değişikliğin ne olduğunu söyleyin bakalım?

RAKİTİN

Pekâlâ, bir dakika...

(Kolya birden gürültüyle koşarak salondan girer, doğruca Anna Semyovna'nın yanına gelir.)

KOLYA

Babaanneciğim, babaanneciğim! Bak ne var bende!

(Bir okla yay gösterir.)

Şuna baksana!

ANNA SEMYONOVNA

Bakayım canımın içi... Ah ne güzel bir ok bu! Kim yaptı sana bunu?

KOLYA

İşte o... o...

(Gelip salonun kapısında duran Belyayev'i gösterir.)

ANNA SEMYONOVNA

A! Ne güzel bir okmuş bu...

KOLYA

Bir ağaca iki kez ok attım bununla babaanneciğim, ikisi de isabet etti...

(Sevinçten zıplamaktadır.)

NATALYA PETROVNA

Bana da göster okunu Kolya.

KOLYA

(Natalya Petrovna'nın yanına koşar ve Natalya Petrovna oku incelerken.)

Ah maman! Aleksey Nikolayeviç'in ağaçlara nasıl çıktığını görseniz! Bana ağaca çıkmayı öğretmek istiyor, yüzmeyi de öğretecek. Her şeyi öğretecek!

(Sevinçten zıplamaktadır.)

NATALYA PETROVNA

(*Belyayev'e.*)

Kolya'yla çok iyi ilgileniyorsunuz, müteşekkirim size...

KOLYA

(*Heyecanlı, Natalya Petrovna'nın sözünü keser.*)

Çok seviyorum onu maman, çok!..

NATALYA PETROVNA

(*Kolya'nın başını okşayarak.*)

Biraz nazlıdır benim oğlum... Yaman bir delikanlı yapın onu bana.

(*Belyayev eğilerek selam verir.*)

KOLYA

Aleksey Nikolayeviç tavlaya gidelim, Fovarit'e yulaf verelim.

BELYAYEV

Gidelim.

ANNA SEMYONOVNA

(*Kolya'ya.*)

Gel buraya, önce öp beni...

KOLYA

(*Kaprya doğru uzaklaşırken.*)

Sonra babaanneciğim, sonra!

(*Koşarak salona gider,*

Belyayev de arkasından gider.)

ANNA SEMYONOVNA

(*Kolya'nın arkasından bakarak.*)

Ne sevimli çocuk!

(*Schaaf ve Lizaveta Bogdanovna'ya.*)

Gerçekten, öyle değil mi?

LİZAVETA BOGDANOVNA

Evet efendim.

SCHAAF

(*Bir an susar.*)

Benden pas.

NATALYA PETROVNA

(Üstüne biraz basarak, Rakitin'e.)

Nasıl buldunuz onu?

RAKİTİN

Kimi?

NATALYA PETROVNA

(Bir an susar.)

Şu... Rus öğretmeni.

RAKİTİN

Ah bağışlayın, unutmuşum... Bana sorduğunuz o soru öylesine takıldı ki kafama...

(Natalya Petrovna belli belirsiz bir gülümsemeyle bakar ona.)

Aslında onun yüzü... gerçekten de... evet, güzel bir yüzü var. Sevdim onu. Ama sanırım, çok utangaç.

NATALYA PETROVNA

Evet...

RAKİTİN

(Natalya Petrovna'ya bakarak.)

Ama yine de ne diyeceğimi bilemiyorum...

NATALYA PETROVNA

İkimiz birlikte onunla ilgilenmeye başlasak mı Rakitin? İster misiniz? Eğitimini tamamlatalım. İşte sizin benim gibi sağduyulu insanlar için mükemmel bir fırsat! Öyle ya, çok sağduyulu insanlarız biz, değil mi?

RAKİTİN

Bu genci çok düşünüyorsunuz, öyle olduğunu bilseydi... pek mutlu olurdu.

NATALYA PETROVNA

Hayır, inanın hiç de öyle değil! Onun yerinde bizlerden biri olsaydı ne yapardı... bunun için onu yargılamak olmaz. Evet, o bize hiç benzemiyor Rakitin. İşin kötüsü de bu zaten dostum: Bizler büyük bir gayretle kendimizi öğreniyor, değerlendiriyoruz, sonra da insanlar hakkında bilgi sahibi olduğumuzu sanıyoruz.

RAKİTİN

Başkasının ruhu karanlık bir orman gibidir derler. Peki ama bu imalar neye... Neden sitem ediyorsunuz bana?

NATALYA PETROVNA

Dostların olmasa kime sitem edebilirsin... Dostumsunuz siz benim... Bunu biliyorsunuz.

(Rakitin'in elini tutup sıkar.)

(Rakitin gülümser.)

Eski dostumsunuz benim.

RAKİTİN

Ama korktuğum bir şey var... bu eski dostun sizi usandırmasından korkuyorum...

NATALYA PETROVNA

(Gülerek.)

Yalnızca güzel şeylerin çokluğu usandırır onu.

RAKİTİN

Olabilir.. Ancak o da bunu seve seve yapıyor.

NATALYA PETROVNA

Yeter...

(Sesini alçaltıp.)

Sanki bilmiyorsunuz... ce que vous etes pour moi.³

RAKİTİN

Natalya Petrovna kedinin fareyle oynadığı gibi oynuyorsunuz benimle... Ama farenin bundan yakındığı yok.

NATALYA PETROVNA

Ah zavallı fare!

ANNA SEMYONOVNA

Sizden yirmi Adam İvanıç... Tamam!

SCHAAF

Önce ben davet etmedim Lisafet Bogdanovna'yı...

MATVEY

(Salondan girer, haber verir.)

İgnatiy İlyiç geldiler efendim.

3 benim için ne olduğunuzu. (Fr.)

ŞPİGELSKI

(Matvey'in arkasından girer.)

Doktorların geldiğini haber vermezler.

(Matvey çıkar.)

Bütün aileye en derin saygılarımı sunuyorum.

(Anna Semyovna'nın yanına gider.)

Merhabalar hanımefendi. Yanılmıyorsam oyunda yenil-
diniz?

ANNA SEMYONOVNA

Yenilmek ne demek! Zor kurtardım kendimi... Bu kada-
rına da şükür!

(Schaaf'ı göstererek.)

Hep şu hınzır.

ŞPİGELSKI

(Schaaf'a.)

Adam İvanıç hanımlarla iskambil oynamak kolay!.. Ama
hiç hoş değil... Tanıyamıyorum sizi.

SCHAAF

(Dişlerinin arasından homurdanarak.)

Üç hanımefendiyle, üç hanımefendiyle...

ŞPİGELSKI

(Soldaki yuvarlak masaya gider.)

Merhabalar Natalya Petrovna! Merhabalar Mihail Alek-
sandriç!

NATALYA PETROVNA

Merhabalar Doktor. Nasılsınız?

ŞPİGELSKI

Bu soru çok hoşuma gidiyor... Demek sağlığınız yerinde.
Ben mi nasılım? İyi bir doktor hiçbir zaman sağlıksız ol-
maz, durup dururken birden hasta olup ölmek olur mu
hiç... Ha-ha.

NATALYA PETROVNA

Oturun. Sağlığım yerinde... ama keyfim yerinde değil...
Bu da bir çeşit sağlıksızlık sayılır.

ŞPİGELSKI

(*Natalya Petrovna'nın yanına otururken.*)

İzin verin nabzınıza bakayım...

(*Natalya Petrovna'nın nabzına bakar.*)

Ah sizin şu sinirliliğiniz, siniriniz... Çok az yürüyorsunuz Natalya Petrovna... Az gülüyorsunuz... şu var ki... Ne bakıyorsunuz Mihail Aleksandriç? Yine de beyaz damlalar yazabilirim size.

NATALYA PETROVNA

Ben gülmeye karşı değilim...

(*Canlı.*)

Evet, bakın Doktor... Çok acımasız bir diliniz var. Bunun için seviyorum sizi, saygı da duyuyorum... Komik bir şeyler anlatın bana... Mihail Aleksandriç bugün hep felsefe yaptı durdu.

ŞPİGELSKI

(*Kaçamak, şöyle bir bakar Rakitin'e.*)

Anlaşılan burada yalnızca sinir bozukluğu değil, biraz öfke de söz konusu...

NATALYA PETROVNA

Evet, siz de öylesiniz! İstedığınız kadar gözlem yapın Doktor, ama sessiz... sezgilerinizin çok güçlü olduğunu hepimiz biliyoruz. İkinizin de sezgileriniz çok güçlü.

ŞPİGELSKI

Tamam efendim.

NATALYA PETROVNA

Komik bir şeyler anlatın bize.

ŞPİGELSKI

Emriniz olur efendim. Böyle birden size bir şeyler anlatmamı isteyeceğinizi hiç beklemiyordum... İzin verin biraz enfiye çekeyim.

(*Enfiye çeker.*)

NATALYA PETROVNA

Ne hazırlık ama!

ŞPİGELSKI

Şimdi müsaadenizle açıklayayım sevgili Natalya Petrovna. Komiklik kişiden kişiye değişir. Herkes için farklıdır. Mesela komşunuz beyefendi Hlopuşkin'in katılırcasına kahkahalarla gülmesi için parmağınızı oynatmanız yeter de artar... ama siz... Neyse, izin verin anlatayım. Platon Vasilyeviç Verenitsın'ı tanıyor musunuz?

NATALYA PETROVNA

Galiba tanıyorum ya da ismini duydum.

ŞPİGELSKI

Onun bir de deli kız kardeşi vardır. Bence ikisi de ya deli ya da akli başında insanlardır. İkisinin arasında kesinlikle en küçük bir fark yoktur, ama önemli olan da bu. Kader her yerde kaderdir efendim. Verenitsın'ın gencecik kızı... biliyor musunuz, gözlerinin bakışı öylesine soluk, küçücük burnu öylesine kırmızı, incecik dişleri öylesine sarıdır ki sözün kısası çok sevimli kızdır... piyano çalıyor, pek nazlı da konuşuyor, yani her şey tamam. İki yüz köylüsü var, bin beş yüz de halasının... Halası hayatta, uzun yıllar daha yaşayacak gibi, deliler her zaman çok yaşarlar, delilik her sıkıntılarına yardımcı olur. Kilisede bir belge imzalayıp her şeyini yeğenine bıraktı. Ondan bir gün önce sonunun nasıl olacağını öğrenmeye çalıştım... ama boşuna uğraştım, çünkü kurtulması olanaksızdı. Evet, anlayacağınız Verenitsın'ın kızı bulunmaz bir gelin adayı. Babası evlendirmeye çalışıyor onu, damat adayları gelip gitmeye başladılar. Bu arada Perekuzov adında genç, ürkek, ama çok dürüst, sıska biri çıktı... Baba beğendi bu Perekuzov'u, kız da beğendi... Sonunda ne oldu dersiniz? Evlendiler! Gerçekten de her şey çok güzeldi: Bay Platon Vasiliç Verenitsın Bay Perekuzov'u çok seviyordu, omzunu okşamaya başlamıştı ki nereden geldiyse birden Ardalion Protobekasov diye bir subay çıktı ortaya! Başkanın evindeki baloda

Verenitsın'ın kızını gördü, üç kez dans etti onunla; kızın yüzüne baygın baygın bakarak olsa gerek şöyle dedi: "Ah şu anda öyle mutluyum ki anlatamam!" Bizim kız birden kaybetti kendini, gözyaşları akmaya başladı, içini çekiyor, ah vah ediyordu... Perekuzov'a kim bakıyorsa, kim bir şey söylüyorsa duymuyordu Perekuzov, yalnızca "evlilik" sözcüğü titretiyordu onu... Tanrım, nasıl bir şeydi bu! Verenitsın düşünüyordu: "Protobekov gerçek bir Protobekov ise zengin biri olmalı." Protobekov'u eve davet ediyorlar.. yani evimizi onurlandırın diyorlar. Protobekov onurlandırıyor evlerini. Geliyor evlerine, kur yapıyor kıza, âşık oluyor ona, evlenme önerisinde bulunuyor. Ne düşünüyorsunuz? Verenitsın'ın kızı hemen seve seve kabul mü ediyor öneriyi? Hiç de öyle değil! Tanrı korusun! Tekrar gözyaşları, iç çekmeler, ayılıp bayılmalar. Baba ne yapacağını bilemiyor. Nihayet, nasıl bir şeydi bu? Ne yapması gerekiyordu? Ne diyorsunuz, kız ne cevap veriyor ona? "Babacığım, hangisini sevdiğimi bilemiyorum." Babası, "Nasıl?" diyor. "Yemin ederim bilemiyorum, ikisiyle de evlenmesem daha mı iyi olur acaba... ama seviyorum!" Anlaşılacağı gibi hemen koleraya yakalanıyor Verenitsın, damat adayları da bunun nihayetinde ne olduğunu bilemiyorlar... Kız hâlâ aynı şeyi söylüyordu. Düşünün işte efendim, ne tuhaf şeyler oluyor bizde!

NATALYA PETROVNA

Bunda bir tuhafılık görmüyorum... Aynı anda iki kişiyi sevemez mi yani insan?

RAKİTİN

A! Siz öyle mi düşünüyorsunuz?

NATALYA PETROVNA

(*Tane tane.*)

Sanırım... bununla birlikte, bilemiyorum... belki de ikisini de sevmediğini gösteriyordur bu.

ŞPİGELSKI

*(Enfiyesini çekerek, bir Natalya Petrovna'ya,
bir Rakitin'e bakarak.)*

Öyle de olabilir efendim...

NATALYA PETROVNA

(Heyecanlı, Şpigelski'ye.)

Anlattığınız hikâye çok güzeldi, ama yine de güldüremediniz beni...

ŞPİGELSKI

Evet hanımefendiciğim, rica ederim, şu anda kim güldürebilir sizi? Öyle birine ihtiyacınız yok sizin.

NATALYA PETROVNA

Neye ihtiyacım var?

ŞPİGELSKI

(Yapmacık bir tevazuyla.)

Neye ihtiyacınız olduğunu Tanrı bilir!

NATALYA PETROVNA

Ah ne sıkıcı bir insansınız, Rakitin'den farkınız yok.

ŞPİGELSKI

Benim için büyük onurdur bu efendim, teşekkürler...

(Natalya Petrovna sabırsız bir hareket yapar.)

ANNA SEMYONOVNA

(Ayağa kalkar.)

Eh, nihayet.

(İçini çeker.)

Oturaktan bacaklarım uyuştı.

(Lizaveta Bogdanovna ile Schaaf da kalkarlar.)

O-oh.

NATALYA PETROVNA

(Ayağa kalkar, onların yanına gider.)

Böyle uzun uzun oturaktan hoşlanıyorsunuz...

(Şpigelski ile Rakitin de kalkarlar.)

ANNA SEMYONOVNA

(Schaaf'a.)

Senden iki adet on kapiklik anam babam.

(Schaaf soğuk bir tavırla eğilerek selam verir.)

Bizi cezalandırman doğru değil.

(Natalya Petrovna'ya.)

Bugün sanki biraz solgun yüzün Nataşa. İyi misin? Şpigelski, sağlığı yerinde mi onun?

ŞPİGELSKI

(Rakitin'le kararsız, fısıltıyla bir şeyler konuşurken.)

Ah mükemmel!

ANNA SEMYONOVNA

Ben de şimdi... yemekten önce gidip biraz dinleneceğim...

Çok yoruldum, gidelim Liza. Ah bacaklarım, bacaklarım.

(Lizaveya Bogdanovna'yla salona yürür. Natalya Petrovna salonun kapısına kadar ona yardım eder. Şpigelski, Rakitin, Schaaf sahnenin ön bölümünde dururlar.)

ŞPİGELSKI

(Schaaf'a, sigara tabakasını ona uzatarak.)

Evet, Adam İvanıç, wie befinden Sie sich?⁴

SCHAAF

(Enfiyeyi mağrur bir tavırla içine çekerek.)

Guzel. Ya siz nasilsiniz?

ŞPİGELSKI

Teşekkür ederim, iyi sayılırım.

(Rakitin'e, alçak sesle.)

Demek bugün Natalya Petrovna'nın neyi olduğunu bilmiyorsunuz?

RAKİTİN

İnanın bilmiyorum.

ŞPİGELSKI

Evet, siz bilmiyorsanız...

(Dönüp salon kapısından dönen

Natalya Petrovna'ya doğru yürür.)

Sizinle küçük bir işim var Natalya Petrovna.

4 Nasılsınız? (Alm.)

NATALYA PETROVNA

(*Pencereye doğru yürürken.*)

Gerçekten mi? Ne gibi?

ŞPİGELSKI

Sizinle yalnız konuşmamız gerekiyor...

NATALYA PETROVNA

Vay canına... korkutuyorsunuz beni.

(*Bu arada Rakitin Schaaf'ın koluna girer, onunla*

aşağı yukarı dolaşmaya başlar, ona Almanca bir

şeyler fısıldar. Schaaf gülümser, alçak sesle şöyle der:

*"Ja, ja, ja, jawohl, jawohl sehr gut."*⁵

ŞPİGELSKI

(*Sesini alçaltıp.*)

Bu özellikle yalnızca sizi ilgilendirmiyor...

NATALYA PETROVNA

(*Bahçeye bakarak.*)

Ne demek istiyorsunuz?

ŞPİGELSKI

Önemli olan şu efendim... İyi bir tanıdığım öğrenmemi rica etti... yani... evlatlık kızınız Vera Aleksandrovna ilgili niyetinizin...

NATALYA PETROVNA

Benim niyetimi mi?

ŞPİGELSKI

Yani... açıkça söylemek gerekirse tanıdığım...

NATALYA PETROVNA

Onunla evlenmek istemiyor ya?

ŞPİGELSKI

Aynen öyle efendim, istiyor.

NATALYA PETROVNA

Şaka mı ediyorsunuz?

ŞPİGELSKI

Hayır efendim, şaka etmiyorum.

5 Evet, evet, evet, elbette, elbette, çok iyi. (Alm.)

NATALYA PETROVNA

(*Gülerek.*)

İnsaf, daha çocuk o, ne tuhaf bir görev vermiş size arkadaşınız!

ŞPİGELSKI

Neden tuhaf olsun Natalya Petrovna, arkadaşımıdır kendisi...

NATALYA PETROVNA

Çok işgüzersiniz Şpigelski. Peki kimdir bu arkadaşınız?

ŞPİGELSKI

(*Gülümser.*)

İzin verin, müsaade edin. Henüz olumlu bir şey söylemiş değilsiniz...

NATALYA PETROVNA

Yeter Doktor. Vera henüz çocuk. Siz de biliyorsunuz bunu Monsieur le diplomate.⁶

(*Dönerek.*)

Hah, işte kendisi.

(*Vera ile Kolya salondan koşarak gelirler.*)

KOLYA

(*Rakitin'in yanına koşar.*)

Rakitin, söyle tutkal versinler bize, tutkal...

NATALYA PETROVNA

(*Vera'ya.*)

Nereden böyle?

(*Vera'nın yanağını okşar.*)

Yüzün kıpkırmızı olmuş...

VERA

Bahçeden...

(*Şpigelski Vera'ya selam verir.*)

(*Şpigelski'ye.*)

Merhaba İgnatiy İlyiç.

6 Bay Diplomat/Elçi. (Fr.)

RAKİTİN

(*Kolya'ya.*)

Tutkalı ne yapacaksın?

KOLYA

Lazım, lazım... Aleksey Nikolaiç uçurtma yapacak bize...

Hadi söyle, tutkal versinler bize...

RAKİTİN

(*Çingırağı çalmak ister.*)

Bekle, hemen söylüyorum...

SCHAAF

Erlauben Sie.⁷ Begefendi Koliya bugün dersini okımadın.

(*Kolya'yı elinden tutar.*)

Kommen Sie.⁸

KOLYA

(*Hüzünlü.*)

Morgen, Herr Schaaf, morgen...⁹

SCHAAF

(*Sertçe.*)

Morgen, morgen nur nicht heute sagen alle faule Leute...

Kommen Sie...¹⁰

(*Kolya direnir.*)

NATALYA PETROVNA

(*Vera'ya.*)

Kiminle dolaşıyordun öyle? Sabahtan beri görmüyorum seni.

VERA

Aleksey Nikolayeviç'le... Kolya'yla...

NATALYA PETROVNA

Ya?

(*Dönerek.*)

Kolya, ne demek oluyor bu?

7 İzin verin. (Alm.)

8 Gelin. (Alm.)

9 Yarın Bay Schaaf, yarın... (Alm.)

10 Yarın, yarın, bugün olmaz, bütün tembeller böyle söyler... Gelin. (Alm.)

KOLYA

(*Sesini alçaltıp.*)

Bay Schaaf... annem...

RAKİTİN

(*Natalya Petrovna'ya.*)

Orada uçurtma yapıyorlar, burada ise ders yapmak istemiyorlar.

SCHAAF

(*Duygulu, saygılı.*)

Gnadige Frau...

NATALYA PETROVNA

(*Kolya'ya, sertçe.*)

Söz dinleyin lütfen, bugün yeterince koştunuz... Bay Schaaf'la gidin.

SCHAAF

(*Kolya'yı salona götürürken.*)

Es ist unerhört!¹¹

KOLYA

(*Uzaklaşırken, fısıltıyla Rakitin'e.*)

Sen yine de söyle tutkalı...

(*Rakitin başını eğer.*)

SCHAAF

(*Kolya'yı kolundan çekerek.*)

Kommen Sie, mein Herr...¹²

(*Kolya ile salona doğru uzaklaşırlar.*

Rakitin onların arkasından gider.)

NATALYA PETROVNA

(*Vera'ya.*)

Otur... yorulmuş olmalısın...

(*Kendi de oturur.*)

VERA

(*Otururken.*)

Hiç yorulmadım efendim.

11 Duyulmuş şey değil bu. (Alm.)

12 Gelin efendim. (Alm.)

NATALYA PETROVNA

(Şpigelski'ye gülümseyerek.)

Bakın ona Şpigelski, yorgun gibi mi görünüyor?

ŞPİGELSKI

Evet, sağlığı yerinde Vera Aleksandrovna'nın.

NATALYA PETROVNA

Onu söylemiyorum...

(Vera'ya.)

Peki neler yaptınız bahçede?

VERA

Oynadık efendim... Koştuk... Önce su bendinde kazı yapanlara baktık, sonra Aleksey Nikolaiç sincabın arkasından ağaca tırmandı, çok yükseğe çıktı, ağacın tepesini sallamaya başladı... Hepimiz çok korktuk... sonunda düştü sincap, köpek az kaldı yakalayacaktı onu... Ama kaçtı sincap.

NATALYA PETROVNA

(Gülümseyerek Şpigelski'ye bakıp.)

Sonra?

VERA

Sonra Aleksey Nikolaiç bir ok yaptı Kolya'ya... ama çabucak... sonra da çayırda bizim ineğin yanına sessizce sokuldu, birden atladı sırtına, ürktü hayvan, çifteler atarak koşmaya başladı... bu arada Aleksey Nikolaiç kahkahalarla gülüyordu.

(Kendi de güler.)

Sonra da uçurtma yapmak istedi bize, işte bunun için geldik buraya.

NATALYA PETROVNA

(Vera'nın yanağını okşar.)

Çocuk, çocuk, gerçekten çocuksun sen... öyle değil mi?

Siz ne diyorsunuz Şpigelski?

ŞPİGELSKI

(Tane tane ve Natalya Petrovna'ya bakarak.)

Sizinle aynı fikirdeyim.

NATALYA PETROVNA

Demek öyle.

ŞPİGELSKI

Öyle ama bunun bir sakıncası yok... Tersine...

NATALYA PETROVNA

Öyle mi diyorsunuz?

(*Vera'ya.*)

Yani çok eğlendiniz öyle mi?

VERA

Evet efendim... Aleksey Nikolaiç çok ömür biri.

NATALYA PETROVNA

Tamam.

(*Bir an sustuktan sonra.*)

Veracığım kaç yaşındasın sen?

(*Vera biraz şaşkın, Natalya Petrovna'ya bakar.*)

Çocuk... çocuk...

(*Rakitin salondan girer.*)

ŞPİGELSKI

(*Telaşlı.*)

Ah unuttum. Arabacınız hastaydı... hâlâ bakmadım ona.

NATALYA PETROVNA

Neyi var?

ŞPİGELSKI

Ateşi var ama ciddi bir şey değil.

NATALYA PETROVNA

Yemekte bizimle misiniz Doktor?

ŞPİGELSKI

İzninizle.

(*Çıkar.*)

NATALYA PETROVNA

Mon enfant, vous feriez bien de mettre une autre robe pour le diner...¹³

(*Vera ayağa kalkar.*)

13 Yavrucuğum, akşam yemeği için başka bir elbise giysen iyi olur. (Fr.)

Gel buraya.

(*Vera'yı alnından öper.*)

Yavrum, yavrum!

(*Vera Natalya Petrovna'nın elini öper,
kaprya doğru gider.*)

RAKİTİN

(*Göz kırparak, alçak sesle Vera'ya.*)

Gereken her şeyi gönderdim Aleksey Nikolaiç'e.

VERA

(*Alçak sesle.*)

Sağ olun Mihail Aleksandriç.

(*Çıkar.*)

RAKİTİN

(*Natalya Petrovna'nın yanına gider. Natalya
Petrovna ona elini uzatır. Rakitin kendisine
uzatılan eli hemen sıkar.*)

Nihayet baş başa kaldık... Natalya Petrovna, söyleyin bana, neyiniz var?

NATALYA PETROVNA

Bir şeyim yok Michel, bir şeyim yok. Bir şeyim vardıysa da şimdi hepsi geçti. Oturun.

(*Rakitin onun yanına oturur.*)

Kimin başına gelmez böyle bir şey? Gökyüzü bulutlandı. Neden öyle bakıyorsunuz bana?

RAKİTİN

Size bakıyorum ve... Mutluyum.

NATALYA PETROVNA

(*Rakitin'in cevabına gülümser.*)

Pencereyi açın Michel. Bahçe çok güzel!

(*Rakitin pencereyi açtıktan sonra
Natalya Petrovna'nın yanına oturur.*)

Sağ ol rüzgâr.

(*Güler.*)

İçeriye dolmak için zamanını bekliyordu sanki...

(*Bakınır.*)

Doldurdu bütün odayı! Artık dışarı çıkaramazsın onu...

RAKİTİN

Siz de fırtına sonrası bir akşam gibi hoş, sakinsiniz.

NATALYA PETROVNA

(*Rakitin'in son sözcüklerini dalgın tekrarlayarak.*)

Fırtına sonrası... Fırtına mı vardı yoksa?

RAKİTİN

(*Başını sallayarak.*)

Kopmak üzereydi.

NATALYA PETROVNA

Gerçekten mi?

(*Kısa bir süre sustuktan sonra Rakitin'e bakarak.*)

Bakın ne diyeceğim Michel, sizden daha iyi bir insan olabileceğini düşünemiyordum ben. Gerçekten.

(*Rakitin onun sözünü kesmek ister.*)

Hayır, söylememe engel olmayın. Her zaman hoşgörülü, tatlı dilli bir insansınız... Hiç değişmiyorsunuz, daima aynı Mihail Aleksandroviç'siniz.

RAKİTİN

Natalya Petrovna, neden özellikle şimdi söylüyorsunuz bunu bana?

NATALYA PETROVNA

Bilmiyorum, neşem yerinde ve dinleniyorum; engel olmayın bana, gönlümce gevezelik edeyim biraz...

RAKİTİN

(*Natalya Petrovna'nın elini tutup sıkar.*)

Bir meleksiniz.

NATALYA PETROVNA

(*Gülerek.*)

Bu sabah söylemeseydiniz bunu bana... Ama bakın ne diyeceğim Michel, beni tanıyorsunuz, bağışlamak zorundasınız beni. İlişkimiz öylesine temiz, öylesine içten... ama yine de bütünüyle doğal değil. Yalnızca Arkadiy'in

yüzüne değil, herkesin doğrudan gözlerinin içine bile bakmaya hakkımız var... Evet, ancak...

(Düşünür.)

İşte bunun için kimi zaman bu ağır geliyor bana ve çocuk gibi can sıkıntımın öcünü başka birinden, özellikle de sizden almak istiyorum. Bu tercihime kızmıyor musunuz?

RAKİTİN

(Canlı.)

Tersine...

NATALYA PETROVNA

Evet, sevdiğini... sevdiği insanı biraz üzmekten bazen hoşlanıyor insan... Evet, ben de Tatyana gibi söyleyebiliyorum: “Ne diye kurnazlık yapıyım?”

RAKİTİN

Natalya Petrovna, siz...

NATALYA PETROVNA

(Rakitin’in sözünü keser.)

Evet... Seviyorum sizi, ama ne var biliyor musunuz Rakitin? Kimi zaman ne korkunç geliyor bana biliyor musunuz? Sizi seviyorum... ve bu duygu bende öylesine açık seçik, öylesine huzur verici ki... Hiç heyecanlandırmıyor beni... ısıtıyor içimi, ama...

(Canlı.)

Hiç ağlatmadınız beni... oysa sanırım ağlamalıydım...

(Duraksar.)

Ne anlama geliyor bu?

RAKİTİN

(Biraz üzgün.)

Böyle bir soruya cevap vermek gerekmez.

NATALYA PETROVNA

(Düşünceli.)

Ama sizinle uzun zamandır tanışıyoruz.

RAKİTİN

Dört yıldır. Evet, eski iki dostuz.

NATALYA PETROVNA

Dostuz... Hayır, siz dosttan daha ilerisiniz benim için...

RAKİTİN

Natalya Petrovna, oraya getirmeyin konuyu... Mutluluğumun ellerinizin altında kaybolmasından korkuyorum.

NATALYA PETROVNA

Hayır... hayır... hayır. Bütün sorun çok iyi niyetli olmanızda... Çok yüz veriyorsunuz bana... Şımarttınız beni...

Çok iyi niyetlisiniz, duyuyor musunuz?

RAKİTİN

(*Gülümseyerek.*)

Duyuyorum efendim.

NATALYA PETROVNA

(*Ona bakarak.*)

Sizin ne düşündüğünüzü bilmiyorum... Ama ben başka bir mutluluğu arıyorum... Birçok kişi gıpta ediyordur bana.

(*Rakitin'e iki elini uzatır.*)

Öyle değil mi?

RAKİTİN

Sizinim ben... ne istiyorsanız yapın bana...

(*Salondan İslayev'in sesi gelir:*

"Haber gönderdiniz mi ona?")

NATALYA PETROVNA

(*Hızla ayağa kalkar.*)

O geldi! Şimdi yüzüne bakamam... Hoşça kalın!

(*Çalışma odasına geçer.*)

RAKİTİN

(*Onun arkasından bakarak.*)

Nedir bu? Sonun başlangıcı mı, yoksa düpedüz son mu?

(*Bir an susar.*)

Yoksa başlangıç mı?

(*İslayev endişeli bir yüzle girer. Şapkasını çıkarır.*)

İSLAYEV

Merhabalar Michel.

RAKİTİN

Görüşmüştük bugün.

İSLAYEV

A! Affedersin... İyice karıştı kafam.

(*Odanın içinde dolaşır.*)

Çok tuhaf! Rus köylüsünün kafası çok çalışıyor, çok anlayışlı, saygı duyuyorum Rus köylüsüne... öte yandan bazen söylüyorsun ona, söylüyorsun, anlatıyorsun, anlatıyorsun... hiç yararı olmadığını görüyorsun. Rus köylüsünde yok şu... şu...

RAKİTİN

Hâlâ su bendiyle mi uğraşıyorsun?

İSLAYEV

Şu... nasıl desem... işte... şu sevgi... aslında hiçbir şeye... sevgi yok. Düşünceni iyice anlatmana izin vermiyor. “Başüstüne babacığım...” diyor. Oysa başüstüne falan yoktur ortada... söylediklerinden hiçbir şey anlamamıştır. Alman öyle midir ya! Rusta sabır yoktur. Öyleyken yine de saygı duyuyorum ona... Sahi, Nataşa nerede? Bilmiyor musun?

RAKİTİN

Biraz önce buradaydı.

İSLAYEV

Sahi, saat kaç? Yemek vakti gelmiştir. Sabahtan beri ayaktayım, iş çok... Üstelik bugün inşaata da uğramadım. Zaman çok çabuk geçiyor. Felaket!.. Her yere yetişemiyorsun!

(*Rakitin gülümser.*)

Farkındayım bana gülüyorsun... Evet ama ne yaparsın kardeşim? Herkesin durumu bir değil. Becerikli biriyim, çiftlik sahibi olarak doğmuşum... hepsi o kadar. Zamanım olsaydı, başka şeyler hayal ederdim, olmadı işte dostum! Zararım kendime... böyle işte! Belyayev de nerede kaldı?

RAKİTİN

Kimdir Belyayev dediğin?

İSLAYEV

Yeni öğretmenimiz, Rus. Çok çekingen, sıkılğan biri; ama alışacaktır. Kafası çalışan bir gence benziyor. Bugün gidip inşaata bir bakmasını rica etmiştim kendisinden.

(*Belyayev girer.*)

A, işte geldi! Evet, anlat bakalım. Durum nasıl orada?

Belki de bir şey yaptıkları yoktur? Öyle mi?

BELYAYEV

Hayır efendim, çalışıyorlar.

İSLAYEV

İkinci kesimi bitirdiler mi?

BELYAYEV

Üçüncüye başladılar.

İSLAYEV

Ağaçların tepelerinin nasıl kesileceğini söylediniz mi?

BELYAYEV

Söyledim.

İSLAYEV

Peki o işi nasıl yaptılar?

BELYAYEV

Zaten şimdiye kadar başka türlü yapmadıklarını söylediler.

İSLAYEV

Hım... Doğramacı Yermil de orada mıydı?

BELYAYEV

Oradaydı.

İSLAYEV

A!.. Pekâlâ, aferin!

(*Natalya girer.*)

A! Nataşa! Selam!

RAKİTİN

Ne oluyoruz, bugün herkesle yirmi kez selamlaşıyorsun?

İSLAYEV

Söyledim, kafam çok karışık. Ah, aklıma gelmişken! Yeni harman makinemi göstermedim sana, değil mi? Hadi gidelim, çok değişik bir şey. Düşünebiliyor musun, kasırga gibi dökülüyor içinden... düpedüz kasırga gibi. Yemek zamanına kadar gidip görebiliriz onu... İster misin?

RAKİTİN

Olur.

İSLAYEV

Nataşa, sen de gelmek ister misin?

NATALYA PETROVNA

Yeni harman makinesini görmedim sanki! Siz gidin... ama dikkat edin, geç kalmayın.

İSLAYEV

(Rakitin'le giderken.)

Hemen geleceğiz...

(Belyayev onlarla birlikte gidecek olur.)

NATALYA PETROVNA

(Belyayev'e.)

Siz nereye gidiyorsunuz Aleksey Nikolaîç?

BELYAYEV

Ben, şey... efendim... ben...

NATALYA PETROVNA

Peki, dolaşmak istiyorsanız...

BELYAYEV

Hayır efendim, sabahtan beri dışarılardayım!

NATALYA PETROVNA

Ya? Pekâlâ, öyleyse oturun...

(Bir sandalye göstererek.)

Şuraya oturun. Henüz yeterince konuşamadık sizinle Aleksey Nikolaîç. Hiç tanışmadık bile.

(Belyayev eğilerek selam verir, oturur.)

Ama ben tanışmak istiyorum sizinle.

BELYAYEV

Ben efendim... benim için büyük onur olur bu efendim.

NATALYA PETROVNA

(Gülümseyerek.)

Şu anda çekiniyorsunuz benden, farkındayım... ama biraz bekleyin, tanıyacaksınız beni, o zaman çekinmeyeceksiniz. Söylesenize... söyleyin bana, kaç yaşındasınız?

BELYAYEV

Yirmi bir yaşındayım efendim.

NATALYA PETROVNA

Anneniz babanız hayatta mı?

BELYAYEV

Annem öldü, babam hayatta.

NATALYA PETROVNA

Anneniz öleli çok oldu mu?

BELYAYEV

Çok oldu efendim.

NATALYA PETROVNA

Ama unutamadınız onu değil mi?

BELYAYEV

Nasıl olur... elbette unutamadım efendim.

NATALYA PETROVNA

Peki babanız Moskova'da mı?

BELYAYEV

Hayır efendim, köyde.

NATALYA PETROVNA

Ya? Kardeşleriniz var mı?

BELYAYEV

Bir kız kardeşim var.

NATALYA PETROVNA

Çok mu seviyorsunuz onu?

BELYAYEV

Seviyorum efendim. Benden çok küçük.

NATALYA PETROVNA

Adı nedir?

BELYAYEV

Natalya.

NATALYA PETROVNA

(Canlı.)

Natalya mı? Çok tuhaf. Benim adım da Natalya...

(Bir an susar.)

Ve çok seviyorsunuz onu, öyle mi?

BELYAYEV

Evet efendim.

NATALYA PETROVNA

Peki söyleyin bakalım, Kolya'yı nasıl buluyorsunuz?

BELYAYEV

O çok sevimli, iyi bir çocuk.

NATALYA PETROVNA

Gerçekten mi? Ve öylesine seven! Şimdiden çok bağlandı size.

BELYAYEV

Onun için her şeyi yapmaya hazırım... Çok seviyorum onu...

NATALYA PETROVNA

Bakın, farkındasınızdır Aleksey Nikolaîç, kuşkusuz onun yetenekli, zeki biri olmasını istiyorum. Bunu başarıp başaramayacağımı bilmiyorum. Ama ne olursa olsun çocukluğunu hatırladığında her zaman hoşnutluk duymasını istiyorum. Varsın özgür yetişsin... önemli olan bu. Beni öyle yetiştirmediler Aleksey Nikolaîç, babam kötü biri değildi, ama sinirli, sertti... Evde anneciğimden başlamak üzere herkes korkardı ondan. Her bizi odasına istediğini söylediklerinde ağabeyimle ben gizlice haç çıkarak giderdik odasına. Bazen okşardı beni babam, ama onun kucağındayken, hatırlıyorum, kaskatı kesilirdim. Büyüyünce ağabeyim, belki duymuşsunuzdur, ayrıldı babamın yanından... O korkunç günü hiç unutamıyorum... Ben babacığım ölene kadar uysal kızı olarak kaldım yanında... Kendisinin tesellisi, Antigone'u olduğumu söylediler... (Hayatının son yıllarında gözleri görmüyordu)

...ama en sıcak okşamaları bile gençlik yıllarımdan içimdeki ilk izlenimlerini silememiştir.. Ondan, kör ihtiyardan korkuyordum ve onun yanındayken hiçbir zaman kendimi rahat hissedemiyordum... Bu korkunun, bu uzun süren zorunluluğun izleri belki hâlâ tam anlamıyla silinmemiştir içimden... Biliyorum, ilk bakışta belli oluyordur... nasıl söylesem... soğukluk mu neyse... Farkındayım, size Kolya ile ilgili bir şeyler anlatmam gerekirken kendimden söz ediyorum... Size bunları sadece çocuğun özgür büyümesinin ne denli iyi olduğunu kendi deneyimimden bildiğim için anlatayım dedim... Evet, sanırım çocukluğunuzda bir şeyleri kısıtlamadılar size değil mi?

BELYAYEV

Nasıl söylesem efendim... Elbette kimse hiçbir şeyi kısıtlamadı bana... kimse ilgilenmiyordu benimle.

NATALYA PETROVNA

(Ürkek.)

Babanız da mı?

BELYAYEV

Benimle ilgilenecek durumda değildi. Daha çok iş için arabasıyla komşuları dolaşırdı, efendim... işi olmasa da... dolaşırdı. Ekmek parasını öyle kazanırdı diyebilirim. Çalışarak, hizmet ederek.

NATALYA PETROVNA

Ya? Demek hiç kimse ilgilenmemiş eğitiminizle?

BELYAYEV

Doğrusunu söylemek gerekirse hiç kimse... Bununla birlikte eksikliklerimin farkındayım.

NATALYA PETROVNA

Mümkündür... ama ayrıca...

(Bir an sustuktan sonra biraz mahcup devam eder.)

Aklıma gelmişken Aleksey Nikolaiç, dün bahçede şarkı söyleyen siz miydiniz?

BELYAYEV

Ne zaman efendim?

NATALYA PETROVNA

Akşam, havuzun kenarında... siz miydiniz?

BELYAYEV

Bendim efendim.

(Telaşlı.)

Düşünemedim... Havuz buraya o kadar uzak ki... Buradan duyulabileceği hiç aklıma gelmedi...

NATALYA PETROVNA

Özür diliyor gibisiniz! Sesiniz çok güzel, gür, çok güzel şarkı söylüyorsunuz. Müzik eğitimi aldınız mı?

BELYAYEV

Hayır efendim, almadım. Kulak dolgunluğuyla şarkı söylüyorum efendim... o da kolay olanlarını...

NATALYA PETROVNA

Ama çok güzel söylüyorsunuz... Bir ara rica edeceğim sizden... şimdi değil, sizinle daha yakın tanıştığımızda, birbirimize yakınlaştığımızda... Evet Aleksey Nikolaiç, yakınlaşacağız değil mi? Size güveniyorum, konuşmam kanıtlamıştır size bunu...

(Natalya Petrovna sıkması için Belyayev'e elini uzatır. Belyayev kararsız, kendisine uzatılan eli tutar ve bir an ne yapacağını bilemeden öper. Natalya Petrovna'nın yüzü kızarır, elini çeker. O sırada salondan Şpigelski girer, durur, bir adım geri çekilir. Natalya Petrovna hemen ayağa kalkar. Belyayev de.)

NATALYA PETROVNA

(Mahcup.)

A, siz miydiniz Doktor... Biz de Aleksey Nikolaiç'le konuşuyorduk.

(Durur.)

ŞPİGELSKI

(Yüksek sesle, rahat.)

Düşünebiliyor musunuz Natalya Petrovna, neler oluyor evinizde... Uşakların odasına giriyorum, hasta arabacı-

yı soruyorum, bir de bakıyorum! Benim hasta masaya oturmuş, soğanla gözleme atıştırıyor. İşte şimdi gel de doktorluk yap... Hasta bekle, mütevazı paralar bekle!

NATALYA PETROVNA

(Zoraki gülümseyerek.)

A! Gerçekten...

(Belyayev gitmek ister.)

Aleksey Nikolaîç, size söylemeyi unuttum...

VERA

(Salondan koşarak gelir.)

Aleksey Nikolaîç! Aleksey Nikolaîç!

(Natalya Petrovna'yı görünce birden durur.)

NATALYA PETROVNA

(Biraz şaşırmış.)

Ne oldu? Ne istiyorsun?

VERA

(Kızarak bakışlarını yere çevirir,

Belyayev'i gösterir.)

Kendisini çağırıyorlar.

NATALYA PETROVNA

Kim çağırıyor?

VERA

Kolya... yani Kolya uçurtma için gönderdi beni...

NATALYA PETROVNA

A!

(Alçak sesle, Vera'ya.)

On n'entre pas comme cela dans une chambre... Cela ne convient pas.¹⁴

(Şpigelski'ye döner.)

Sahi, saat kaç oldu Doktor? Sizin saatiniz her zaman doğrudur... Yemek saati gelmiştir.

ŞPİGELSKI

Bir dakika.

14 Odaya böyle girilmez... yakışmıyor. (Fr)

(Cebinden saatini çıkarır.)

Şimdi söylüyorum size efendim... Şimdi söylüyorum efendim... beşi yirmi geçiyor.

NATALYA PETROVNA

Gördünüz mü! Tam zamanı.

(Aynanın önüne gider, saçlarını düzeltir. Bu arada Vera Belyayev'e bir şey fısıldar. İkisi de gülümser. Natalya Petrovna aynadan onları görür. Şpigelski Natalya Petrovna'ya yandan bakar.)

BELYAYEV

(Gülümseyerek, alçak sesle.)

Gerçekten mi?

VERA

(Evet anlamında başını eğer, o da gülümseyerek.)

Evet, evet, öyle düştü işte.

NATALYA PETROVNA

(Yapmacık bir kayıtsızlıkla Vera'ya.)

Nedir olan? Kim düştü?

VERA

(Mahcup.)

Hayır efendim... Orada bir salıncak yapmıştı Aleksey Nikolaïç, dadı salıncağa binmeye kalkıştı...

NATALYA PETROVNA

(Sorusuna cevabın sonunu beklemeden, Şpigelski'ye.)

Ah şimdi aklıma geldi, Şpigelski gelin.

(Onu kenara çeker, sonra tekrar Vera'ya döner.)

Dadının bir yerine bir şey olmadı, değil mi?

VERA

Olmadı efendim!

NATALYA PETROVNA

Evet... yine de gereksiz yapmışsınız o salıncağı Aleksey Nikolaïç...

MATVEY

(Salondan girer, haber verir.)

Yemek hazır efendim.

NATALYA PETROVNA

A! Peki Arkadiy Sergeic nerede? İşte yine Mihail Aleksandroviç'le geç kalacaklar yemeğe.

MATVEY

Onlar çoktan yemek odasındalar efendim.

NATALYA PETROVNA

Anneciğim?

MATVEY

Kendileri de yemek odasındalar efendim.

NATALYA PETROVNA

Ya? Öyleyse biz de gidelim.

(*Belyayev'i göstererek.*)

Vera, allez en avant avec monsieur.¹⁵

(*Matvey çıkar, onun arkasından Belyayev ile Vera.*)

ŞPİLENSKİ

(*Natalya Petrovna'ya.*)

Bir şey mi söyleyecektiniz bana?

NATALYA PETROVNA

Ah evet! Sahi... Gördüğünüz gibi... Sizinle hâlâ aynı şeyi... teklifinizi konuşacağız.

ŞPİLENSKİ

Vera Aleksandrovna konusunu mu?

NATALYA PETROVNA

Evet. Düşüneceğim... bunu düşüneceğim

(*Birlikte çıkarlar.*)

15 Vera, bu beyefendiyle siz önden gidin. (Fr.)

II. Perde

(Bahçe. Sağda ve solda, ağaçların altında banklar, karşıda bir ahududu çalılığı. Sağdan Katya ile Matvey girer. Katya'nın kolunda bir sepet vardır.)

MATVEY

Nasıl olur Katerina Vasilyevna? Hiç değilse izin verin konuşalım, çok rica ediyorum.

KATYA

Matvey Yegoriç, ben, doğrusu...

MATVEY

Size nasıl bir sempati duyduğumu çok iyi biliyorsunuz Katerina Vasilyevna. Kuşkusuz sizden yaşıyım, bu tartışılmaz, ama gücüm kuvvetim yerinde. Bildiğiniz gibi uysal biriyim de, daha ne olsun?

KATYA

Matvey Yegoriç inanın çok iyi biliyorum, müteşekkirim de size Matvey Yegoriç... Evet... Bence beklemek gerekir.

MATVEY

Lütfen Katerina Vasilyevna, beklemeye ne gerek var? İzin verirsiniz hatırlatayım Katerina Vasilyevna, önce böyle demiyordunuz. Saygı konusuna gelince, sanırım bu konuda kendi adıma söz verebilirim size. Daha fazlasını istemeyeceğiniz bir saygı göreceksiniz benden Katerina Vasilyevna. Üstelik içki içmeyen bir insanım, efendilerimden de kötü bir söz duymamışumdır.

KATYA

Ne yalan söyleyeyim Matvey Yegoriç, size ne diyeceğimi bilemiyorum...

MATVEY

Ah Katerina Vasilyevna, daha dün ne diyordunuz...

KATYA

(Hafifçe kızarak.)

Dün mü? Ne zaman?

MATVEY

Doğrusu bilmiyorum ne zaman olduğunu... Ama önce öyle diyordunuz... Daha önce böyle davranmıyordunuz bana.

KATYA

(Kulise bakarak, telaşlı.)

Yavaş olun... Alman geliyor.

MATVEY

(Camı sıkkn.)

Tam sırasıydı uzun burunlu turnanın gelmesinin!.. Neyse, daha sonra konuşacağım sizinle.

(Gider.)

(Katya da ahududu çalılığına doğru yürür.

Soldan Schaaf omzunda oltayla girer.)

SCHAAF

(Katya'nın arkasından seslenir.)

Nereye? Nereye Katerina?

KATYA

(Durur.)

Ahududu toplamamı söylediler Adam İvaniç.

SCHAAF

Ahududu mu?.. Çok güzel bir meyvedir aududu. Sen seviyor musun ahududunu?

KATYA

Evet, seviyorum.

SCHAAF

He, he... Ben de seviyor. Bütün meyveleri seviyor ben.

(*Katya'nın uzaklaşmak istediğini fark edince.*)

Oo, Katerin, biraz dur.

KATYA

Ama zamanım yok efendim. Kâhya kadın kızar sonra bana.

SCHAAF

E! Bir şey yok olmak.

(*Oltayı göstererek.*)

Bak ben gidiyor... nasıl siz söylemek... palik tutmak, siz seviyor palik?

KATYA

Evet efendim.

SCHAAF

E... he, he, ben de seviyor, ben de seviyor. Biliyor muzusuz size ben ne söylemek Katerin. Almanca bir şarkı var
(*Şarkı söyler.*)

“Cathrinchen, Catrinchen, wie lieb ich dich so sehr!..”
Yani Rusça şöyle: Ah Katrinacık, Katrinacık, sen çok güzel, ben seviyor seni.

(*Bir koluyla Katya'ya sarılmak ister.*)

KATYA

Yeter, yeter, utanmıyor musunuz... Gelenler var
(*Ahududu çalılığma kaçır.*)

SCHAAF

(*Soğuk, ciddi bir tavır takınıp alçak sesle.*)

Das ist dummm...¹

(*Sağdan Natalya Petrovna ile Rakitin
kol kola girerler.*)

NATALYA PETROVNA

(*Schaaf'a.*)

A! Adam İvanıç, balığa mı gidiyorsunuz?

SCHAAF

Tam oyle efendim.

1 Aptallık bu... (Alm.)

NATALYA PETROVNA

Peki, Kolya nerede?

SCHAAF

Lisafet Bogdanovna yanında... piyano dersinde...

NATALYA PETROVNA

Ya?

(*Bakınarak.*)

Siz burada yalnız mısınız?

SCHAAF

Yalnızım efendim.

NATALYA PETROVNA

Aleksey Nikolaîç'i gördünüz mü?

SCHAAF

Hiç görmedim.

NATALYA PETROVNA

(*Bir an sustuktan sonra.*)

Biz de sizinle gelelim Adam İvanîç, ister misiniz? Nasıl balık tuttuğunuza bakalım...

SCHAAF

Çok memnun olmak ben.

RAKİTİN

(*Alçak sesle Natalya Petrovna'ya.*)

Neden istiyorsunuz bunu?

NATALYA PETROVNA

(*Rakitin'e.*)

Gidelim, gidelim, beau ténébreux...²

(*Üçü birlikte sağdan çıkarlar.*)

KATYA

(*Ahududu çalılığının içinden başını usulca çıkarıp.*)

Gittiler...

(*Çıkar oradan, bir süre düşünceli, durur.*)

Şu Alman'a bak!..

(*Derin bir soluk alır ve bir şarkı mırıldanarak tekrar ahududu toplamaya başlar.*)

2 Şeytan gibi bir adam... (Fr.)

“Yanmıyor ateş, kaynamıyor katran,

Ama kaynıyor, yanıyor yüreğim...”

Evet, Matvey Yegoriç haklı!

(*Şarkı söylemeyi sürdürerek.*)

“Ama kaynamıyor, yanmıyor yüreği,

Ne babacığımın, ne anacığımın...”

Ahududular ne iri...

(*Şarkı söylemeyi sürdürerek.*)

“Ne babacığımın, ne anacığımın...”

Hava ne sıcak! Hatta boğucu.

(*Şarkı söylemeyi sürdürerek.*)

“Ne babacığımın , ne anacığımın...

Ama kaynıyor, yanıyor benim...”

(*Birden bakınır; susar, çalılığa yarım saklanır.*

Soldan Belyayev ile Vera girer. Belyayev’in elinde

bir uçurtma vardır.)

BELYAYEV

(*Çalılığın önünden geçerken Katya’ya.*)

Neden kestin şarkını Katya?

(*Şarkı söyler.*)

“Ve kaynıyor, yanıyor güzel kızın...”

KATYA

(*Yüzü kızarır.*)

Biz böyle söylemiyoruz bu şarkıyı.

BELYAYEV

Nasıl söylüyorsunuz?

(*Katya güler, cevap vermez.*)

Ahududu mu topluyorsun? Bir tane ver de tadına bakayım.

KATYA

(*Sepeti Belyayev’e uzatır.*)

Alın, hepsi sizin olsun...

BELYAYEV

Hepsine gerek yok... Vera Aleksandrovna, istiyor musunuz?

(Vera sepetten bir ahududu alır, Belyayev de alır.)

Bu kadar yeter.

(Sepeti Katya'ya vermek ister.)

KATYA

(Belyayev'in kolunu iter.)

Olmaz, hepsini alın, alın.

BELYAYEV

Hayır, teşekkürler Katya.

(Katya'ya sepeti geri verir.)

Teşekkür ederim.

(Vera'ya.)

Vera Aleksandrovna bir banka oturalım.

(Uçurtmayı göstererek.)

Şunun kuyruğunu bağlamam gerekiyor. Yardım edebilir-siniz bana.

(Birlikte gidip banka otururlar.

Belyayev uçurtmayı Vera'nın eline verir.)

İşte böyle. Dikkat edin, dik tutun onu.

(Uçurtmanın kuyruğunu bağlamaya başlar.)

Ne oldu?

VERA

Ama bu şekilde göremiyorum sizi.

BELYAYEV

Beni göreceksiniz de ne olacak?

VERA

Yani kuyruğu nasıl bağladığınızı görmek istiyorum.

BELYAYEV

Ya? durun öyleyse.

(Uçurtmayı Vera'nın göreceği şekilde çevirir.)

Katya neden şarkı söylemiyorsun? Hadi söyle.

(Katya biraz sonra alçak sesle şarkı söylemeye başlar.)

VERA

Söyler misiniz Aleksey Nikolaiç, Moskova'da da bazen uçurtma yapıyor musunuz?

BELYAYEV

Moskova'da uçurtmayla işimiz olmaz! İpi tutun... işte böyle. Moskova'da yapacak başka işimizin olmadığını mı düşünüyorsunuz?

VERA

Ne yapıyorsunuz Moskova'da?

BELYAYEV

Nasıl yani? Öğrenim görüyoruz, profesörleri dinliyoruz.

VERA

Ne öğretiyorlar?

BELYAYEV

Her şey.

VERA

Çok iyi bir öğrenci olmalısınız. Okulun en iyi öğrencisi siz misiniz?

BELYAYEV

Hayır, ne çok iyi öğrenciyim, ne de okulun en iyisiyim. Tembel bir öğrenciyim ben!

VERA

Neden tembellik yapıyorsunuz?

BELYAYEV

Tanrı bilir! Öyle doğmuş olmalıyım.

VERA

(Bir an susar.)

Moskova'da arkadaşlarınız var mı?

BELYAYEV

Elbette var. Ama aramızda yeterince güçlü bir bağ yoktur.

VERA

Ama seviyorsunuzdur onları?

BELYAYEV

Daha neler! Siz arkadaşlarınızı sevmiyor musunuz yoksa?

VERA

Arkadaşlarımı mı?.. Benim arkadaşım yok.

BELYAYEV

Yani kız arkadaşlarınızı demek istemiştim.

VERA

(Ağrıdan alarak.)

Evet.

BELYAYEV

Yani kız arkadaşlarınız var..

VERA

Evet... Ama nedendir bilmiyorum... uzun zamandır çok az düşündüğüm oluyor onları... Liza Moşnina'nın mektubuna cevap bile yazmadım... Oysa mektubunda ona yazmam için çok rica ediyordu.

BELYAYEV

Peki erkek arkadaşınızın olmadığını nasıl söyleyebiliyorsunuz... ben ne oluyorum?

VERA

(Gülümseyerek.)

Ama siz... Siz başkasınız.

(Bir an susar.)

Aleksey Nikolaîç!

BELYAYEV

Nasıl?

VERA

Şiir yazıyor musunuz?

BELYAYEV

Hayır. Niçin sordunuz?

VERA

Öylesine sordum.

(Bir an sustuktan sonra.)

Bizim pansiyonda bir kız şiirler yazıyordu da.

BELYAYEV

(Dişiyle ipe asılarak.)

İşte böyle! Güzel şiirler mi yazıyordu?

VERA

Bilmiyorum. Bize okuyordu yazdığı şiirleri, bizler de ağlıyorduk.

BELYAYEV

Neden ağlıyordunuz?

VERA

Üzüntümüzden. Çok acıyorduk ona.

BELYAYEV

Moskova'da mı okuldaydınız?

VERA

Evet, Moskova'da Bayan Bolyus'un pansiyonunda. Bayan Natalya Petrovna geçen yıl aldı beni oradan.

BELYAYEV

Seviyor musunuz Bayan Natalya Petrovna'yı?

VERA

Seviyorum, çok iyidir. Çok seviyorum kendisini.

BELYAYEV

(*Gülümseyerek.*)

Sanırım korkuyorsun da ondan?

VERA

(*O da gülümseyerek.*)

Biraz.

BELYAYEV

(*Bir an sustuktan sonra.*)

Peki kim pansiyona koymuştu sizi?

VERA

Natalya Petrovna'nın anneciği, toprağı bol olsun. Onun evinde büyüdüm ben. Yetimim.

BELYAYEV

(*Kollarını sarkıtıp.*)

Yetim misiniz? Yani annenizi de, babanızı da mı kaybettiniz?

VERA

Evet.

BELYAYEV

Benim de annem öldü. Demek ikimiz de yetimiz. Ne yaparsınız! Ama yine de ümitsiz olmak gerekmez.

VERA

Yetimlerin kendi aralarında çabuk dost olduklarını söylüyorlar.

BELYAYEV

(Vera'nın gözlerinin içine bakarak.)

Gerçekten mi? Ya siz nasıl düşünüyorsunuz?

VERA

(O da gülümseyerek Belyayev'in gözlerine bakar.)

Ben de öyle düşünüyorum.

BELYAYEV

(Gülümser, tekrar uçurtmayla ilgilenir.)

Burada daha ne kadar zamanım olduğunu bilmek istedim.

VERA

Yirmi sekiz gündür buradasınız.

BELYAYEV

Hafızanız çok güçlü! Evet, uçurtmanın işi tamam. Kuyruğunu görüyor musunuz? Şimdi Kolya'nın yanına gitmem gerekiyor.

KATYA

(Belyayev'e sepetle yaklaşır.)

Daha ahududu ister miydiniz?

BELYAYEV

Hayır, teşekkür ederim Katya.

(Katya bir şey söylemeden çıkar.)

VERA

Kolya Lizaveta Bogdanovna'nın yanındadır.

BELYAYEV

Böyle bir havada bir çocuğu kapalı odada tutmak ne kötü!

VERA

Lizaveta Bogdanovna hep engel oluyor bize...

BELYAYEV

Hayır, bunun için söylemedim...

VERA

(Aceleci.)

O olmasa da bizimle gelemezdi Kolya... Ayrıca Lizaveta Bogdanovna dün çok övüyordu sizi.

BELYAYEV

Gerçekten mi?

VERA

Siz sevmiyor musunuz Lizaveta Bogdanovna'yı?

BELYAYEV

Boş verin Lizaveta Bogdanovna'yı! Varsın keyfine sürdürsün enfiye çekmeyi!.. Neden içinizi çektiniz?

VERA

(Bir an susar.)

Öylesine. Hava ne kadar güzel!

BELYAYEV

Onun için mi çekiyorsunuz içinizi?

(Bir sessizlik olur.)

Canınız mı sıkılıyor yoksa?

VERA

Canım mı sıkılıyor? Hayır! Neden içimi çektiğimi bazen ben de bilmiyorum... Şu anda hiç sıkılmıyor canım. Tersine...

(Bir an susar.)

Bilmiyorum... belki de sağlığım yerinde değildir. Dün prensesin yanına çıkıyordum... merdivende birden, düşünebiliyor musunuz, birden oturdum merdivenin basamağına, ağlamaya başladım... Neden ağladığımı bilmiyordum, uzun süre gözyaşı döktüm... Neden böyle oluyorum? Oysa bir sıkıntım yok, iyiyim...

BELYAYEV

Yaşınızdandır... Büyüyorsunuz. Bu yaşlarda öyle olur insan. Dün akşam da gözleriniz şişmişti sanki.

VERA

Fark ettiniz mi bunu?

BELYAYEV

Fark edilemeyecek gibi miydi?..

VERA

Gözünüzden bir şey kaçmıyor.

BELYAYEV

Hayır... kaçtığı da oluyor.

VERA

(Dalgın.)

Aleksey Nikolaïç...

BELYAYEV

Efendim?

VERA

(Bir an düşünür.)

Bir şey sormak istiyordum size. Ama ne soracağımı unuttum.

BELYAYEV

Çok mu dalgınsınız?

VERA

Hayır... hayır... ah evet! Bakın ne sormak istiyordum. Yanılmıyorsam bir kız kardeşiniz olduğunu söylemiştiniz?

BELYAYEV

Evet.

VERA

Söyler misiniz, benziyor muyum ona?

BELYAYEV

Hayır. Ondan çok daha güzelsiniz.

VERA

Nasıl olur! Sizin kız kardeşiniz... onun yerinde olmak isterdim.

BELYAYEV

Nasıl? Yani şimdi, bizim evde mi olmak isterdiniz?

VERA

Onu demek istemedim... Eviniz çok mu küçük yani?

BELYAYEV

Çok küçüktür... Burası gibi değil.

VERA

Bu kadar çok odaya ne gerek var zaten?

BELYAYEV

Nasıl ne gerek var? Odaların ne işe yaradığını zamanı gelince öğreneceksiniz.

VERA

Zamanı gelince... Ne zaman?

BELYAYEV

Bir evin hanımefendisi olduğunuz zaman...

VERA

(*Düşünceli.*)

Öyle mi düşünüyorsunuz?

BELYAYEV

Göreceksiniz.

(*Bir an susar.*)

Ne dersiniz Vera Aleksandrovna, Kolya'nın yanına gitsek mi?

VERA

Neden yalnızca Vera demiyorsunuz bana?

BELYAYEV

Peki siz bana Aleksey diyebilir misiniz?..

VERA

Neden?..

(*Birden irkilir.*)

Ah!

BELYAYEV

Ne oldu?

VERA

(*Alçak sesle.*)

Natalya Petrovna buraya geliyor.

BELYAYEV

(*O da alçak sesle.*)

Nerede?

VERA

(Başıyla işaret ederek.)

İşte orada, patikada Mihail Aleksandroviç'le buraya doğru geliyorlar.

BELYAYEV

(Ayağa kalkarken.)

Kolya'nın yanına gidelim... Dersi bitmiş olmalı...

VERA

Gidelim... Yoksa korkuyorum. Natalya Petrovna kızaaktır bana...

(Birlikte kalkar, hızla soldan çıkarlar. Katya tekrar ahududu çalılığına saklanır. Sağdan Natalya Petrovna ile Rakitin girerler.)

NATALYA PETROVNA

(Durur.)

O gidenler Vera ile Belyayev miydi?

RAKİTİN

Evet...

NATALYA PETROVNA

Sanki kaçıyorlardı bizden.

RAKİTİN

Olabilir.

NATALYA PETROVNA

(Bir an susar.)

Ne var ki Vera'nın benden kaçmış olacağını düşünmüyorum... ancak o gençle bahçede olması... Elbette henüz çocuktur Veracık, ama yine de yakışık almaz... Konuşacağım onunla.

RAKİTİN

Vera kaç yaşında?

NATALYA PETROVNA

On yedi! Daha on yedisinde... Bugün hava çok sıcak. Yoruludum. Şuraya oturalım.

(Vera ile Belyayev'in kalktıkları banka otururlar.)

Şpigelski gitti mi?

RAKİTİN

Gitti.

NATALYA PETROVNA

Gitmesine izin vermekle iyi etmediniz. Onun gibi bir adamın aklına ilçe doktoru olmak nereden esti anlayamıyorum... Çok şakacı biri. Güldürüyor beni.

RAKİTİN

Ama bugün gülecek durumda olmadığınızı düşünüyordum.

NATALYA PETROVNA

Neden?

RAKİTİN

Düşünüyordum işte!

NATALYA PETROVNA

Bugün duygusal her şeyden hoşlanmadığım için olamaz mı? Evet! Uyarıyorum sizi, bugün hiçbir şey beni etkileyemez. Ama gülmeme engel olamaz bu, tersine... Üstelik Şpigelski'yle konuşmam da gerekiyordu.

RAKİTİN

Ne konuda olduğunu öğrenebilir miyim?

NATALYA PETROVNA

Hayır, kesinlikle olmaz. Ne düşündüğümü, ne yaptığımı biliyorsunuz zaten... Çok sıkıcı bu.

RAKİTİN

Affedersiniz... Öyle olduğunu tahmin etmemiştim...

NATALYA PETROVNA

Hiç değilse bir şeyleri saklamak istiyorum sizden.

RAKİTİN

Bağışlayın! Dediklerinizden her şeyinizi bildiğim sonucunu çıkarmıştım...

NATALYA PETROVNA

(*Rakitin'in sözünü keser.*)

Öyle değil mi yoksa?

RAKİTİN

Bana gülmekten hoşlanıyorsunuz.

NATALYA PETROVNA

İçimde olup biten her şeyi bilmediğinizi mi söylemek istiyorsunuz? Öyleyse kutlamıyorum sizi. Nasıl? Sabahtan akşama kadar beni gözlemleyen biri olarak...

RAKİTİN

Ne bu? Sitem mi?

NATALYA PETROVNA

Sitem mi?

(Bir an sustuktan sonra.)

Evet, şimdi çok iyi görüyorum: İyi bir gözlemci değilsiniz.

RAKİTİN

Olabilir... ama sabahtan akşama kadar sizi gözlemlediğime göre izninizle bir uyarıda bulunayım...

NATALYA PETROVNA

Benimle mi ilgili? Lütfen uyarın.

RAKİTİN

Kızmayacak mısınız bana?

NATALYA PETROVNA

Ah hayır! İsterdim, ama hayır.

RAKİTİN

Son günlerde sürekli sinirlisiniz Natalya Petrovna. Elinizde olmayan, içsel bir sinirlilik sizinki. Sanki kendi kendinizle mücadele ediyorsunuz, sanki ne yapacağınızı bilemiyorsunuz. Ben Krinitsınlara gitmeden önce öyle bir sinirlilik yoktu sizde, yeni başladı bu.

(Natalya Petrovna şemsiyesinin ucuyla önünde yeri çiziktirir.)

Kimi zaman öyle çekiyorsunuz ki içinizi... bir türlü dinlenmeye zaman bulamayan yorgun... çok yorgun biri gibi...

NATALYA PETROVNA

Bundan ne sonuç çıkarıyorsunuz sayın gözlemci?

RAKİTİN

Bir sonuç çıkarmıyorum... Ama huzursuz ediyor beni bu.

NATALYA PETROVNA

Yakın ilginize teşekkürler.

RAKİTİN

Ve ayrıca...

NATALYA PETROVNA

(Bir ölçüde sabırsız.)

Lütfen değiştirelim bu konuyu.

(Sessizlik.)

RAKİTİN

Bugün bir yere gitmek niyetinde değilsiniz, değil mi?

NATALYA PETROVNA

Değilim.

RAKİTİN

Neden? Hava çok güzel.

NATALYA PETROVNA

Üşeniyorum.

(Sessizlik.)

Söyler misiniz... Bolşintsov'u tanıyor musunuz?

RAKİTİN

Komşumuz Afanasiy İvanoviç'i mi?

NATALYA PETROVNA

Evet.

RAKİTİN

Nasıl bir soru bu? Daha üç gün önce evinizde iskambil oynuyorduk kendisiyle.

NATALYA PETROVNA

Onun nasıl biri olduğunu öğrenmek istiyorum.

RAKİTİN

Afanasiy İvanoviç Bolşintsov'un mu?

NATALYA PETROVNA

Evet, evet, Afanasiy İvanoviç Bolşintsov'un.

RAKİTİN

Ne yalan söyleyeyim, böyle bir soru sormanızı hiç beklemiyordum!

NATALYA PETROVNA

(Sabırsız.)

Nasıl bir soru sormamı beklemiyordunuz?

RAKİTİN

Bolşintsov'u sormanızı! Aptal, şişko, can sıkıcı Bolşintsov'u... onun hakkında bunlardan başka bir şey söyleyemeyeceğim size...

NATALYA PETROVNA

Aslında hiç de düşündüğünüz kadar aptal, şişko, can sıkıcı değil.

RAKİTİN

Mümkündür. Ne yalan söyleyeyim, o beyefendiyle yakından ilgilendiğim hiç olmamıştır.

NATALYA PETROVNA

(İroniyle.)

İlgilenmediniz mi onunla?

RAKİTİN

(Zoraki gülümseyerek.)

Nereden aklınıza esti bu...

NATALYA PETROVNA

Öylesine!

(Tekrar sessizlik.)

RAKİTİN

Bakın Natalya Petrovna, şu koyu yeşil meşe koyu mavi gökyüzüne karşı ne güzel duruyor. Güneş bütünüyle kaplamış onu, nasıl güçlü bir renk bu... Özellikle şu genç akağaçla karşılaştırdığınızda ne sarsılmaz bir yaşam direnci, kuvvet var onda... Görkemli bir duruşu var, küçücük yaprakları akışkan bir ışığın içinde eriyormuş gibi parlıyor, kendi de harika...

NATALYA PETROVNA

Bakın ne diyeceğim Rakitin? Uzun zamandır farkındayım... Doğanın güzellikleri denen şeyi çok derinden hissediyorsunuz ve çok zarif, çok akıllıca söz ediyorsunuz onlardan... o kadar zarif ve akıllıca ki bu enfes mutlu

ifadeleriniz için doğanın size aşırı derecede müteşekkirdiğini düşünüyorum. Kırmızı ökçeli, her şeye kayıtsız bir markinin güzel bir köylü kızın peşinden koşması gibi siz de doğaya tutkunsunuz... Kötü olan da bu işte: Kimi zaman bana öyle geliyor ki köylü güzeli markinin saray inceliğini, zarafetini anlayamayacağı gibi doğa da sizin ince düşüncelerinizi anlayamaz, değerlendiremez. Doğa hayal ettiğinizden çok daha sade, hatta kabadır; çünkü şükürler olsun sağlığı yerindedir.. Akağaçlar sinirli kadınlar gibi öyle erimez, bayılmazlar.

RAKİTİN

Quelle tirade!³ Doğanın sağlığı yerindedir... yani diğer bir deyişle ben hasta bir yaratığım.

NATALYA PETROVNA

Yalnız siz değilsiniz hasta olan, ikimiz de fazlasıyla sağlıksızız.

RAKİTİN

Evet, en hoş olmayan bir şeyi karşısındakine pek masum bir biçimde söylemenin bu yolunu ben de biliyorum... Yüzüne karşı, örneğin, sen bir aptalsın dostum demek yerine, iyi niyetli bir gülümsemeyle doğrusu siz de, ben de aptalız demenin yettiğini de...

NATALYA PETROVNA

Gücendiniz mi? Bırakın bu saçmalığı! Yalnızca ikimizin... sağlıklı düşünemediğimizi... ikimizin de yaşlı, çok yaşlı olmamızdan hoşlanmadığınızı söylemek istemiştin...

RAKİTİN

Neden yaşlı oluyormuşuz? Kendim için öyle düşünmüyorum ben.

NATALYA PETROVNA

Pekâlâ, ama bakın ne diyeceğim: Şu anda oturduğumuz... bu bankta bizden on beş dakika önce belki de... gerçek iki genç oturuyordu.

3 Nasıl bir tirad bu! (Fr.)

RAKİTİN

Belyayev ile Vera mı? Elbette bizden genç onlar... Onlarla aramızda birkaç yaş fark var, hepsi o kadar... Ama bizim yaşlı olduğumuz anlamına gelmez bu...

NATALYA PETROVNA

Onlarla aramızdaki fark yalnızca yaşlarda değil...

RAKİTİN

Ya? Anlıyorum... kıskanıyorsunuz onların saflığını, onların körpeliğini, masumlüğünü... kısacası aptallığını...

NATALYA PETROVNA

Öyle mi düşünüyorsunuz? Ya? Aptal olduklarını düşünüyorsunuz demek? Farkındayım, sizin gözünüzde bugün herkes aptal. Hayır, beni anlamıyorsunuz. Dahası... aptallık ediyorsunuz! Kötü olan da bu! İnsan gönül eğlendiriyorsa ne kötülük var?.. Hoş olmayan, sıkıntılı bir şey yok bunda.

RAKİTİN

Hım. Neden açık konuşmak istemiyorsunuz? Eğlendiriyor muyum sizi... bunu mu söylemek istiyorsunuz? Neden benim yüzümden acı çekmek zorunda bırakıyorsunuz kendinizi?

NATALYA PETROVNA

Hep yanlış düşünüyorsunuz...

(Katya ahududu çalılığından çıkar.)

Ne o Katya, ahududu mu topladın?

KATYA

Evet efendim.

NATALYA PETROVNA

Göster bakayım...

(Katya Natalya Petrovna'ya yaklaşıp.)

Harika ahududular! Al, al... ama senin yanakların daha al...

(Katya gülümser, başını öniine eğer.)

Hadi git.

(Katya gider.)

RAKİTİN

İşte sizin zevkinize göre biri daha.

NATALYA PETROVNA

Elbette.

(*Kalkar.*)

RAKİTİN

Nereye gidiyorsunuz?

NATALYA PETROVNA

Önce Vera ne yapıyor, ona bakmak istiyorum... artık eve gitmesi gerekiyor... hem sonra sizinle konuşmamız sanki hoşuma gitmiyor artık. Doğa üzerine konuşmalarımıza bir süreliğine ara versek daha iyi olacak gibi.

RAKİTİN

Belki de yalnız dolaşmak istiyorsunuzdur?

NATALYA PETROVNA

Doğrusunu isterseniz evet. Yakında görüşürüz... Ancak dost olarak ayrılıyoruz değil mi?

(*Rakitin'e elini uzatır.*)

RAKİTİN

(*Ayağa kalkarak.*)

Daha neler!

(*Natalya Petrovna'nın elini sıkar.*)

NATALYA PETROVNA

Görüşmek üzere.

(*Şemsiyesini açıp soldan çıkar.*)

RAKİTİN

(*Bir süre aşağı yukarı dolaşır.*)

Neyi var bunun?

(*Bir an susar.*)

Belli! Kapris... Kapris mi? Daha önce fark etmemişim onda bunu. Aslında kaprissiz kadın tanımış da değilim. Ne vardı ortada?..

(*Tekrar dolaşır, sonra birden durur.*)

Ah, kafasında sadece bir fikri, yaşamda tek bir amacı, tek bir uğraşı olan insanlar ne komik oluyorlar.. Me-

sela benim gibi. Çok doğru söyledi kadın: Sabahtan akşama kadar boş şeylerle ilgilenirsen kendin de boş biri olursun... Hep böyledir, yine de bu kadınsız yapamam, onun yanında çok mutlu oluyorum; ama bu duyguya mutluluk demek olanaksız; her şeyimle onunum, ondan ayrılmak benim için, hiç abartmadan, hayattan ayrılmak demek olur... Ne var onda? İçimdeki bu endişenin, sözlerimdeki elimde olmayan istihzanın anlamı nedir? Ondan bıkmaya başlamış olmayayım? Hım.

(Oturur.)

Hiç kendimi aldatmadım, onun beni nasıl sevdiğini biliyorum, ama umuyordum ki bu huzurlu duygunun zamanla beni... Umuyordum! Acaba hakkım var mı, böyle bir şeyi ummaya cesaretim var mı? Ne yalan söyleyeyim, durumum oldukça komik... ve neredeyse yüz kızartıcı...

(Bir an susar.)

Peki ama neden böyle şeyler söylüyorum? Dürüst bir kadın o, bense bir çapkın.

(Hüzünlü gülümser.)

Çok yazık.

(Hızla kalkar.)

Yeter artık! At kafandan bütün bu saçmalıkları.

(Dolaşır.)

Ne güzel bir gün bu!

(Bir an susar.)

Nasıl ustaca dokundurdu bana... Benim “zarif, mutlu” ifadelerim... Çok zeki bir kadın, özellikle de havasında değilken. Hem ansızın nereden çıktı bu sadeliğe, masumluğa aşırı sevgisi?.. Şu Rus öğretmen... Çok sık söz ediyor ondan. Ne yalan söyleyeyim, herhangi bir özellik görmüyorum onda. Sıradan bir üniversite öğrencisi işte, hepsi o kadar. Acaba bu kadın... Olamaz! Kendinde değil... ne istediğini bilmiyor, bu yüzden de beni tırmalıyor.

Çocuklar dadılarını dövüyorlar... Ne hoş bir benzetme! Ama engel olmamalıyım ona. Huzursuzluğunun can sıkıcı nöbeti geçtiğinde ilk önce kendi alay edecektir o sırık gibi süt çocuğuyla, o taze delikanlıyla... Bu açıklamanız hiç de fena değil dostum Mihail Aleksandroviç, evet, öyle mi? Ama Tanrı bilir bunu! Bakıp göreceğiz. Evet, çok sevgili dostum, senin uzun uğraşlardan sonra bütün tasarılarından, niyetlerinden vazgeçtiğin, sakince oturup ne olacağını uslu uslu beklediğin çok olmuştur... Şimdi aklını başına topla, tam anlamıyla kötü durumun, acı... Mesleğin senin bu...

(Bakınır.)

A! İşte bizim delikanlı... Tam da zamanında geldi... Bugüne kadar gerektiği gibi konuşmamıştım onunla. Bakalım nasıl biriymiş...

(Soldan Belyayev girer.)

A! Aleksey Nikolaiç! Siz de temiz havada dolaşmaya mı çıktınız?

BELYAYEV

Evet efendim.

RAKİTİN

Ne yalan söyleyeyim, hava bugün pek serin değil; korkunç bir sıcak var, ama burada, ıhlamurların altında, gölgede oldukça güzel.

(Bir an susar.)

Natalya Petrovna'yı gördünüz mü?

BELYAYEV

Demin karşılaştım kendileriyle. Vera Aleksandrovna ile birlikte eve gittiler.

RAKİTİN

Yarım saat önce burada Vera Aleksandrovna'nın yanında gördüğüm siz değil miydiniz?

BELYAYEV

Evet efendim, bendim, dolaşıyorduk.

RAKİTİN

Ya?

(Belyayev'in koluna girer.)

Nasıl, köy hayatını sevdiniz mi?

BELYAYEV

Ben severim köy hayatını. Ama iyi olmayan bir yanı var:

Av kötü burada.

RAKİTİN

Avcı mısınız?

BELYAYEV

Evet efendim... Ya siz?

RAKİTİN

Ben mi? Hayır, doğrusunu isterseniz kötü bir atıcıyım. Bu konuda çok üşengecimdir.

BELYAYEV

Ben de öyle... ancak yürümekte değil.

RAKİTİN

Ya? Okumakta da mı?

BELYAYEV

Hayır, okumayı seviyorum. Uzun süre çalışmaktan da hoşlanmam; özellikle aynı şeyi yapmaktan...

RAKİTİN

(Gülmseyerek.)

Anladım, peki mesela kadınlarla konuşmaktan?

BELYAYEV

Evet, benimle alay ediyorsunuz... Ben kadınlardan daha çok korkarım.

RAKİTİN

(Biraz mahcup.)

Nereden çıkardınız bunu... ne hakla alay edebilirim sizinle?

BELYAYEV

Evet, öyle... ne kötü!

(Bir an susar.)

Söyler misiniz, burada nereden barut alabilirim?

RAKİTİN

Evet, sanırım kentten... orada haşhaş tohumu adıyla satıyorlar barutu. İyi barut mu almak istiyorsunuz?

BELYAYEV

Hayır, tabanca için olsa yeter. Ateş etmek için değil, havai fişekler yapacağım.

RAKİTİN

Ya? Havai fişek yapmasını biliyor musunuz?..

BELYAYEV

Biliyorum. Yerini bile buldum: Havuzun arkasında. Bir hafta sonra Natalya Petrovna'nın isim günü olduğunu duydum. Çok iyi olacak.

RAKİTİN

Bu ilginiz Natalya Petrovna'nın çok hoşuna gidecektir... Bilesiniz Aleksey Nikolaiç, Natalya Petrovna sizi seviyor.

BELYAYEV

Benim için bir onur bu... Ah, aklıma gelmişken Mihail Aleksandriç, sanırım dergi geliyor size. Okumam için bana verebilir misiniz dergilerinizi?

RAKİTİN

Elbette, seve seve... Güzel şiirler oluyor onlarda...

BELYAYEV

Ben şiirden pek hoşlanmam.

RAKİTİN

Neden?

BELYAYEV

İşte... Komik şiirler yapmacık, zoraki geliyor bana, üstelik pek o kadar çok değil; duygusal şiirler de... bilmiyorum... bir şeyler inandırıcı olmuyor onlarda.

RAKİTİN

Öyküleri mi yeğliyorsunuz?

BELYAYEV

Evet efendim, güzel öyküleri seviyorum... eleştiri yazılarına gelince... bayılıyorum onlara.

RAKİTİN

Neden?

BELYAYEV

Sıcak insanlar yazıyor onları...

RAKİTİN

Peki siz bir şeyler yazıyor musunuz?

BELYAYEV

Hayır efendim! Tanrı yetenek vermemişse ne diye yazmaya kalkışayım... Ancak insanları güldürmüş olurum kendime. Evet, ilginç olan şu, açıklayın bana, lütfedin: Bakıyorsunuz adam akıllı birine benziyor, ama saçma şeyler yazıyor... Hayır, yazmak kim biz kimiz... Tanrı yazılı olanı anlama yeteneğini versin bize, yeter!

RAKİTİN

Ne var biliyor musunuz Aleksey Nikolaiç? Çoğu genç sizin kadar sağlıklı düşünemiyor.

BELYAYEV

Bu iltifatınız için müteşekkirim.

(Bir an susar.)

Havai fişekler için havuzun arkasında bir yer seçtim, çünkü suda yanan Roma mumları yapmayı da biliyorum...

RAKİTİN

Bu çok güzel olacak... Bağışlayın beni Aleksey Nikolaiç, ama sormama izin verin... Fransızca biliyor musunuz?

BELYAYEV

Hayır. Paul de Kock'un *Montfermeilli Sütçü Kadın* romanını belki duymuşsunuzdur... elli ruble karşılığında Rusçaya çevirdim onun bu romanını... ama tek kelime Fransızca bilmiyorum. Düşünsenize “katr-ven-dis”i⁴ dört-yirmi-on diye çevirdim... Anlayacağınız parasızlık mecbur etti beni... Çok acı. Fransızca bilmek isterdim. Üşengeçliğin, tembelliğin gözü kör olsun. George Sand'ı Fransızca okumak isterdim. Evet, telaffuz... Telaffuz işini nasıl halletmeyi emredersiniz? an, on, en, in... Felaket!

4 quatre-vingt-dix: doksan (Fr.)

RAKİTİN

Bu sorun halledilebilir Belyayev.

BELYAYEV

Saatın kaç olduğunu öğrenebilir miyim?

RAKİTİN

(*Saatine bakar.*)

Bir buçuk.

BELYAYEV

Lizaveta Bogdanovna neden bu kadar uzun oturtuyor Kolya'yı piyanonun başında... Şu anda öyle çok istiyor-
dur ki koşmayı.

RAKİTİN

(*Yumuşak.*)

Öyle ama öğrenmesi gerekiyor Aleksey Nikolaiç...

BELYAYEV

(*İçini çekerek.*)

Bunu söylememeliydiniz Mihail Aleksandriç, ben de duymamalıydım... elbette herkes benim gibi boş gezenin boş kalfası olacak değil...

RAKİTİN

Öyle demeyin...

BELYAYEV

Evet, biliyorum bunu...

RAKİTİN

Oysa ben de biliyorum ve sanırım kendinizi yeterli görmüyor olmanız sizin doğallığınız, özgürlüğünüzdür ve özellikle budur hoşla giden.

BELYAYEV

Kimin hoşuna gidiyor mesela?

RAKİTİN

En azından Natalya Petrovna'nın.

BELYAYEV

Natalya Petrovna'nın mı? Onun yanında kendimi sizin dediğiniz gibi özgür hissedemiyorum.

RAKİTİN

Ya? Gerçekten mi?

BELYAYEV

Evet, nihayetinde, rica ederim Mihail Aleksandriç, insan için en önemli olan eğitim değil midir? Söylemesi kolay sizin için... Doğrusu anlayamıyorum sizi...

(Birden duraksar.)

Nedir bu? Bahçede bildircin öttü sanki.

(Gitmek ister.)

RAKİTİN

Olabilir. Nereye gidiyorsunuz?

BELYAYEV

Tüfeğimi almaya.

(Soldan kulise yürür. Natalya Petrovna ile karşılaşır.)

NATALYA PETROVNA

(Belyayev'i görünce birden gülümser.)

Nereye gidiyorsunuz Aleksey Nikolaîç?

BELYAYEV

Ben, efendim...

RAKİTİN

Tüfeğini almaya... Bahçeden bildircin sesi geldi de...

NATALYA PETROVNA

Hayır, bahçede ateş etmeyin lütfen... Bırakın yaşasın zavallı kuş... Hem büyükanneyi korkutursunuz.

BELYAYEV

Emredersiniz efendim.

NATALYA PETROVNA

(Gülümseyerek.)

Ah Nikolay Alekseîç, utanmıyor musunuz? “Emredersiniz”... nasıl bir sözcük bu? Nasıl böyle... söyleyebiliyorsunuz? Tamam, acele etmeyin, Mihail Aleksandriç’la birlikte eğiteceğiz sizi... Evet, evet... Onunla birkaç kez konuştuk bunu... Size karşı bir komplo var, uyarıyorum. Evet, eğitiminizle ilgilenmeme izin verir misiniz?

BELYAYEV

Lütfedersiniz... efendim, ben...

NATALYA PETROVNA

Önce... çekingen olmayın, hiç yakışmıyor size bu. Evet, sizinle ilgileneceğiz.

(*Rakitin'i göstererek.*)

Onunla ben yaşıyoruz, oysa siz gençsiniz... Öyle değil mi? Göreceksiniz, sizin için ne güzel olacak. Siz Kolya ile ilgileceksiniz, ben de... biz de sizinle.

BELYAYEV

Çok minnettar olurum.

NATALYA PETROVNA

Anlaştık. Biraz önce Mihail Aleksandriç'la ne konuşuyordunuz?

RAKİTİN

(*Gülümseyerek.*)

Fransızca tek sözcük bilmeden Fransızca bir kitabı nasıl çevirdiğini anlatıyordu bana.

NATALYA PETROVNA

A! Tamam, Fransızca öğreteceğiz size. Aklıma gelmişken, uçurtmayı ne yaptınız?

BELYAYEV

Eve götürdüm. Ondan hoşlanmadığınızı... sandım...

NATALYA PETROVNA

(*Biraz mahcup.*)

Neden öyle sandınız? Vera'yı... eve götürdüğüm için mi? Hayır, bu... Hayır, yanıldınız.

(*Sesini yükseltip.*)

Ama ne var biliyor musunuz? Şu anda Kolya'nın dersi bitmiştir. Gidip alalım onu, Vera'yı da, uçurtmayı da... ister misiniz? Hep birlikte çayıra gidelim. Ne dersiniz?

BELYAYEV

Çok sevinirim Natalya Petrovna.

NATALYA PETROVNA

Çok güzel. Hadi hemen gidelim, hemen gidelim.

(Belyayev'e elini uzatır.)

Tutun elimi, ne çekingensiniz! Gidelim, hemen gidelim.

(Birlikte soldan hızla çıkarlar.)

RAKİTİN

(Arkalarından bakarak.)

Bu ne heyecan, bu ne neşe... Hiç böyle bir ifade görmemiştim onun yüzünde... ve nasıl anlık bir değişiklik!

(Bir an susar.)

Souvent femme varie...⁵ Ama ben... ben bugün kesinlikle onun hoşlanabileceği biri değilim. Apaçık ortada bu.

(Bir an susar.)

Ne olmuş? Bakalım daha sonra neler olacak.

(Yavaşça.)

Yoksa...

(Kolumu sallar.)

Olamaz! Ama o hoş, yumuşak gülümseme, o sevecen, aydınlık bakış... Ah Tanrım, kıskançlık, özellikle anlamsız kıskançlık acısı çektirme bana!

(Birden bakınır.)

Ba, ba, ba... Kader mi bu?

(Soldan Şpigelski ile Bolşintsov girer.

Rakitin onlara doğru yürür.)

Salam beyler... Ne yalan söyleyeyim Şpigelski, bugün sizi burada görmeyi hiç beklemiyordum...

(Gelenlerin ellerini sıkar.)

ŞPİGELSKI

Evet ben de öyle efendim... Hiç tahmin etmiyordum...

(Bolşintsov'u göstererek.)

Ona uğramıştım, baktım arabasına binmiş buraya geliyor. Ben de hemen arabamı arkasından sürdüm.

RAKİTİN

İyi etmişsiniz, hoş geldiniz.

5 Kadın sık sık değişir. (Fr.)

BOLŞINTSOV

Benim de niyetim...

ŞPİGELSKI

(Konuyu değiştirir.)

Uşaklar herkesin bahçede olduğunu söyledi... En azından konuk salonunda kimsenin olmadığını...

RAKİTİN

Yani Natalya Petrovna'yı görmediniz mi?

ŞPİGELSKI

Ne zaman?

RAKİTİN

Şimdi.

ŞPİGELSKI

Hayır. Eve uğramadan geldik buraya. Afanasiy İvanıç koruda mantar var mı bakmak istedi...

BOLŞINTSOV

(Şaşırmış gibi.)

Ben...

ŞPİGELSKI

Evet, akağaçların altında yetişen mantarlara çok düşkün olduğunuzu biliyoruz. Natalya Petrovna eve gitti demek öyle mi? Dolayısıyla biz de eve gitmeliyiz.

BOLŞINTSOV

Elbette.

RAKİTİN

Evet, Natalya Petrovna herkesi dolaşmaya davet etmek için gitti eve... Sanırım uçurtmayı uçurmaya hazırlanıyorlar.

ŞPİGELSKI

Ya? Çok hoş. Böyle bir havada evde oturmak yanlış olur.

RAKİTİN

Siz burada kalabilirsiniz... Ben gidip geldiğinizi haber vereyim.

ŞPİGELSKI

Neden zahmet edeceksiniz... Lütfen Mihail Aleksandriç.

RAKİTİN

Hayır... zaten eve gitmem gerekiyordu...

ŞPİGELSKI

Ya? Öyleyse tutmayalım sizi... Aramızda teklif yok, biliyorsunuz...

RAKİTİN

Hoşça kalın beyler.

(*Soldan çıkar.*)

ŞPİGELSKI

Güle güle.

(*Bolşintsov'a.*)

Evet, Afanasiy İvanıç...

BOLŞINTSOV

(*Onun sözünü keser.*)

Mantar konusunu da nereden çıkardınız İgnatiy İlyiç...

Şaşırdım doğrusu, ne mantarıymış o öyle?

ŞPİGELSKI

Afanasiy İvanıç, mantar toplamak istediğinizi açıkça söylemekten çekindiğiniz için acaba konuyu benim açmamı mı arzu ettiniz?

BOLŞINTSOV

Öyle... evet, aklım mantarlardaydı... Bilmiyorum, belki de yanılmış olabilirim...

ŞPİGELSKI

Kesinlikle yanıldınız dostum. İyisi mi başka bir şeyler düşünün. Bakın birlikte geldik buraya, dediğiniz gibi yaptık. Ama dikkat edin! Yüzükoyun çamura düşmeyesiniz.

BOLŞINTSOV

Evet İgnatiy İlyiç, aslında siz... Yani söylediniz bana...

Tam olarak bilmek isterdim, nasıl bir cevabın...

ŞPİGELSKI

Saygıdeğer dostum Afanasiy İvanıç! Sizin köyden burası on beş verstadan fazla. Her verstada aynı soruyu en az üç kez sordunuz... Hâlâ doymadınız mı sormaya? Bakın,

dinleyin: Son kez söylüyorum. Şöyle dedi Natalya Petrovna: “Ben...”

BOLŞINTSOV

(Başını eğerek.)

Evet...

ŞPİGELSKI

(Camı sıkkn.)

Evet... Peki ne “evet”? Henüz bir şey demedim ki... Şöyle diyor Natalya Petrovna: “Bay Bolşintsov’u henüz çok az tanıyorum, ama iyi bir insana benziyor: Öte yandan Vera’yı zorlamaya da hiç niyetim yok. Bu yüzden gelsin buraya ve başarır...”

BOLŞINTSOV

Başarır mı? Başarır mı dedi?

ŞPİGELSKI

...Kızın sempatisini kazanmayı başarır mı Anna Semyonovna ile ben engel olmayız...”

BOLŞINTSOV

“Engel olmayız” mı? Tam böyle mi dedi? Engel olmayız mı?

ŞPİGELSKI

Evet, evet, evet. Çok tuhaf bir insansınız! “Mutluluklarına engel olmayız,” dedi.

BOLŞINTSOV

Hım.

ŞPİGELSKI

“Mutluluklarına.” Evet ama unutmayın Afanasiy İvanıç, şimdi sorun şu... Bu durumda Vera Aleksandrovna’yı sizinle evlenmesinin ona mutluluk getireceğine inandırmak size kalıyor. Onun sempatisini kazanmanız gerekiyor.

BOLŞINTSOV

(Gözlerini kırpıştırarak.)

Evet, evet, kazanmam gerekiyor.. kesinlikle öyle. Haklısınız.

ŞPİGELSKI

İsrarla sizi buraya getirmemi istediniz... Bakalım ne yapacaksınız?

BOLŞİNTSOV

Ne mi yapacağım? Evet, evet, bir şeyler yapmalıyım, sempatisini kazanmam gerekiyor, bu kesin. Ama bakın ne var... İzin verin en iyi dostum olarak bir zayıf yanıma itiraf edeyim size: Lütfedip sizin de söylediğiniz gibi beni buraya getirmenizi istedim...

ŞPİGELSKI

İstemediniz, ısrar ettiniz, ısrarla talep ettiniz.

BOLŞİNTSOV

Her neyse, tutalım ki... ricamı kabul ettiniz. Ama farkında mısınız? Evde... evet... evdeyken her şeyi yapmaya hazır gibiydim, gelgelelim şimdi bir korku var içimde.

ŞPİGELSKI

Neden korkuyorsunuz?

BOLŞİNTSOV

(Kaşlarının altından Şpigelski'ye bakarak.)

Tehlikeli efendim.

ŞPİGELSKI

Ne-e?

BOLŞİNTSOV

Tehlikeli efendim, çok tehlikeli... İgnatiy İlyiç, itiraf etmek zorundayım size, bir...

ŞPİGELSKI

(Sözünü keser.)

En yakın dostunuz olarak... Biliyoruz bunu, biliyoruz... Devam edin!

BOLŞİNTSOV

Evet efendim, ben de sizin gibi düşünüyorum. İtiraf etmek zorundayım İgnatiy İlyiç, benim... kadınlarla, genellikle kadınlarla, nasıl desem, pek görüşmem olmamıştır. Size açık yüreklilikle itiraf ediyorum İgnatiy İlyiç, bir

kadınla ne konuşacağımı pek bilemem; hele yalnızken... özellikle de bir genç kızla.

ŞPİGELSKI

Şaşırtıyorsunuz beni. Bir kadınla, özellikle bir genç kızla, özellikle de yalnızken ne konuşulamaz bilmiyorum ben.

BOLŞİNTSOV

Elbette, siz... Rica ederim, sizin gibi olabilir miyim ben? İşte bu konuda sizden yardım isteyecektim İgnatiy İlyiç. Bu işlerde başlangıcın çok tehlikeli olduğunu söylüyorlar; konuşmaya giriş yapabileceğim, mesela hoş bir izlenim yaratacak küçücük bir sözcük söyleyebilir misiniz bana? Yoksa kendimden bir şeyler mi söyleyeyim...

ŞPİGELSKI

Herhangi bir sözcük söyleyemem Afanasiy İlyiç, çünkü hiçbir sözcüğün yararı olmaz size... ama isterseniz bir tavsiyede bulunabilirim...

BOLŞİNTSOV

Lütfen anam babam... Size olan minnettarlığıma gelince... Çok iyi biliyorsunuz ki...

ŞPİGELSKI

Bırakın bunları, yeter artık... Pazarlık mı yapıyorum sizinle yani?

BOLŞİNTSOV

(Sesini alçaltır.)

Üç at konusunda içiniz rahat olsun.

ŞPİGELSKI

Evet, yeter artık! Biliyor musunuz Afanasiy İvanıç... Her konuda kesinlikle çok dürüst bir insansınız...

(Bolşintsov hafifçe öne eğilir.)

Çok mükemmel özellikleriniz var...

BOLŞİNTSOV

Ah, rica ederim!

ŞPİGELSKI

Üstelik yanılmıyorsam üç yüz köylünüz de var.

BOLŞİNTSOV

Üç yüz yirmi efendim.

ŞPİGELSKI

Üzerlerinde ipotek yok değil mi?

BOLŞİNTSOV

Kimseye tek kapık borcum yoktur benim.

ŞPİGELSKI

Evet, görüyorsunuz işte... Mükemmel bir insan ve bir damat adayı olduğunuzu her zaman söylemişimdir. Ama bu arada kadınlarla pek ilişkinizin olmadığını söylüyorsunuz...

BOLŞİNTSOV

(İçini çekerek.)

Evet öyle efendim. Şöyle söyleyebilirim size İgnatiy İlyiç, çocukluğumdan beri uzaktım kadınlara.

ŞPİGELSKI

(Göğüs geçirir.)

Evet, görüyorsunuz işte, erkek için utanılacak bir şey değil bu, tersine; ama yine de bazı durumlarda, mesela aşkı ilk açıklamada hiç değilse bir şeyler söylemek gerekir.. Öyle değil mi?

BOLŞİNTSOV

Kesinlikle sizinle aynı fikirdeyim...

ŞPİGELSKI

Vera Aleksandrovna belki kendinizi iyi hissetmediğinizi düşünebilir, yoksa gerisi kolay... Üstelik her bakımdan iyi görünseniz de bildiğiniz gibi göze çarpan bir şey yok sizde; şu anda önemli olan da bu...

BOLŞİNTSOV

(İçini çeker.)

Şimdi önemli olan bu...

ŞPİGELSKI

Özellikle bundan hoşlanıyor genç kızlar. Hem sonra nihayetinde yaşınız... anlayacağınız bizler için çekicilik söz konusu değil artık. Yani güzel sözcükler bulup söyleme-

nize gerek yok. Bir desteği olmaz size güzel sözcüklerin. Ama başka, çok daha sağlam, sizin durumunuzda biri için çok daha güvenilir bir desteğiniz var çok sayın Afanasiy İvaniç, üç yüz yirmi köylünüz. Sizin yerinizde ol- sam açıkça bunu söylerdim Vera Aleksandrovna'ya...

BOLŞINTSOV

Yalnızken mi?

ŞPİGELSKI

Evet, elbette yalnızken! "Vera Aleksandrovna!"

(Bolşintsov'un dudak hareketlerinden)

Şpigelski'nin her dediğini tekrarladığı bellidir.)

"Sizi seviyorum ve benimle evlenmenizi rica ediyorum. İyi niyetli, sade, sakın, varlıklı bir insanım. Benim yanımda tam anlamıyla özgür olacaksınız, elimden gelen her şeyi yapacağım sizin için. Benimle ilgili her şeyi öğrenin, şimdiye kadar olduğundan biraz daha fazla ilgi gösterin bana lütfen... nasıl olursa, ne zaman olursa bir cevap verin. Beklerim, hatta büyük bir saygıyla."

BOLŞINTSOV

(Şpigelski'nin son sözcüğünü yüksek sesle tekrarlar.)

Saygıyla... Evet, evet, evet... aynı fikirdeyim sizinle. Ama bir şey var İgnatiy İlyiç. Galiba şu sözcüğü kullandınız: Sakin... yani sakın bir insanım...

ŞPİGELSKI

Ne yani, sakın bir insan değil misiniz?

BOLŞINTSOV

Gerçi öyle ya efendim... ama yine de bana öyle geliyor ki... Böyle söylemek uygunsuz kaçmayacak mı İgnatiy İlyiç? Mesela şöyle desek daha iyi olmaz mı?..

ŞPİGELSKI

Mesela?

BOLŞINTSOV

Mesela, mesela...

(Biraz susar.)

Evet, belki sakın demek de olur.

ŞPİGELSKI

Şimdi Afanasiy İvanıç, beni dinleyin; inanın bana kendinizi ne kadar doğal ifade ederseniz, konuşmanıza ne kadar az süs katarsanız o kadar başarılı olursunuz. En önemlisi de ısrarcı olmayın, ısrar etmeyin Afanasiy İvanıç. Vera Aleksandrovna henüz çok genç, kafasını karıştırırsınız... Önerinizi enine boyuna düşünmesi için zaman verin ona. Evet! Ayrıca... az kalsın unuttuyordum; size akıl vermeme izin verdiniz... Bazen değişik şeyler söylüyorsunuz sevgili dostum Afanasiy İvanıç... Bunun nedeni belki... mümkündür ki... ama ne var biliyor musunuz? Haklı olabilirsiniz... Hatırlıyorum, bir keresinde benim yanımda bir çiftlik sahibine de böyle bir şey söylemiştiniz. Güzel ama hiçbir anlamı olmayan bir sözcüktü... Fazla cafcaflı sözcükler kullanmazsanız bu işi başaracağınıza inanıyorum.

(Bakınır.)

İşte kendileri, herkes buraya geliyor...

(Bolşintsov uzaklaşacak olur.)

Nereye gidiyorsunuz? Yine mantar mı?

(Bolşintsov gülümser, yanakları kızarır, durur.)

Önemli olan cesarettir, korkmamaktır!

BOLŞİNTSOV

(Telaşlı.)

Vera Aleksandrovna'nın henüz bir şeyden haberi yok değil mi?

ŞPİGELSKI

Elbette yok!

BOLŞİNTSOV

Size güveniyorum...

(Sümkürür. Soldan Natalya Petrovna, Vera, Belyayev, Kolya girerler. Onların arkasından da Rakitin ile Lizaveta Bogdanovna. Natalya Petrovna'nın neşesi yerindedir.)

NATALYA PETROVNA

(*Bolşintsov ile Şpigelski'ye.*)

Merhaba beyler, merhaba Şpigelski; bugün sizi hiç beklemiyordum, ama her zaman sevinirim sizi gördüğüme. Merhaba Afanasiy İvanıç.

(*Bolşintsov biraz şaşkın, eğilerek selam verir.*)

ŞPİGELSKI

(*Bolşintsov'u göstererek, Natalya Petrovna'ya.*)

Bu beyefendi ısrarla getirdi beni...

NATALYA PETROVNA

(*Gülümsyerek.*)

Çok müteşekkirim kendisine... Peki ama bize gelmeniz için birisinin zorlaması mı gerekiyor sizi?

ŞPİGELSKI

Rica ederim! Ama... Yalnız, ben bu sabah... Buradan... Rica ederim...

NATALYA PETROVNA

Hah şaşırdınız işte, ne diyeceğinizi bilemediniz değil mi diplomat bey!

ŞPİGELSKI

Sizi böyle neşeli, keyfi yerinde görmek çok hoş Natalya Petrovna.

NATALYA PETROVNA

Ya? Her zaman böyle olmam gerektiğini mi düşünüyorsunuz?.. Yoksa çok seyrek mi böyle oluyorum.

ŞPİGELSKI

Hayır, rica ederim, hayır... ama...

NATALYA PETROVNA

Monsieur le diplomate giderek daha çok şaşıırıyorsunuz ne diyeceğinizi.

KOLYA

(*Telaşlı, Belyayev ile Vera'nın çevresinde sürekli dolaşıp durarak.*)

Hadi maman, ne zaman uçuracağız uçurtmayı?

NATALYA PETROVNA

Ne zaman istersen... Aleksey Nikolaiç, sen ve ben, Vera-
cığım hep birlikte çayıra gidelim...

(Geride kalanlara dönüp.)

Bunun sizi pek ilgilendirmeyeceği kanısındayım beyler.
Lizaveta Bogdanovna ve siz Rakitin, değerli Afanasiy
İvanıç'ı size bırakıyorum.

RAKİTİN

Peki ama Natalya Petrovna, uçurtmanın bizi ilgilendir-
mediğini nereden çıkardınız?

NATALYA PETROVNA

Sizler akıllı insanlarsınız... Çocukça gelebilir... Ayrıca na-
sıl isterseniz... Bizimle gelmenize engel olmayız...

(Belyayev ile Vera'ya.)

Gidelim.

(Natalya, Vera, Belyayev, Kolya sağdan çıkarlar.)

ŞPİGELSKI

(Rakitin'e biraz şaşkın baktıktan sonra Bolşintsov'a.)

Sevgili Afanasiy İvanıç, siz Lizaveta Bogdanovna'nın ko-
luna girin.

BOLŞINTSOV

(Aceleci.)

Büyük bir zevkle...

(Lizaveta Bogdanovna'nın koluna girer.)

ŞPİGELSKI

(Rakitin'e.)

İzin verirseniz biz de sizinle gidelim Mihail Aleksandriç.

(Rakitin'in koluna girer.)

Baksanıza nasıl koşuyorlar bahçede. Bizler akıllı insanlar
olsak da gidip uçurtmayı nasıl uçuracaklarına bakalım.
Afanasiy İvanıç, önden gitmek ister misiniz?

BOLŞINTSOV

(Yürürken Lizaveta Bogdanovna'ya.)

Bugün hava güzel, hatta çok güzel diyebilirim efendim.

LİZAVETA BOGDANOVNA

(*Cilveli.*)

Ah, çok!

ŞPİGELSKI

(*Rakitin'e.*)

Sizinle konuşmam gerekiyor Mihail Aleksandriç...

(*Rakitin birden güler.*)

Neden güldünüz?

RAKİTİN

Öylesine... önemli değil... Arkada kaldık, ona güldüm.

ŞPİGELSKI

Bilirsiniz önde olanın arkada kalması çok kolaydır... Her şey direktöre bağlıdır.

(*Hep birlikte sağdan çıkarlar.*)

III. Perde

(Birinci perdenin dekoru.

Salonun kapısından Rakitin ile Şpigelski girer.)

ŞPİGELSKI

Evet Mihail Aleksandriç, lütfen yardım edin bana.

RAKİTİN

Nasıl yardım edebilirim size İgnatiy İlyiç?

ŞPİGELSKI

Ne demek nasıl? Rica ederim kendinizi benim yerime koyun Mihail Aleksandriç. Kuşkusuz bu konuda tarafım ben. Bunu yararlı olmak amacıyla yaptığım söylenebilir...

Ama temiz yüreğim öldürüyor beni!

RAKİTİN

(Gülerek.)

Ama ölüm henüz çok uzak size.

ŞPİGELSKI

(O da gülerek.)

Bu henüz belli değil, ama durumum gerçekten çok kötü. Bolşintsov'u Natalya Petrovna'nın isteği üzerine getirdim buraya ve Natalya Petrovna'nın izniyle cevabı bildirdim kendisine; oysa şimdi bir yandan aptallık yapmışım gibi surat asıyorlar bana, öte yandan Bolşintsov sıkıştırıp duruyor beni.

RAKİTİN

Bu işe karışmayı kendiniz istediniz İgnatiy İlyiç. Bolşintsov'un düpedüz aptal olduğunu hepimiz biliyoruz.

ŞPİGELSKI

Buyurun işte: Hepimiz! Yeni, çok önemli bir şey söylediniz! Söyler misiniz, ne zamandan beri yalnızca akıllılar evleniyor? Öyle olsaydı aptallara evlilikte ekmek düşmezdi. Bu işe karışmayı kendimin istediğini söylüyorsunuz... Hiç de değil. Şöyle oldu: Bir arkadaşım onun yerine birkaç sözcük söylememi istedi benden... Ne yapabiliyordum? Ricasını ret mi etmeliydim? İyi niyetli bir insanım ben. Reddetmek bana göre değil. Dostumun verdiği görevi yerine getirdim, şöyle cevap verdiler bana: “Müteşekkiriz size; zahmet etmeyin, yani vazgeçin...” Durumu anladım ve bıraktım. Daha sonra birden kendileri öneride bulundular, vazgeçmeyin dediler... Ben de söyleneni yapıyorum, bu kez kızıyorlar bana. Bunda benim ne suçum var?

RAKİTİN

Evet ama kim suçlu olduğunuzu söylüyor?... Benim hayret ettiğim yalnızca şu: Neden bu kadar düşünüyorsunuz bu işin üzerine?

ŞPİGELSKI

Neden... neden... Adam çok sıkıştırıyor beni.

RAKİTİN

Peki, tamam...

ŞPİGELSKI

Üstelik adam eski bir dostum.

RAKİTİN

(*Kuşkulu gülümseyerek.*)

Evet! Bu başka bir şey.

ŞPİGELSKI

(*O da gülümser.*)

Ne var ki size yalan söylemek istemiyorum... Kimse aldatamaz sizi. Evet... söz verdi bana... Yanıma gelip oturdu, söz verdi...

RAKİTİN

Dostça geldi yanınıza öyle mi?

ŞPİGELSKI

Doğrusu tek başına değil.

RAKİTİN

Bunu daha önce söylemeliydiniz!

ŞPİGELSKI

(*Canlı.*)

Ama lütfen öyle düşünmeyin... Yoksa aracı olmayı hiçbir şekilde kabul etmezdim, kişiliğime bütünüyle ters bu.

(*Rakitin gülümser.*)

Bolşintsov'un dürüst bir insan olduğunu bilmeseydim...

Ama şimdi de aynı şeyi istiyorum. Kesin bir cevap versinler... evet mi, hayır mı?

RAKİTİN

Olay oraya kadar geldi mi yoksa?

ŞPİGELSKI

Evet, düşünebiliyor musunuz?.. Evlilikten söz edilmiyor, ama gelmekten, ziyarete gelmekten söz ediliyor...

RAKİTİN

Bunu kim yasaklayabilir ki?

ŞPİGELSKI

Ne diyorsunuz siz!.. Yasaklamak mı? Elbette başka herkes için... Ama çekingen bir insandır Bolşintsov, Adalet Tanrıçası Astrea'nın altın çağından beri masum bir yürektir, yanlış olmamıştır... Kendine pek güveni yoktur, biraz desteklenmesi gerekir.

RAKİTİN

Evet, fena biri değil.

ŞPİGELSKI

İyidir.

(*Enfiyesini çeker, tüütün tabakasını Rakitin'e uzatır.*)

İster miydiniz?

RAKİTİN

Hayır, teşekkür ederim.

ŞPİGELSKI

Evet Mihail Aleksandriç. Gördüğünüz gibi yanlış bir şey

söylemiyorum size. Ne gereği var? Her şey ortada. Dü-rüst, varlıklı, akli başında bir insan... Uygunsa tamam. Uygun değilse ne diyebiliriz...

RAKİTİN

Tutalım ki her şey güzel... peki benim rolüm ne olacak burada? Doğrusu ne yapacağımı bilemiyorum.

ŞPİGELSKI

Ah Mihail Aleksandriç! Natalya Petrovna'nın size büyük saygısının olduğunu, kimi zaman da nasıl dersiniz öyle yaptığını bilmiyor muyuz sanıyorsunuz?.. Evet Mihail Aleksandriç,

(Yandan ona sarılır.)

Bir iyilik yapın dostum, bir sözcük söyleyiverin...

RAKİTİN

Siz onun Vera'ya iyi bir koca olacağını düşünüyorsunuz öyle mi?

ŞPİGELSKI

(Ciddi bir tavır takınır.)

Bundan eminim. Siz inanmıyorsunuz... Ama göreceksi-niz. Bildiğiniz gibi evlilikte önemli olan ağırbaşlılık, cid-diyettir... Bolşintsov ise olması gerekenden de ciddi bir insandır!

(Bakınır.)

A, Natalya Petrovna da bu tarafa geliyor sanırım... Dos-tum, anam babam, velinimetim! İşler yolunda! Biraz gayret!

RAKİTİN

(Gülümsenerek.)

Tamam, tamam...

ŞPİGELSKI

Bakın, size güveniyorum...

(Salona kaçar.)

RAKİTİN

(Onun arkasından bakarak.)

Ne anasının gözü şu doktor! Vera... ve Bolşintsov ha!

Aman ne çıkar? En kötüsü evlenirler. Görevimi yapayım, gerisi beni ilgilendirmmez!

(Döner, çalışma odasından Natalya Petrovna çıkar, Rakitin'i görünce durur.)

NATALYA PETROVNA

(Kararsız.)

Siz miydiniz?.. Bahçede olduğunuzu sanıyordum...

RAKİTİN

Burada olmamdan hoşlanmadınız sanki...

NATALYA PETROVNA

(Rakitin'in sözünü keser.)

Hayır, kesin artık!

(Sahnenin önüne gelir.)

Yalnız mıydınız burada?

RAKİTİN

Şpigelski vardı, şimdi gitti.

NATALYA PETROVNA

(Kaşlarını hafiften çatarak.)

Ya? Şu taşralı Talleyrand... Ne anlatıyordu size? Hâlâ dolaşüyor mu buralarda?

RAKİTİN

Taşralı Talleyrand dediğiniz kişi anlaşılan bugün sizi sevdiği için gelmedi... galiba dün...

NATALYA PETROVNA

Komik biri, eğlendiriyor insanı, tıpkı; ama... haddini aşıyor... Hiç hoş değil bu. Ayrıca yaltakçılığın yanında çok da küstah ve sırnaşık... hayâsız...

RAKİTİN

(Natalya Petrovna'ya yaklaşarak.)

Dün böyle demiyordunuz onun için...

NATALYA PETROVNA

Olabilir.

(Canlı.)

Biraz önce ne diyordu size?

RAKİTİN

Bana... Bolşintsov'dan söz ediyordu.

NATALYA PETROVNA

A! O aptal adamdan mı?

RAKİTİN

Dün onun için de böyle demiyordunuz?

NATALYA PETROVNA

(Zoraki gülümseyerek.)

Dün dündür, bugün bugün...

RAKİTİN

Herkes için öyle olabilir... ama benim için değil.

NATALYA PETROVNA

(Bakışlarını yere çevirir.)

Nasıl?

RAKİTİN

Benim için bugün de dündür.

NATALYA PETROVNA

(Rakitin'e elini uzatır.)

Siteminizi anlıyorum, ama yanılıyorsunuz. Dün size karşı suçlu olduğumun farkında değildim...

(Rakitin onu susturmak ister.)

İtiraz etmeyin... Ne demek istediğimi biliyorum, siz de biliyorsunuz... ve bugün farkındayım bunun. Bugün çok düşündüm... İnanın bana Mihailciğim, öylesine saçma şeyler vardı ki kafamda, ne demiş, ne yapmış olursam olayım size güvendiğim kadar hiç kimseye güvenmiyorum.

(Sesini alçaltır.)

Sizi sevdiğim kadar hiç kimseyi sevmedim...

(Kısa bir sessizlik.)

İnanmıyor musunuz bana?

RAKİTİN

İnanıyorum... ama bugün canınız sıkkın sanki... neyiniz var?

NATALYA PETROVNA

(*Rakitin'i dinlemez, devam eder.*)

Yalnız bir şeyden emin oldum Rakitin. İnsan hiçbir durumda kendi adına cevap veremez, hiç kimseye de kefil olamaz. Kendi geçmişimizi sık sık düşünürüz... öyleyken geleceğimizin cevabını nasıl verebiliriz! Geleceğe zincir vuramazsın.

RAKİTİN

Çok doğru.

NATALYA PETROVNA

(*Uzun bir sessizlikten sonra.*)

Bakın ne diyeceğim, sizinle açık konuşacağım, belki biraz üzecek sizi bu... ama şunu biliyorum: Belki daha çok size karşı açık olınamam üzümüştür sizi. Sizden gizlemeyeceğim Mihail, şu üniversite öğrencisi... şu Belyayev aşırı derecede etkiledi beni...

RAKİTİN

(*Alçak sesle.*)

Biliyorum.

NATALYA PETROVNA

A! Farkında mısınız? Ne zamandan beri?

RAKİTİN

Dünden beri.

NATALYA PETROVNA

Ya!

RAKİTİN

Önceki gün, hatırlıyor musunuz, sizde bir değişiklik olduğunu söylemiştim... Bu değişikliğin nedenini o zaman henüz bilmiyordum. Ama dün sizinle konuşmamızdan sonra... ve çayırdaki... kendinizi görebilseydiniz! Ben görüyordum sizi, bambaşka biri olmuştunuz. Gülüyordunuz, zıplıyordunuz, genç bir kız gibi heyecanlıydınız, gözleriniz parlıyordu, yanaklarınız al aldı ve içten bir merakla, neşeli bir dikkatle bakıyordunuz ona ve nasıl da gülümsüyordunuz.

(Natalya Petrovna'nın yüzüne bakarak.)

Bakin, onu hatırlayınca şu anda bile heyecanlandınız...

(Öte yana döner.)

NATALYA PETROVNA

Hayır Rakitin, Tanrı aşkına arkanızı dönmeyin bana... Dinleyin beni. Neden büyütüyorsunuz? Onun gençliğine kapıldım... hepsi o kadar. Ben hiç genç olmadım Mihail, çocukluğumdan beri hiç genç olmadım... Bütün hayatımı biliyorsunuz... Alışık olmadığım için şarap gibi başımı döndürdü onun gençliği, ama biliyorum, birden geldiği gibi yine birden geçecek bu şaşkınlığım... Bunu konuşmaya bile değmez.

(Bir an susar.)

Yeter ki arkanızı dönmeyin bana, elimi bırakmayın... Yardım edin...

RAKİTİN

(Alçak sesle.)

Size yardım etmek... müthiş bir sözcük bu!

(Yüksek sesle.)

Size ne olduğunun kendiniz de farkındasınız Natalya Petrovna. Bunu konuşmaya değmediğinden siz de eminsiniz ve yardım istiyorsunuz benden... Anlaşılan yardıma ihtiyacınız olduğunu hissediyorsunuz!

NATALYA PETROVNA

Yani... evet... Bir dost olarak sizden yardım istiyorum.

RAKİTİN

(Yüksek sesle.)

Evet efendim... Benden istediğinizi yapmaya hazırım Natalya Petrovna... ama izin verin biraz toparlayayım kendimi...

NATALYA PETROVNA

Kendinizi toparlayacak mısınız? Yoksa sizin için tatsız bir şey olabileceğini mi düşünüyorsunuz? Bir şeyler mi değişti yoksa?

RAKİTİN

(Hüzünlü.)

Hayır! Her şey eskiden olduğu gibi.

NATALYA PETROVNA

Öyleyse ne düşünüyorsunuz Mihail? Yoksa sanıyor musunuz ki...

RAKİTİN

Hiçbir şey sanmıyorum.

NATALYA PETROVNA

Yoksa o kadar mı küçümsüyorsunuz beni?..

RAKİTİN

Tanrı aşkına kapatın bu konuyu. Bolşintsev'den söz edelim. Biliyorsunuz Vera ile ilgili cevap bekliyor Doktor.

NATALYA PETROVNA

(Üzgün.)

Kızıyorsunuz bana.

RAKİTİN

Ben mi? Hayır. Ama acıyorum size.

NATALYA PETROVNA

İnanın bu çok daha can sıkıcı. Mihail utanmıyor musunuz?..

(*Rakitin susmaktadır. Natalya Petrovna omuz silker, canı sıkkın, devam eder.*)

Doktorun cevap beklediğini mi söylüyorsunuz? Peki kim bu işe karışmasını istedi ondan...

RAKİTİN

Bana söylediğine göre siz kendiniz...

NATALYA PETROVNA

(*Rakitin'in sözünü keser.*)

Olabilir, mümkündür... Aslında ona kesin bir şey söylemiş olsam da... Sonra düşüncemi değiştirmiş de olabilirim. Hem sonra, aman Tanrım, ne kötü bir şey bu! Şpi-gelski her işle uğraşıyor, oysa mesleği burnunu her şeye sokmasını gerektirmiyor.

RAKİTİN

Onun öğrenmek istediği yalnızca cevabın ne olduğu...

NATALYA PETROVNA

Cevabın ne olduğu...

(Bir an susar.)

Mihail, yeter artık, elinizi verin bana... Bu kayıtsız bakışın, bu soğuk kibarlığın anlamı nedir?.. Benim suçum ne? Söyleyin lütfen, bu mu suçum? Akıl almak umuduyla geldim size, bunun için bir saniye bile tereddüt etmedim, sizden bir şeyimi gizlemeyi düşünmüyordum, oysa siz... Anlaşıyor, size karşı boşuna açık yürekli olmak istemişim... Hiç aklınıza gelmedi... Hiç düşünmediniz, aldattınız beni. Ve Tanrı bilir, şimdi ne düşünüyorsunuz...

RAKİTİN

Ben mi? Rica ederim!

NATALYA PETROVNA

Elinizi verin bana...

(Rakitin kıpırdamaz, Natalya Petrovna biraz gücenik, devam eder.)

Benden ayrılmakta kararlı mısınız? Bakın, sizin için böylesi daha kötü olur. Ama... sizi suçlamıyorum...

(Üzgün.)

Kıskanıyorsunuz siz!

RAKİTİN

Kıskanmaya hakkım yok Natalya Petrovna... Ne diyorsunuz?

NATALYA PETROVNA

(Bir an susar.)

Siz ne dersiniz deyin... Bolşintsov'a gelince henüz konuşmuş değilim Vera'yla.

RAKİTİN

Hemen şimdi yollarım size onu.

NATALYA PETROVNA

Neden hemen şimdi?.. Ama nasıl isterseniz.

RAKİTİN

(*Çalışma odasının kapısına yönelerek.*)

Yani onu size göndermemi mi istiyorsunuz?

NATALYA PETROVNA

Mihail, son kez... Biraz önce bana acıdığınızı söylediniz...

Demek acıyorsunuz! Yoksa...

RAKİTİN

(*Soğuk.*)

Bunu istiyor musunuz?

NATALYA PETROVNA

(*Üzgün.*)

Evet.

(*Rakitin çalışma odasına gider. Natalya Petrovna bir süre kıpırdamaz, sonra oturur, masanın üzerindeki kitabı alır, açar, dizinin üzerine düşürür.*)

Şuna bak! Nedir bu böyle? O... o! Oysa çok güveniyordum ona. Ama Arkadiy? Tanrım! O aklıma bile gelmemiştir!

(*Doğrulur.*)

Farkındayım, bütün bunlara bir son vermenin zamanı geldi...

(*Çalışma odasından Vera çıkar.*)

Evet... zamanıdır.

VERA

(*Ürkek.*)

Beni mi sordunuz Natalya Petrovna?

NATALYA PETROVNA

(*Çabucak bakınarak.*)

A! Veracığım! Evet, seni sormuştum.

VERA

(*Natalya Petrovna'ya yaklaşarak.*)

Neyiniz var?

NATALYA PETROVNA

Benim mi? Hayır... Neden sordun?

VERA

Sanki...

NATALYA PETROVNA

Hayır, bir şeyim yok. Sıcaktan biraz bunaldım da... Hepsi o kadar. Otur.

(*Vera oturur.*)

Bak ne diyeceğim sana Vera, şu anda bir işin yok değil mi?

VERA

Yok efendim.

NATALYA PETROVNA

Bunu soruyorum, çünkü seninle konuşmam gerekiyor... ciddi konuşmam. Evet canım, biliyorsun bu zamana kadar çocuktun, artık on yedi yaşındasın, akıllı bir kızsın... Geleceğini düşünme zamanındır. Biliyorsun kızım gibi severim seni, evim her zaman evin olacaktır... ama yine de başkalarının gözünde yetim bir kızsın. Zengin değilsin. Zamanla sürekli başkalarının evinde yaşamak ağır gelmeye başlayabilir sana. Beni dinle... bir ev sahibesi, kendi evinin sahibesi olmak ister misin?

VERA

(*Tane tane.*)

Sizi anlayamıyorum Natalya Petrovna.

NATALYA PETROVNA

(*Bir an susar.*)

Benden istiyorlar seni.

(*Vera şaşkınlıkla bakar Natalya Petrovna'ya.*)

Böyle bir şeyi beklemiyordun; ne yalan söyleyeyim, bana da biraz garip geldi bu. Daha çok küçüksün... Sana söyleyeceğim bir şey yok, seni zorlamak niyetinde değilim... Bana sorarsan, evlenmen için vakit henüz çok erken. Ben yalnızca bir görev bildim sana bunu bildirmeyi...

(*Vera birden elleriyle yüzünü kapatır.*)

Vera... neyin var? Ağlıyor musun?

(*Vera'nın elini tutar.*)

Titriyor musun?.. Yoksa korkuyor musun benden Vera?

VERA

(Boğuk bir sesle.)

Emrinizdeyim Natalya Petrovna...

NATALYA PETROVNA

(Vera'nın ellerini yüzünden çekerek.)

Ağlamaya utanmıyor musun Vera? Benim emrimde olduğunu söylemek ayıp olmuyor mu? Kim sanıyorsun sen beni? Öz kızımışsın gibi konuşuyorum seninle, ama sen...

(Vera elini öper Natalya Petrovna'nın.)

Ya? Benim emrimde değil misiniz? Öyleyse hemen gülün... Emrediyorum...

(Gözyaşları arasından gülümser Vera.)

İşte böyle...

(Natalya Petrovna bir kolıyla sarılır Vera'ya, kendine çeker.)

Vera, yavrum benim, annene sarılır gibi sarıl bana, ya da hayır, daha iyisi ablan olduğumu düşün ve gel, bütün bu güzel şeyleri baş başa konuşalım... İster misin?

VERA

Ben hazırım efendim.

NATALYA PETROVNA

Tamam, bak ne diyeceğim... Daha yaklaş bana. İşte böyle. Önce kız kardeşim olduğun için seni burada, kendi evinde olduğuna inandırmaya çalışmama gerek yok. Herkes seviyor seni bu evde. Yani burada kimse-nin seni istemediği, gitmeni istediği gibi bir şey gelmesin aklına... Duyuyor musun beni? Ve işte, güzel bir günde ablan geliyor yanına, şöyle diyor: Düşünsene Vera, se-ninle evlenmek isteyen biri var... Peki ne cevap veriyor-sun ablana? Henüz küçük olduğunu, evlenmeyi düşün-mediyini mi?

VERA

Evet efendim.

NATALYA PETROVNA

Hayır, “Evet efendim...” deme bana. İnsan ablasına
“Evet efendim,” der mi?

VERA

(Gülmseyerek.)

Tamam... evet.

NATALYA PETROVNA

Ablan da senin gibi düşünüyor, evlenme teklifini reddediyoruz ve konu kapanıyor. Ama damat adayı iyi, varlıklı biriye, beklemeyi kabul ediyorsa, yalnız arada bir gelip seni görmeyi rica ediyorsa, belki zamanla hoşlanabilirsin ondan.

VERA

Peki ama kimdir bu damat adayı?

NATALYA PETROVNA

A! Merak ettin demek! Tahmin etmiyor musun?

VERA

Hayır.

NATALYA PETROVNA

Bugün gördün kendisini...

(Vera'nın yüzü kızarır.)

Doğrusu pek yakışıklı biri değil, pek genç de sayılmaz...
Bolşintsov.

VERA

Afanasiy İvanıç mı?

NATALYA PETROVNA

Evet... Afanasiy İvanıç.

VERA

*(Bir süre Natalya Petrovna'nın yüzüne bakar,
birden gülmeye başlar ve durur.)*

Şaka mı ediyorsunuz?

NATALYA PETROVNA

(Gülümser.)

Hayır... ama farkındayım, Bolşintsov'un şansı yok. Onun

adını duyunca ağlasaydın, bir umut olabilirdi, ama sen güldün. Yapabileceği bir şey kalıyor, dönüp evine gitmek.

VERA

Bağışlayın beni... ama inanın hiç beklemediğim bir şeydi bu... Onun yaşında bir insan evlenir mi?

NATALYA PETROVNA

Peki ne düşünüyorsun? Kaç yaşındadır? Daha ellisinde değil... Tam evlenecek çağda.

VERA

Mümkündür... ama öylesine tuhaf bir yüzü var ki...

NATALYA PETROVNA

Neyse, söz etmeyelim ondan artık. Öldü o, gömüldü... Yerinde rahat uyusun! Ayrıca akla yakın olanı da buydu. Senin yaşında bir kız Bolşintsov'dan hoşlanamaz... Senin gibiler mantık evliliği değil, hep aşk evliliği yapmak isterler değil mi?

VERA

Evet Natalya Petrovna, siz de... Arkadiy Sergeiç'le severek evlenmediniz mi?

NATALYA PETROVNA

(Bir an susar.)

Elbette severek.

(Tekrar susar, Vera'nın elini sıkarak.)

Evet Vera... Biraz önce çocuk dedim sana... ama her zaman haklıdırlar çocuklar.

(Vera bakışlarını yere çevirir.)

Tamam, bu konu kapanmıştır. Bolşintsov'un işi bitti. Ne yalan söyleyeyim, kendisi çok iyi bir insan olsa da onun tombul, yaşlanmış yüzünün yanında senin taptaze yüzünü görmek hiç de haz vermeyecekti bana. Benden boşuna korktuğunu gördün mü şimdi? Nasıl çabucak düzeldi her şey!..

(Sitemli.)

Evet, bana hanımınmışım gibi davranmıyorsun artık! Bu sözcükten ne kadar nefret ettiğimi biliyorsun...

VERA

(Natalya Petrovna'ya sarılır.)

Affedin beni Natalya Petrovna.

NATALYA PETROVNA

Evet, evet. Artık korkmuyorsun benden değil mi?

VERA

Hayır. Seviyorum sizi, korkmuyorum.

NATALYA PETROVNA

Çok güzel, aferin. Demek oluyor ki bundan böyle iki arkadaşız ve birbirimizden hiçbir şeyimizi gizlemiyoruz. Peki ya şöyle desem sana: Veracığım, söyle kulağıma, Bolşintsov'la yalnızca çok yaşlı olduğu, yakışıklı olmadığı için mi evlenmek istemiyorsun?

VERA

Evet, bu kadarı yeterli değil mi sizce Natalya Petrovna?

NATALYA PETROVNA

İtirazım yok... ama bunun başka bir nedeni yok mu?

VERA

Bilemiyorum...

NATALYA PETROVNA

Her zaman olduğu gibi... soruma cevap vermiyorsun.

VERA

Başka bir neden yok ki ortada.

NATALYA PETROVNA

Gerçekten mi? Bu durumda biraz daha düşünmeni tavsiye ederim sana. Bolşintsov'a âşık olmanın zor olduğunu biliyorum... ama yine söylüyorum, iyi bir insandır Bolşintsov. Başka birini seviyor olsan... o zaman değişir. Peki senin kalbin bu zamana kadar hâlâ susuyor mu?

VERA

(Ürkek.)

Nasıl yani efendim?

NATALYA PETROVNA

Kimseyi sevmiyor musun sen?

VERA

Sizi seviyorum... Kolya'yı... sonra Anna Semyonovna'yı da seviyorum.

NATALYA PETROVNA

Hayır, böyle sevmekten söz etmiyorum, anlamadın beni... Mesela burada gördüğün gençlerden biri ya da konuklardan biri hoşuna gitmiyor mu?

VERA

Hayır efendim... bazıları hoşuma gidiyor, ama...

NATALYA PETROVNA

Mesela Krinitsınların akşam eğlencesinde o uzun boylu subayla üç kez dans etmen kaçmamıştı gözümden. Buna ne diyorsun?

VERA

Subayla mı?

NATALYA PETROVNA

Evet, uzun bıyığı vardı.

VERA

Ah, şu!.. Hayır, hoşuma gitmiyor o...

NATALYA PETROVNA

Peki ya Şalanski?

VERA

Şalanski iyi biri, ama benimle ilgilenmez.

NATALYA PETROVNA

Neden?

VERA

O... sanırım, o daha çok Liza Velskaya ile ilgileniyor.

NATALYA PETROVNA

(*Vera'nın yüzüne bakarak.*)

A!.. Bunu fark ettin demek?..

(*Sessizlik.*)

Peki ya Rakitin?

VERA

Mihail Aleksandroviç'i çok severim...

NATALYA PETROVNA

Evet, bir ağabey gibi. Peki ya Belyayev'i...

VERA

(Yüzü kızarır.)

Aleksey Nikolaiç'i mi? Hoşlanıyorum Aleksey Nikolaiç'ten.

NATALYA PETROVNA

(Vera'ya bakarak.)

Evet, iyi bir insan. Ama herkese karşı çok çekingen...

VERA

(Masum.)

Hayır efendim... Bana karşı çekingen değil.

NATALYA PETROVNA

A!

VERA

Benimle konuşuyor efendim. Size öyle geliyordur... Korkuyor sizden. Henüz tanıyamadı sizi.

NATALYA PETROVNA

Benden korktuğunu nereden biliyorsun?

VERA

Kendi söyledi bana.

NATALYA PETROVNA

Ya? O söyledi demek... Sanırım başkalarına olduğundan daha yakın sana?

VERA

Başkalarına karşı nasıl olduğunu bilmiyorum, ama benimle... belki ikimiz de kimsesiz olduğumuz için... Ayrıca onun gözünde daha bebeğim.

NATALYA PETROVNA

Öyle mi düşünüyorsun? Ben de çok hoşlanıyorum ondan. Temiz bir kalbi olmalı.

VERA

Ah, çok temiz efendim! Bilseniz... evde herkes seviyor onu. Öyle uysal ki... Herkesle konuşuyor, herkese yar-

dımcı oluyor. Önceki gün yaşlı, yoksul bir kadını kucağına aldı, şoseden hastaneye kadar götürdü... Bir gün dik yamaçtan güzel bir çiçek koparıp verdi bana... korkudan gözlerimi bile kapamıştım; düşüp yaralanacak sanmıştım. Ama çok becerikli! Dün çayırdaki siz de gördünüz ne kadar becerikli olduğunu.

NATALYA PETROVNA

Evet, doğru.

VERA

Uçurtmanın arkasından nasıl koştuğunu, bir hendeğin üzerinden nasıl atladığını hatırlıyorsunuzdur. Böyle şeyler çocuk oynacağı onun için.

NATALYA PETROVNA

Gerçekten o dik, tehlikeli yamaçtan çiçek koparıp verdi mi sana? Besbelli seviyor seni.

VERA

(Bir an susar.)

Her zaman da neşelidir... her zaman iyidir...

NATALYA PETROVNA

Ama çok tuhaf. Neden benim yanımda...

VERA

(Natalya Petrovna'nın sözünü keser.)

Evet, diyorum ya tanımıyor sizi. Ama göreceksiniz, söyleyeceğim ona... Sizden korkmasına gerek olmadığını söyleyeceğim... öyle değil mi? Çok iyi bir insansınız siz...

NATALYA PETROVNA

(Zoraki gülerek.)

Teşekkür ederim.

VERA

Göreceksiniz... Kendisinden küçük de olsam sözümü dinler.

NATALYA PETROVNA

Onunla bu kadar yakın dost olduğunuzu bilmiyordum. Bak ne diyeceğim sana Vera, yine de dikkatli ol. Kuşku-

suz çok iyi bir gençtir... ama biliyorsun senin yaşında bir genç kız için... doğru olmaz. Düşünmelisin... Dün bahçede söyledim bunu sana, hatırlıyor musun?

(Vera başını önüne eğer.)

Öte yandan senin arkadaşlıklarına engel olmak da istemiyorum. Bu konuda fazlasıyla güveniyorum sana... ama yine de... Sana akıl vermeye kalkıştığım için gücenme canım. Biz yaşlıların hastalığıdır bu. Gençlere akıl vermeyi, onları sıkmayı severiz. Aslında bütün bunları boşuna söylüyorum; öyle değil mi, yalnızca hoşlanıyorsun ondan, hepsi o kadar, başka bir şey yok?

VERA

(Başını ürkekçe kaldırıp.)

O...

NATALYA PETROVNA

İşte, yine eskiden olduğu gibi mi bakıyorsun bana? İnsan ablasına böyle bakar mı? Vera dinle, yaklaş bana...

(Okşar Vera'yı.)

Gerçek ablan şimdi şöyle fısıldasaydı kulağına: Veracığım hiç kimseyi sevmediğin kesin mi senin? Hı? Ne cevap verirdin?

(Vera Natalya Petrovna'nın yüzüne kararsız bakar.)

Bu gözler bir şey söylemek istiyor bana.

(Vera birden yüzünü Natalya Petrovna'nın göğsüne dayar. Natalya Petrovna'nın yüzü bembeyaz olur... ve bir süre sustuktan sonra devam eder.)

Seviyor musun onu Vera? Söyle bana, seviyor musun?

VERA

(Başını kaldırmadan.)

Ah! Bana ne olduğunu bilmiyorum...

NATALYA PETROVNA

Zavallı kız! Âşıksın sen!..

(Vera yüzünü Natalya Petrovna'nın göğsüne daha çok bastırır.)

Sen âşıksın... ya o Vera, o âşık mı sana?

VERA

(Başını hâlâ kaldırmadan.)

Bana sorduğunuz şeyi... Bilmiyorum... Belki... Bilmiyorum, bilmiyorum...

(Natalya Petrovna ürperir, hareketsiz kalır.

Vera başını kaldırır, birden Natalya Petrovna'nın yüzündeki değişikliği fark eder.)

Neyiniz var Natalya Petrovna?

NATALYA PETROVNA

(Kendine gelip.)

Benim... bir şeyim yok. Neden sordun? Bir şeyim yok...

VERA

Yüzünüz bembeyaz Natalya Petrovna... Neyiniz var? İzin verin doktora haber vereyim...

(Ayağa kalkar.)

NATALYA PETROVNA

Hayır, hayır... haber verme... Önemli bir şey değil... Şimdi geçer. Evet, geçti bile.

VERA

İzin verin hiç değilse birini çağırayım...

NATALYA PETROVNA

Tersine... ben... ben yalnız kalmak istiyorum. Yalnız bırak beni, duydun mu? Sonra konuşuruz. Hadi git.

VERA

Kızmadınız bana değil mi Natalya Petrovna?

NATALYA PETROVNA

Ben mi? Neden kızayım? Hiç kızgın değilim sana. Tersine bana güvendiğin için müteşekkirim... Yalnızca lütfen yalnız bırak beni şimdi.

(Vera onun elini tutmak ister, ama Natalya Petrovna Vera'nın bu hareketini fark etmemiş gibi öte yana döner.)

VERA

(Gözlerinde yaşlarla.)

Natalya Petrovna...

NATALYA PETROVNA

Yalnız bırak beni. Rica ediyorum.

(*Vera ağır adımlarla çalışma odasına gider.*)

(*Natalya Petrovna bir süre hareketsiz kalır.*)

Şimdi her şey açık... Bu çocuklar birbirini seviyorlar.

(*Durup eliyle yüzünü ovalar.*)

Ne olacak? Böylesi daha iyi... Tanrım mutluluk ver onlara!

(*Gülerek.*)

Ve ben... düşünebilirdim...

(*Tekrar durur.*)

Kızcağız hemen çıkardı ağzından baklayı... Ne yalan söyleyeyim, hiç tahmin etmiyordum... Ne yalan söyleyeyim, bu olay şaşırttı beni... Ama aceleye gerek yok, henüz her şey bitmiş değil. Tanrım... Ben de ne diyorum? Neyim var? Tanıyamıyorum kendimi. Olay nelerere geldi?

(*Bir an susar.*)

Nasıl bir şey bu? Kızcağızı kocaya vermek istiyorum... yaşlı bir adama!.. Doktoru sokuyorum araya... Doktor durumu anlıyor, ima ediyor... Arkadiy, Rakitin... ve ben...

(*Ürperir, birden kaldırır başını.*)

Ama sonunda ne oluyor? Vera'yı mı kıskanıyorum? Ben... ben âşık oldum o gence öyle mi?

(*Bir an susar.*)

Ve hâlâ şüphe ediyorsun öyle mi? Âşıksın sen, mutsuzsun! Bunun nasıl olduğunu anlayamıyorum... Sanki zehirlediler beni... Birden her şey parça parça oldu, dağıldı, kayıplara karıştı. Korkuyor benden o genç. Herkes korkuyor benden. Neyimden korkuyorlar?.. Benim gibi biri ne yapabilir? O genç, Vera da genç. Ben!

(*Hüzünlü.*)

Beni nasıl anlayacak? Onların ikisinin de aptal olduğunu söylüyor Rakitin... Ah! Nefret ediyorum o akıl hocasın-

dan! Ama Arkadiy güvenilir biri, iyi yürekli bir benimsin Arkadiyim! Tanrım, Tanrım! Al şu canımı!

(*Ayağa kalkar.*)

Aklımı kaçıyorum galiba. Büyütecek bir şey yok ortada! Evet... ne yaptığımı bilmiyorum... şaşırdım... ilk kez oluyor bana bu... ben... evet! İlk kez! İlk kez seviyorum!

(*Tekrar oturur.*)

Sonunda gidecek buradan. Evet. Rakitin de... Kendimi toparlamamın zamanı geldi. Bir adım geri çekilmeye karar verdim... ve o kadar! Nerelere gelmişim... Onun neyinden hoşlandım?

(*Bir an düşünür.*)

Korkunç olan bu düşünce işte... Arkadiy! Evet, onun kucağına atacağım kendimi, yalvaracağım ona, beni affetmesini, korumasını, kurtarmasını isteyeceğim. Evet o... yalnızca o... başka hiç kimse! Ondan başka herkes yabancı bana ve yabancı kalmak zorunda. Ama ya... ya başka bir yolu yoksa? Bu kız... daha çocuk. Yanılmış olabilir. Nihayetinde çocukluk onunki... Peki ya benimki ne?.. Kendim konuşacağım o gençle, anlatacağım ona, soracağım...

(*Sitemli.*)

Ama ya? Hâlâ bir umudun mu var yoksa? Hâlâ umut etmeyi mi düşünüyorsun? Boşuna umutlanma! Tanrım, kendimden utandırma beni!

(*Başını kolunun üzerine indirir.*)

(*Çalışma odasından Rakitin çıkar.*)

(*Yüzü bembeyazdır, telaşlıdır.*)

RAKİTİN

(*Natalya Petrovna'ya yaklaşarak.*)

Natalya Petrovna...

(*Natalya Petrovna kıpırdamaz.*)

(*Rakitin kendi kendine.*)

Vera'yla ne geçmiş olabilir aralarında?

(Yüksek sesle.)

Natalya Petrovna...

NATALYA PETROVNA

(Başını kaldırarak.)

Kimsiniz? A! Siz miydiniz?..

RAKİTİN

Vera Aleksandrovna iyi olmadığınızı söyledi... ben...

NATALYA PETROVNA

(Öte yana dönerek.)

İyiim... Nereden çıkardı bunu?..

RAKİTİN

Hayır Natalya Petrovna değilsiniz, baksanıza kendinize.

NATALYA PETROVNA

Neyse, olabilir... size ne? İstedığınız nedir? Neden geldiniz buraya?

RAKİTİN

(Dokunaklı bir sesle.)

Neden geldiğimi söyleyeceğim size. Özür dilemek için geldim yanınıza. Yarım saat önce size biraz aptalca, kaba davrandım... Affedin beni. Görüyor musunuz Natalya Petrovna, insanın istekleri ve... ve umutları ne denli küçük olursa olsun, onları ansızın kaybettiğinde bir an bile olsa kendini kaybetmemek elinde olmuyor, ama şimdi kendime geldim, durumumu da, hatamı da anladım ve tek bir şey istiyorum... beni affetmenizi.

(Yavaşça diz çöker Natalya Petrovna'nın önünde.)

Yüzüme bakın... öte yana dönmeyin, önünüzde eski Rakitin... kimi zaman söylediğiniz gibi size destek olan... size hizmet etmesine izin vermenizden başka bir şey istemeyen dostunuz var... Güveninizden yoksun etmeyin beni, uzaklaşmayın benden, bu yaptığımı unutun, üzülmenize neden olan yaptıklarımı unutun...

NATALYA PETROVNA

(Kıpırdamadan, sürekli önüne, yere bakarak.)

Evet, evet...

(*Bir an susar.*)

Ah, bağışlayın Rakitin, neler söylediğinizi duymadım.

RAKİTİN

(*Üzgiin.*)

Diyordum ki... özür diliyordum sizden Natalya Petrovna. Dostunuz olmama izin verecek misiniz, onu soruyordum.

NATALYA PETROVNA

(*Ağır ağır döner Rakitin'e, elini onun omzuna koyar.*)

Rakitin, söyleyin bana, neyim var benim?

RAKİTİN

(*Bir an susar.*)

Âşıksınız.

NATALYA PETROVNA

(*Rakitin'in arkasından ağır ağır tekrarlar.*)

Ben âşığım... Ama çılgınlık bu Rakitin. İmkânsız. Böyle birden olabilir mi?.. Âşık olduğumu söylüyorsunuz...

(*Susar.*)

RAKİTİN

Evet, âşıksınız zavallı kadın... Kendinizi kandırmaya çalışmayın.

NATALYA PETROVNA

(*Rakitin'e bakmadan.*)

Ne yapmam gerekiyor şimdi?

RAKİTİN

Size yardımcı olmaya hazırım Natalya Petrovna. Bana söz verirsiniz...

NATALYA PETROVNA

(*Rakitin'in sözünü keser,
sürekli onun yüzüne bakarak.*)

Ama biliyor musunuz ki o kızcağız, Vera seviyor onu... İkisi birbirine âşıklar.

RAKİTİN

Bu durumda, bir nedenle daha...

NATALYA PETROVNA

(Yine keser Rakitin'in sözünü.)

Uzun zamandır kuşkum vardı bundan, ama biraz önce her şeyi itiraf etti Vera, biraz önce...

RAKİTİN

(Alçak sesle, kendi kendine konuşur gibi.)

Zavallı kadın!

NATALYA PETROVNA

(Eliyle yüzünü ovalar.)

Evet, fakat... kendimi toparlamam gerekiyor. Sanırım bir şey söylemek istiyordunuz... Tanrı aşkına akıl verin bana, lütfen Rakitin, ne yapayım, söyleyin...

RAKİTİN

Size ne yapacağınızı söyleyebilirim Natalya Petrovna, yalnız bir şartla.

NATALYA PETROVNA

Söyleyin, nedir şartınız?

RAKİTİN

Benim iyi niyetimden kuşku duymayacağınıza söz verin. Size yardım etmeyi kişisel çıkarımı düşünerek yapmadığıma inandığınızı, ayrıca bana yardım edeceğinizi söyleyin. Güveniniz güç verecektir bana ya da daha iyisi, susun, bir şey söylemeyin.

NATALYA PETROVNA

Söyleyin, söyleyin.

RAKİTİN

Kuşkulanmıyorsunuz benden değil mi?

NATALYA PETROVNA

Hadi söyleyin!

RAKİTİN

Tamam, öyleyse dinleyin. O genç gitmeli buradan.

(Natalya Petrovna bir şey söylemeden Rakitin'e bakar.)

Evet, gitmeli. Kocanızdan, ona karşı sorumluluğunuzdan söz etmiyorum... Bunu benim söylemem yersiz... Ama bu

çocuklar seviyorlar birbirlerini. Biraz önce siz söylediniz bunu. Şimdi kendinizi ikisinin arasında düşünün... Mahvolursunuz!

NATALYA PETROVNA

Gitmesi gerekiyor...

(*Bir an susar.*)

Ya siz? Siz kalacak mısınız?

RAKİTİN

(*Mahcup.*)

Ben mi?.. Ben mi?..

(*Bir an sustuktan sonra.*)

Benim de gitmem gerekir. Sizin huzurunuz, mutluluğunuz, Veraciğın mutluluğu için... o gencin de... benim de... ikimizin de bir daha dönmek üzere gitmemiz gerekir.

NATALYA PETROVNA

Rakitin... O kadar ileri gittim ki... annemin bana emanet ettiği bu kızcağızı aptal, gülünç bir ihtiyarla evlendirmeyi bile düşündüm!.. Kendime hâkim olamadım Rakitin, Vera'ya bu niyetimi açtığımda güldüğünü görünce sözcükler dudaklarımda donup kaldı, Doktor'la konuştuğumda pek anlamlı gülümsemesine sesimi çıkarmadım; katlandım bu gülümsemesine, onun kibarlığına, onun imalarına... Of, hissediyorum, uçurumun kenarındayım ben, kurtarın beni!

RAKİTİN

Natalya Petrovna, haklı olduğumu görüyorsunuz...

(*Natalya Petrovna susar,*

Rakitin telaşlı, devam eder.)

O genç gitmeli... ikimiz de gitmeliyiz... Başka bir kurtuluş yok.

NATALYA PETROVNA

(*Umutsuz.*)

Ama sonra ne için yaşayacağım?

RAKİTİN

Tanrım, durum o kadar kötü demek... Natalya Petrovna, iyileşeceksiniz, inanın bana... Bütün bunlar geçecek. Ne demek ne için yaşayacağım?

NATALYA PETROVNA

Evet, evet, herkes beni terk ettikten sonra yaşamaya değer mi?

RAKİTİN

Ama... aileniz...

(Natalya Petrovna başını önüne eğer.)

Beni dinleyin Natalya Petrovna, o gittikten sonra ben birkaç gün kalabilirim... çünkü...

NATALYA PETROVNA

(Karamsar.)

A! Anlıyorum sizi. Alışkanlığımı, eski dostluğumu hesaba katıyorsunuz... kendimi toparlayacağımı, size geri döneceğimi umuyorsunuz değil mi? Anlıyorum sizi.

RAKİTİN

(Yüzü kızarır.)

Natalya Petrovna! Neden kırıcı oluyorsunuz?

NATALYA PETROVNA

(Kederli.)

Anlıyorum sizi... ama yanıyorsunuz.

RAKİTİN

Nasıl? Bana verdiğiniz sözden sonra, sizin için, yalnızca sizin mutluluğunuz, toplum içinde durumunuz için, nihayet...

NATALYA PETROVNA

A! Bütün bunlar için uzun zamandan beri mi çalışıyorsunuz? Şimdiye dek neden hiç söz etmediniz bana bundan?

RAKİTİN

(Ayağa kalkarak.)

Natalya Petrovna, bugün, hemen şimdi gidiyorum buradan ve bir daha görmeyeceksiniz beni.

(Gitmek ister.)

NATALYA PETROVNA

(*Elini uzatır Rakitin'e.*)

Mihail affedin beni. Ne söylediğimi bilmiyorum... Ne durumda olduğumu görüyorsunuz. Özür dilerim.

RAKİTİN

(*Hızla döner Natalya Petrovna'ya, elini tutar.*)

Natalya Petrovna!

NATALYA PETROVNA

Ah Mihail, ne kadar üzgün olduğumu anlatamam...

(*Başını Rakitin'in omzuna koyar, mendilini gözlerine bastırır.*)

Yardım edin bana, sızsız yapamam...

(*O anda salonun kapısı açılır, İslayev'le Anna Semyonovna girerler.*)

İSLAYEV

(*Yüksek sesle.*)

Hep böyle düşünmüşümdür ben...

(*Rakitin'le Natalya Petrovna'yı görünce durur.*)

(*Natalya Petrovna bakınır, hızla çıkar. Rakitin olduğu yerde kalakalır, çok şaşkındır.*)

(*Rakitin'e.*)

Ne demek oluyor bu? Bir şey mi var?

RAKİTİN

Hayır... Bir şey yok... bu...

İSLAYEV

Neyi var Natalya Petrovna'nın?

RAKİTİN

Bir şeyi yok... ama...

İSLAYEV

Neden öyle birden kaçtı? Ne konuşuyordunuz? Ağlıyordu sanki... Sen de teselli ediyordun onu galiba?

RAKİTİN

Doğrusu önemli bir şey değil.

ANNA SEMYONOVNA

Gerçekten önemli bir şeyi yok mu Mihail Aleksandriç?

(Susar.)

Gidip bir bakacağım.

(Çalışma odasına gitmek ister.)

RAKİTİN

(Onu durdurur.)

Hayır, iyisi mi şu anda gitmeyin yanına, rica ediyorum.

İSLAYEV

Peki ama ne demek oluyor bütün bunlar? Söyle bana lütfen!

RAKİTİN

Bir şey yok, yemin ediyorum sana... Bakın ne diyeceğim, söz veriyorum, bugün her şeyi ikinize de açıklayacağım. Söz veriyorum. Ama şu anda, lütfen... Bana inanıyorsanız hiçbir şey sormayın, Natalya Petrovna'nın üzerine de düşmeyin.

İSLAYEV

Olabilir... ancak çok tuhaf. Nataşa hiç böyle olmamıştı. Olağanüstü bir durum var ortada.

ANNA SEMYONOVNA

Asıl önemli olan, Nataşa'yı neyin ağlattığı... Bizi görünce de neden kaçtığı... Yabancı mıyız biz?

RAKİTİN

Ne diyorsunuz siz Anna Semyonovna! Öyle şey olur mu? Ama bakın ne diyeceğim, aslını isterseniz konuşmamız bitmemişti. Sizlerden... ikinizden de bir ricada bulunmam gerekiyor... Bir süre için yalnız, baş başa bırakın bizi.

İSLAYEV

Demek öyle! Ortak bir sır var aranızda yani?

RAKİTİN

Sır... ama sen öğreneceksin o sırrı.

İSLAYEV

(Bir an düşünür.)

Biz gidelim buradan anneciğim... yalnız bırakalım onları. Varsın aralarındaki esrarengiz sırrı konuşup bitirsinler.

ANNA SEMYONOVNA

Ama...

İSLAYEV

Gidelim, gidelim. Duydunuz, sonunda açıklamaya söz verdi bana bu sırrı.

RAKİTİN

İçin rahat olsun...

İSLAYEV

(Soğuk.)

Evet, içim çok rahat!

(Anna Semyonovna'ya.)

Gidelim.

(Birlikte çıkarlar.)

RAKİTİN

(Arkalarından bakar ve hemen çalışma odasının kapısına gider.)

Natalya Petrovna... Natalya Petrovna! Dışarı çıkın lütfen, rica ediyorum.

NATALYA PETROVNA

(Çalışma odasından çıkar. Yüzü sapsarıdır.)

Ne dediler?

RAKİTİN

Bir şey demediler, sakın olun... Yalnızca biraz şaşırdılar, o kadar. Kocanız sağlığınızın yerinde olmadığını düşündü... Telaşlı olduğunuzu fark etmiş... Oturun, ayakta zor duruyorsunuz.

(Natalya Petrovna oturur.)

Sizi rahatsız etmemesini söyledim kendisine, bizi yalnız bırakmasını rica ettim...

NATALYA PETROVNA

Kabul etti mi?

RAKİTİN

Evet. Ne yalan söyleyeyim, yarın ona her şeyi açıklayacağıma söz vermek zorunda kaldım... Neden öyle kaçtınız?

NATALYA PETROVNA

(*Üzgün.*)

Neden!.. Peki ne söyleyeceksiniz ona?

RAKİTİN

Ben... bir şeyler düşüneceğim. Şu anda önemli olan o değil... Zamandan yararlanmalıyız. Farkındaysanız böyle devam edemez... Böyle endişelere katlanacak durumda değilsiniz... Size göre değil bunlar.. Ama şimdi konumuz başka. Yalnız sakın olun siz, ben de! Söyleyin, gerçekten aynı fikirdesiniz benimle değil mi?..

NATALYA PETROVNA

Hangi konuda?

RAKİTİN

Gerektiğinde... Belyayev ve benim gitmemiz konusunda? Kabul ediyorsunuz değil mi? Bu durumda beklemeye gerek yok. Bana izin verirsiniz hemen konuşacağım Belyayev'le... iyi bir gençtir, durumu anlayacaktır..

NATALYA PETROVNA

Siz mi konuşmak istiyorsunuz onunla? Siz mi? Peki ne diyeceksiniz?

RAKİTİN

(*Şaşkın.*)

Ben...

NATALYA PETROVNA

(*Bir an susar.*)

Bakın ne diyeceğim Rakitin, ikimizin de düpedüz deli olduğumuzun farkında değil misiniz?.. Korkuya kapıldım, sizi de korkuttum ve hep boş şeyler yüzünden.

RAKİTİN

Nasıl?

NATALYA PETROVNA

Evet. Siz de, ben de ne yapıyoruz? Yani uzun zamandan beri her şey sakın, huzurluydu bu evde de... birden bir şey oldu! Evet, aklınızı yitirdiniz siz. Yeter artık, yete-

rince aptallık ettik... Şimdiye kadar olduğu gibi devam edelim yaşamaya... Arkadiy'e de açıklama yapmamalısınız. Yaramazlıklarımızı ben anlatırım ona ve birlikte alay ederiz kendisiyle. Kocamla aramda aracıya ihtiyacım yok!

RAKİTİN

Natalya Petrovna, şu anda korkutuyorsunuz beni. Gü-lümsüyorsunuz ama yüzünüz ölü gibi bembeyaz... Oysa on beş dakika önce bana söylediklerinizi hatırlayın...

NATALYA PETROVNA

Az mı şey söyledim size! Ama durumun farkındayım... Hiç değilse yalnız batmamak için kışkırtıyorsunuz bu fırtınayı.

RAKİTİN

Yine, yine kuşku, yine sitem Natalya Petrovna... Tanrı yardım etsin size... ama üzüyorsunuz beni. Bana açıldığınız pişman mısınız yoksa?

NATALYA PETROVNA

Hiçbir şey için pişman değilim.

RAKİTİN

Böyle mi anlayayım sizi?

NATALYA PETROVNA

(*Canlı.*)

Rakitin, Belyayev'e benim söylediğim ya da benimle ilgili tek sözcük olsun söylerseniz hiçbir zaman affetmem sizi.

RAKİTİN

A! Söyler miyim!.. İçiniz rahat olsun Natalya Petrovna. Değil bir şey söylemek, buradan giderken vedalaşmıyacağım bile kendisiyle. Hizmetimde aşırıya kaçmak niyetinde değilim.

NATALYA PETROVNA

(*Biraz mahcup.*)

Onun gitmesi konusunda düşüncemi değiştirdiğimi düşünmüyorsunuzdur sanırım?

RAKİTİN

Hiçbir şey düşünmüyorum.

NATALYA PETROVNA

Tersine sizin dediğiniz gibi onun buradan gitmesi gerektiği konusunda düşüncem o kadar kesin ki kendim yollamak niyetindeyim onu.

(Bir an susar.)

Evet, ben kendim göndereceğim onu.

RAKİTİN

Siz mi?

NATALYA PETROVNA

Evet, ben. Ve hemen şimdi. Rica ediyorum, söyleyin buraya gelsin.

RAKİTİN

Nasıl? Şimdi mi?

NATALYA PETROVNA

Şimdi... Rica ediyorum bunu sizden Rakitin. Görüyorsunuz şu anda sakınım, üstelik kimsenin bana engel olacağı da yok, bundan yararlanmalıyım... Çok müteşekkir olacağım size. Sorular soracağım ona.

RAKİTİN

Ama size bir şey söylemeyecektir, lütfen... Sizin karşınızda ne yapacağını bilemediğini kendisi itiraf etti bana.

NATALYA PETROVNA

(Kuşkulu.)

Ya? Demek daha önce benim hakkımda konuştunuz onunla?

(Rakitin omuz silker.)

Evet, affedersiniz, affedin beni Mihail ve gönderin onu bana... Göreceksiniz göndereceğim onu ve her şey bitecek. Kötü bir rüya gibi unutulacak her şey. Lütfen gönderin onu bana. Kesin bir konuşma yapmak zorundayım onunla. Beğeneceksiniz yaptığımı. Lütfen, rica ediyorum.

RAKİTİN

(*Bakışını Natalya Petrovna'dan bir an ayırmadan, soğuk ve hüzünlü.*)

Tamam. İsteğiniz yerine getirilecektir.

(*Salonun kapısına yürür.*)

NATALYA PETROVNA

(*Rakitin'in arkasından.*)

Minnettar olacağım size Mihail.

RAKİTİN

(*Arkaya dönerek.*)

Hayır, hiç değilse minnettar olmayın bana...

(*Hızla salona gider.*)

NATALYA PETROVNA

(*Yalnız kalınca bir an susar.*)

İyi biri... Ama bir zamanlar gerçekten sevdim mi onu?

(*Ayağa kalkar.*)

Adam haklı. O genç gitmeli buradan. Ama nasıl söyleyeceğim bunu ona! Benim tek öğrenmek istediğim onun bu kızı gerçekten sevip sevmediği... Belki de öyle bir şey yoktur. Nasıl kaptırdım kendimi heyecana... Neden bu kadar duygulandım? Ama şimdi yapılacak bir şey yok. Bana ne cevap vereceğini merak ediyorum. Yine de ne olursa olsun buradan gitmek zorunda... Kesinlikle... kesinlikle. Belki de bir cevap vermek istemeyecektir... Öyle ya, korkuyor benden... Ne olacak? Böylesi daha güzel... Onunla konuşacağım çok şey var...

(*Elini alınma götürür.*)

Oysa başım ağrıyor. Bu işi yarına mı ertelesem? Gerçekten... Bugün hep, birileri gözetliyor gibi geliyor bana... Olay nerelere vardı! Hayır, iyisi mi bir anda bitirmek bu işi... Son bir hamle ve özgürüm!.. Oh, evet! Özgür, huzurlu olmak istiyorum.

(*Salondan Belyayev girer.*)

İşte geldi...

BELYAYEV

(Natalya Petrovna'nın yanına gelir.)

Mihail Aleksandriç beni görmek istediğini söyledi Natalya Petrovna...

NATALYA PETROVNA

(Biraz zorlanarak.)

Evet, öyle... sizinle konuşmam... gerekiyor.

BELYAYEV

Konuşmanız mı?

NATALYA PETROVNA

(Belyayev'e bakmadan.)

Evet... konuşmak.

(Bir an susar.)

İzniniz olursa Aleksey Nikolaiç, sizden memnun olmadığımı söyleyeceğim.

BELYAYEV

Nedenini öğrenebilir miyim?

NATALYA PETROVNA

Beni dinleyin... Ben... ben, doğrusu hangisinden başlayacağımı bilmiyorum. Bununla birlikte uyarmak zorundayım sizi, memnuniyetsizliğimin nedeni herhangi bir görevinizi aksatmanız değil... Ayrıca Kolya ile ilgilenmenizden de hoşnutum.

BELYAYEV

Başka ne olabilir?

NATALYA PETROVNA

(Belyayev'e bakarak.)

Boşuna telaşlanıyorsunuz... Ayrıca suçunuz da pek büyük değil. Henüz çok gençsiniz, başkalarının evinde hiç kalmamış olmalısınız. Tahmin edemezsiniz...

BELYAYEV

Ama Natalya Petrovna...

NATALYA PETROVNA

Nihayet, sorunun ne olduğunu öğrenmek istiyorsunuz. Sabırsızlığınızı anlıyorum. Şunu da söylemeliyim size.

(*Belyayev'in yüzüne bakarak.*)

Vera bana her şeyi itiraf etti.

BELYAYEV

(*Şaşırılmış.*)

Vera Aleksandrovna mı? Neyi itiraf etmiş olabilir size
Vera Aleksandrovna? Ortada ne var?

NATALYA PETROVNA

Bana neyi itiraf etmiş olabileceğini gerçekten bilmiyor gibisiniz öyle mi? Tahmin etmiyor musunuz?

BELYAYEV

Ben mi? Neyi?

NATALYA PETROVNA

Öyleyse bağışlayın beni. Gerçekten tahmin etmiyorsanız sizden özür dilemem gerekiyor. Sanıyordum ki... yanıltmışım. Ama izninizle şunu söyleyeyim, inanmıyorum size. Böyle söylemeye sizi neyin zorladığını anlıyorum... Alçak gönüllülüğünüze büyük saygı duyuyorum.

BELYAYEV

Bir şey anlayamıyorum Natalya Petrovna.

NATALYA PETROVNA

Gerçekten mi? Beni o çocuğun, Vera'nın durumunu, size olan ilgisini fark etmediğinize inandırmaya mı çalışıyorsunuz?

BELYAYEV

Vera Aleksandrovna'nın bana olan ilgisini mi? Bu konuda size ne söyleyebileceğimi bile bilemiyorum... İnsaf edin! Yani Vera Aleksandrovna ile sanki...

NATALYA PETROVNA

Herkese karşı olduğu gibi... doğru mu?

(*Bir an susar.*)

Ortada bir şey yokmuş, bundan haberiniz yokmuş, o kızın sizi sevdiğini bilmiyormuş gibi davranıyorsunuz sanki. Kendi itiraf etti bana bunu. Pekâlâ, dürüst bir insan olarak soruyorum size şimdi, ne yapmak niyetindesiniz?

BELYAYEV

(Mahcup.)

Ne yapmak niyetinde miyim?

NATALYA PETROVNA

(Kollarını göğsünün üzerinde bağlayıp.)

Evet.

BELYAYEV

Hiç beklemediğim bir şey bu Natalya Petrovna...

NATALYA PETROVNA

(Bir an susar.)

Farkındayım Aleksey Nikolaiç... Bu konuyu ele alacağımı beklemiyordunuz... Anlamıyorsunuz beni... Size kızdığımı sanıyorsunuz... oysa ben... şu anda biraz heyecanlıyım... ve son derece olağan bu... Sakin olun. Oturalım.

(Otururlar.)

Sizinle açık konuşacağım Aleksey Nikolaiç, siz de biraz daha olsun güvenin bana. Doğrusu boşuna çekiniyorsunuz benden. Vera seviyor sizi... kuşkusuz bunda bir suçunuz yok; bunda suçunuzun olmadığını kabul etmeye hazırım. Ama görüyor musunuz Aleksey Nikolaiç, kimsesiz bir kız o ve benim evlatlığım, onun her şeyinden, geleceğinden, mutluluğundan ben sorumluyum. Henüz çok genç ve onda uyandırdığınız duygunun çok çabuk kaybolacağından eminim... onun yaşında kızların sevgisi uzun sürmez. Ama görevimin sizi uyarmak olduğunu anlıyorsunuzdur. Ateşle oynamak her zaman tehlikelidir... Şimdi, onun size ilgisi olduğunu öğrendikten sonra ona karşı davranışınızı değiştireceğinizden, onunla bahçede buluşmalardan, dolaşmalardan kaçınacağınızı biliyorsunuz... Öyle değil mi? Size güveniyorum... Sizin yerinizde başka biri olsaydı böyle açık konuşmazdım.

BELYAYEV

Natalya Petrovna, inanın bu uyarınızı değerlendireceğim.

NATALYA PETROVNA

Diyorum ya güveniyorum size... Ayrıca bütün bunlar aramızda kalacak.

BELYAYEV

İnanın Natalya Petrovna, bu söyledikleriniz çok tuhaf geldi bana... Şüphesiz size inanmamam diye bir şey söz konusu olamaz, ne var ki...

NATALYA PETROVNA

Bakın ne diyeceğim Aleksey Nikolaiç. Şu anda anlattıklarımı... sizin açınızdan bir önemi olmadığını düşünerek anlattım...

(Birdenbire durur.)

Çünkü öyle olmasaydı, elbette sizi çok az tanıyorum, ama tanıdığım kadarıyla niyetinize karşı çıkmamı gerektiren bir neden de yok ortada. Zengin biri değilsiniz... ama gençsiniz, geleceğiniz var ve iki insan birbirini sevdiğinde... Tekrar söylüyorum, Vera ile arkadaşlığınızın sonuçları konusunda sizi uyarmayı dürüst bir insan olarak görev bildim kendime, ama siz eğer...

BELYAYEV

(Anlayamamış gibi.)

Doğrusu ne söylemek istediğinizi anlayamıyorum Natalya Petrovna...

NATALYA PETROVNA

(Aceleci.)

Ah! İnanın itiraf etmenizi istemiyorum sizden, ayrıca... davranışlarınızdan anlıyorum durumu...

(Belyayev'e bakar.)

Ayrıca şunu da söylemek zorundayım, Vera sizin de ona kayıtsız olmadığınızı sanıyor.

BELYAYEV

(Bir an susar, ayağa kalkar.)

Natalya Petrovna, evinizde kalmamın olanaksız olduğunu görüyorum.

NATALYA PETROVNA

(Parlar.)

Galiba evimi terk etmenizi istememi bekliyorsunuz benden.

(Ayağa kalkar.)

BELYAYEV

Benimle açık konuştunuz... İzin verin ben de açık konuşayım. Vera Aleksandrovna'yı sevmiyorum, en azından sizin düşündüğünüz gibi sevmiyorum.

NATALYA PETROVNA

Evet, yoksa ben...

(Susar.)

BELYAYEV

Vera Aleksandrovna benden hoşlanıyorsa ve söylediğiniz gibi benim de kendisine kayıtsız olmadığımı sanıyorsa aldatmak istemem onu, gerçeği açıklarım kendisine. Ama böyle bir açıklamadan sonra kabul edersiniz ki Natalya Petrovna, burada kalmak benim için imkânsız olacaktır. Bu evde kalmam fazlasıyla yakışıksız olacaktır. Evinizden ayrılmamın bana ne kadar ağır geleceğini anlatmaya kalkışmayacağım... Başka bir şey gelmez elimden. Her aklıma geldiğinde minnettarlıkla anacağım sizi. İzin verin gideyim... Sizinle vedalaşmak da onur verecektir bana.

NATALYA PETROVNA

(Yapmacık bir kayıtsızlıkla.)

Nasıl isterseniz... ama ne yalan söyleyeyim, sizden böyle bir şey beklemiyordum... Konuşmak istediğim hiç de bu değildi... Yalnızca uyarmak istemiştin sizi. Vera daha çocuk... Bütün bunları belki de gereğinden fazla önemsedim. Buradan ayrılmanızın zorunlu olduğu kanısında değilim. Bununla birlikte nasıl isterseniz öyle olsun.

BELYAYEV

Natalya Petrovna... inanın burada daha fazla kalmam mümkün değil.

NATALYA PETROVNA

İnsanları isteklerinin tersine zorlamaya alışık değilim...
ama itiraf edeyim çok üzüyor beni bu.

BELYAYEV

(Kısa bir kararsızlıktan sonra.)

Natalya Petrovna... en küçük bir üzüntü duymanıza neden olmak istemem... Kalıyorum.

NATALYA PETROVNA

(Kuşkulu.)

Ya?..

(Bir an susar.)

Kararınızı bu kadar çabuk değiştireceğinizi beklemiyordum... Müteşekkirim, ama... İzin verin biraz düşüneyim. Sanırım haklısınız, belki gerçekten gitmelisiniz... Haber vereceğim size... Bu akşama kadar izin verin bana.

BELYAYEV

İstedığınız kadar beklemeye hazırım.

(Saygıyla öne eğilerek gitmeye hazırlanır.)

NATALYA PETROVNA

Söz veriyorsunuz bana...

BELYAYEV

(Bir an duralar.)

Ne için efendim?

NATALYA PETROVNA

Sanırım Vera'yla konuşmak istiyorsunuz... Bunun uygun olup olmayacağını bilmiyorum. Ancak kararımı bildireceğim size. Buradan gerçekten gitmeniz gerektiğini düşünmeye başlıyorum. Görüşmek üzere.

(Belyayev bir kez daha öne eğilerek salona gider.

Natalya arkasından bakar.)

İçim rahat! Sevmiyor Vera'yı...

(Aşağı yukarı dolaşmaya başlar.)

Evet, onu uzaklaştıracığıma burada tutarım. Burada kalır... Peki Rakitin'e ne diyeceğim? Ne yaptım ben?

(Bir an susar.)

Ve o zavallı kızın aşkını da açıklamaya ne hakkım vardı?.. Nasıl? Aşkını itiraf ettirdim... yarım itiraf ve sonra acımasızca...

(Ellerini yüzüne kapatır.)

Belyayev belki sevmeye başlayacaktı onu... Yeni yeni açmakta olan o goncayı ayaklarımın altında çiğneyip öldürmeye ne hakkım vardı... Ah, gerçekten öldürdüm mü o goncayı? Belki de aldattı beni Belyayev... Oysa onu aldatmak isteyen bendim!.. Hayır! Bunun için çok iyi yürekli bir genç... Benim gibi değil o! Hem neden bu kadar acele ettim? Her şeyi ortaya döktüm?

(İçini çeker.)

Az şey mi? Önceden bilseydim... Belyayev'e nasıl da kurnazlık ettim, nasıl da yüzüne karşı yalan söyledim... Oysa o! Nasıl yürekli, rahat konuştu... Eğildim önünde... Bu adam! Hiç tanıımıyordum onu... Buradan gitmek zorunda... Eğer kalırsa... Hissediyorum, o kadar ileri gideceğim ki kendime saygımı yitireceğim... Gitmek zorunda, yoksa bu benim felaketim olur! O Vera'yla görüşmeden önce bir not yazacağım... Gitmek zorunda!

(Hızlı adımlarla çalışma odasına girer.)

IV. Perde

(Sahne köy evine bitişik, geniş, boş bir gölgeliktir. Duvarlar çıplak, zemin düzensiz, taştır; beyaza boyalı, sıvası dökülmüş, kerpiç; tavanı üçü bir yandan, üçü karşı yandan destekleyen altı kolon vardır. Solda açık iki pencere, bahçeye açılan bir kapı. Sağda eve giden koridora açılan bir kapı, karşısında kilerin demir kapısı. Sağda birinci kolonun yanında demir bir bank, bir köşede birkaç kürek, süzgeçli bahçıvan kovası, çömlek. Vakit akşamdır. Güneşin pencereden giren kızıl ışığı zemine düşmektedir.)

KATYA

(Sağdaki kapıdan girer, hızlı adımlarla pencereye gider, bir süre bahçeye bakar.)

Hayır, görünürlerde yok. Oysa limonluğa gittiğini söylemişlerdi. Anlaşılan hâlâ çıkmadı oradan. Neyse, çıkınca-ya, buradan geçinceye kadar beklerim. Nasıl olsa buradan geçmek zorunda.

(İçini çeker, pencereye yaslanır.)

Buradan gideceğini söylüyorlar.

(Tekrar içeri çeker.)

Onsuz ne yaparız... Zavallı küçük hanım! Nasıl yalvarıyordu bana. Yardım etmez olur muyum ona... Varsın son kez konuşsun Vera'yla. Hava da ne sıcak bugün! Galiba yağmur atıştıracak...

(Tekrar pencereden bakar ve birden geriye çekilir.)

Buraya mı geliyor yoksa?.. Evet, buraya geliyor. Aman Tanrım...

(Koşup kaçmak ister, ama koridorun kapısına varmamıştır ki bahçe kapısından Şpigelski ile Lizaveta Bogdanovna girer.)

(Katya kolonun arkasına saklanır.)

ŞPİGELSKİ

(Şapkasını silkeler.)

Yağmurun geçmesini burada bekleyebiliriz. Çok sürmez.

LİZAVETA BOGDANOVNA

Herhâlde.

ŞPİGELSKİ

(Bakınır.)

Nedir burası? Kiler falan mı?

LİZAVETA BOGDANOVNA

(Demir kapıyı göstererek.)

Hayır, kiler şurası. Dediklerine göre Arkadiy Sergeyeviç'in babası yurt dışından döndüğünde yaptırmış burayı, aydınlık diyorlar.

ŞPİGELSKİ

Ya? Aydınlık, anladım efendim.

(Banka oturur.)

Oturalım.

(Lizaveta Bogdanovna oturur.)

Evet Lizaveta Bogdanovna, kabul edersiniz ki tam zamanında başladı yağmur, en duyulu yerinde kesti sohbetimizi.

LİZAVETA BOGDANOVNA

(Bakışlarını yere çevirir.)

İgnatiy İlyiç...

ŞPİGELSKİ

Ama sohbetimize devam etmemize kimsenin engel olduğu yok... Evet, Anna Semyonovna'nın bugün canı sıkın diyordunuz değil mi?

LİZAVETA BOGDANOVNA

Evet, canı sıkkın. Yemeğini bile odasında yedi.

ŞPİGELSKI

Vay canına! Ne kötü... düşünebiliyor musunuz?

LİZAVETA BOGDANOVNA

Bu sabah Natalya Petrovna'yı ağlarken gördü... Mihail Aleksandriç Rakitin'le birlikte. Kuşkusuz çok akıllı başında bir insandır Mihail Aleksandriç Rakitin, ama yine de... Bu arada her şeyi açıklayacağını söyledi Mihail Aleksandriç.

ŞPİGELSKI

Ya? Öyleyse boşuna telaşlanıyor Anna Semyonovna. Bence Mihail Aleksandriç hiçbir zaman tehlikeli biri olmamıştır, şimdi ise herhangi bir zamanda olduğundan da daha tehlikesizdir.

LİZAVETA BOGDANOVNA

Peki, öyleyse?

ŞPİGELSKI

Evet, dediğim gibi. Çok zekidir. Zeki olmayanlar onun gibilerin söylediklerine boşboğazlık derler. Siz Lizaveta Bogdanovna, korkmayın boşboğazlardan. Tehlikeli değildirler, ama genellikle susan, aptal, aşırı heyecanlı, ense-si kalın olanlardır tehlikeli.

LİZAVETA BOGDANOVNA

(Bir an susar.)

Söylesenize, Natalya Petrovna gerçekten mi hasta?

ŞPİGELSKI

Benim kadar, sizin kadar hasta.

LİZAVETA BOGDANOVNA

Yemekte hiçbir şey yemedi.

ŞPİGELSKI

İnsanın iştahını yalnızca hastalık kesmez.

LİZAVETA BOGDANOVNA

Yemeği Bolşintsov'da mı yediniz?

ŞPİGELSKI

Evet, yemekte onun konuğuydum... Ona gitmiştim. Ve inanın sırf sizin için geldim buraya.

LİZAVETA BOGDANOVNA

Neyse, geçelim bu konuyu. Ne var biliyor musunuz İgnatiy İlyiç? Natalya Petrovna bir konuda kızıyor size. Yemekte hiç de iyi şeyler söylemedi hakkınızda.

ŞPİGELSKI

Gerçekten mi? Demek ev sahiplerimiz insanların gözlerinin fazla açık olmasından hoşlanmıyorlar. Onların hoşlanacakları şeyleri yap, onların farkında değilmişsin gibi davran. Hayret! Şu işe bak! Neyse, bakacağız... Rakitin'in de yüzünden düşen bin parça.

LİZAVETA BOGDANOVNA

Evet, bugün o da pek keyifsiz...

ŞPİGELSKI

Hım. Ya Vera Aleksandrovna? Belyayev?

LİZAVETA BOGDANOVNA

Evet, kesinlikle herkes keyifsiz. Bugün herkese ne oldu anlayamıyorum...

ŞPİGELSKI

Yaşlandıkça daha çok şeyi anlayacaksınız Lizaveta Bogdanovna... Neyse, bırakalım onları şimdi. İyisi mi bizim işimizi konuşalım. Yağmur hâlâ kesmedi... İster misiniz?

LİZAVETA BOGDANOVNA

(Bakışlarını cilveyle yere çevirip.)

Ne soruyordunuz bana İgnatiy İlyiç?

ŞPİGELSKI

Ah Lizaveta Bogdanovna, izninizle şunu söyleyeyim: Neden naz yapıyorsunuz, bakışlarınızı yere çeviriyorsunuz? İkimiz de genç sayılmayız artık! Bu resmiyet, nezaket, iç çekmeler... yakışmıyor bize. Bizim yaşımızda insanlara yakıştığı gibi sakın, ciddi konuşalım. Evet, size sorum şu: Birbirimizden hoşlanıyoruz... en azından ben. Sizin de benden hoşlandığınızı düşünüyorum.

LİZAVETA BOGDANOVNA

(*Hafiften cilveli.*)

İgnatiy İlyiç, aslında...

ŞPİGELSKI

Tamam, evet, evet, güzel... Bir kadın olarak sizin için önemlidir bu...

(*Eliyle gösterir.*)

Yani vidayı çevirerek sıkmak. Demek biz birbirimizden hoşlanıyoruz. Başka bakımlardan da birlikteyiz. Kendim için şunu söylemek zorundayım: Ben soylu bir aileden gelmiyorum, siz de öyle. Zengin değilim, olsaydım ben de.

(*Gülümser.*)

Ama mesleğimde iyiyim. Hastalarımın hepsi ölmüyor. Sizin ise söylediğinize göre on beş bin nakit paranız var. Gördüğünüz gibi bunlar hiç de kötü değil. Üstelik sanıyorum nedimelik yapmaktan da bıktınız artık. Evet, yaşlı bir kadınla uğraşmak, onunla iskambil oynamak, her dediğini onaylamak... hiç hoş da değil bunlar. Bana gelince, aslında bekâr hayattan sıkılmaya başlamış değilim; yaşılanıyorum artık, aşçı kadınlar da yoluyorlar beni. Anlayacağınız, hayatıma bir düzen getirmem gerekiyor. Ama bakın, zor olan ne Lizaveta Bogdanovna? Birbirimizi yeterince tanımıyoruz, yani aslında siz beni tanıyorsunuz... Oysa ben sizi tanıyorum. Nasıl bir kişiliğiniz olduğunu biliyorum. Birtakım eksiklerinizin olmadığını söylemeyeceğim. Genç kızlığınızda küçük kusurlarınız olmuş, ama bu o kadar önemli değil. İyi bir kocanın yanında yumuşak balmumu gibidir kadın. Ne var ki düğünden önce beni tanımanızı istiyorum, çünkü ileride şikâyetçi olabilirsiniz... Kandırmak istemiyorum sizi.

LİZAVETA BOGDANOVNA

(*Ciddi.*)

Ama İgnatiy İlyiç, benim de sizin nasıl biri olduğunuzu öğrenme fırsatım oldu...

ŞPİGELSKI

Fırsatınız mı oldu? Ah, öyle demeyin. Kadınlar yanılır. Bakın mesela sanırım benim neşeli, şakacı biri olduğumu düşünüyorsunuz değil mi?

LİZAVETA BOGDANOVNA

Sizi daima çok sevimli bir insan olarak gördüm ben...

ŞPİGELSKI

Evet, böyle işte. Görüyor musunuz nasıl aldanabiliyor insan... Herkesin yanında şakalar yaptığım, fıkralar anlattığım, insanlara yardım ettiğim için neşeli biri olduğuma karar vermişsiniz. Onlara ihtiyacım olmasa durup bakmam yüzlerine... Biliyor musunuz, yalnızca büyük bir tehlikenin söz konusu olmadığı yerde şakalar yaparım... Bununla birlikte kendimi aldatmam; biliyorum her zaman bana ihtiyaçları olan, bensiz yapamayan bazı insanlar beni küçük görme haklarının olduğunu düşünürler; ben de onları umursamam. İşte en azından Natalya Petrovna... Onun nasıl biri olduğunu bilmediğimi mi sanıyorsunuz?

(Natalya Petrovna'yı taklit ederek.)

“Sevgili Doktorcuğum, inanın çok seviyorum sizi... öyle sivri dillisiniz ki...” he-he, şakalar yap sen canım, şakalar yap. Öf, şu soylu beyler, hanımefendiler! Gülümserler size, bir yandan da göz kırparlar, yüz ifadeleri ise iğrençtir... Ne yaparsak yapalım hakir görürler bizi! Biliyorum bugün beni neden arkamdan çekiştirdiğini. Evet, bu hanımefendiler tuhaf insanlardır! Her gün kolonyalarla yıkandıkları, karşılarındakileri küçümsedikleri için gelişigüzel konuşurlar! Kimsenin onları kuyruğundan yakalamayacağını sanırlar. Böyle işte! Oysa bizler gibi insandır onlar da!

LİZAVETA BOGDANOVNA

İgnatiy İlyiç... Şaşırtıyorsunuz beni.

ŞPİGELSKI

Sizi şaşırttığımı biliyorum. Belki hiç de neşeli biri olma-

dığımın, hatta fazla iyi niyetli olmadığımın farkındası-
nızdır. Ayrıca size olmadığım biri gibi görünmeyi istemi-
yorum. Beylerin karşısında ne kadar şaklabanlık ediyor
olsam olayım hiç kimse bir palyaço gibi görmemiştir
beni, şimdiye kadar hiç kimse burnuma dokunmamıştır.
Benden çekindiklerini bile söyleyebilirim, sırasında ısıra-
cağımı bilirler çünkü. Bir zamanlar, bundan üç yıl önce
çiftlik sahibi biri aptallık edip bir turpu saçımın arasına
soktu. Ne yaptım dersiniz? O dakikada gayet sakin, bili-
yor musunuz, son derece kibar bir tavırla düelloya davet
ettim onu. Korkusundan o anda az kaldı felç gelecekti
adama. Ev sahibi benden özür dilemeye zorladı onu...
Olağanüstü bir etki yaratmıştı o olay!.. Doğrusunu söy-
lemek gerekirse adamın düelloya yanaşmayacağını bili-
yordum. İşte görüyor musunuz Lizaveta Bogdanovna,
onuruma çok düşkünüm; böyle bir hayatım var. Büyük
yeteneklerim yoktur, şöyle böyle bir öğrenimim var. Kötü
bir doktorem, bunu sizden gizlememin gereği yok, bir
gün hastalanırsanız ben tedavi etmem sizi. Yeteneğim,
öğrenimim yeterli olsaydı çoktan Moskova'ya gitmiştim.
Ayrıca buranın insanların da daha iyi bir doktora ihti-
yaçları yok. Kişiliğime gelince, uyarmak zorundayım sizi
Lizaveta Bogdanovna, evde asık yüzlü, sessiz, titizimdir;
hizmetim görülüyorsa sinirlenmem; alışkanlıklarımın
bilinmesi, yemeğimin iyi yapılması hoşuma gider; ama
kıskanç da, cimri de değilim ve ben evde değilsem istedi-
ğiniz her şeyi yapmakta özgürsünüz. Romantik sevgi de-
dikleri konuya gelince, bileceğiniz gibi aramızda öyle bir
şey elbette olmayacak. Bununla birlikte aynı çatı altında
yaşayabileceğimizi sanıyorum... Yeter ki sizden hoşnut
olayım ve katlanamadığım tek şeyi yapmayın, yanımda
ağlamayın! Sebepsiz yere kavga çıkaran biri değilim. İşte
size kendi hakkımda söyleyebileceklerim... Peki şimdi ne
diyeceksiniz?

LİZAVETA BOGDANOVNA

Size söyleyebileceğim tek şey İgnatij İlyiç... kendinizi karalarken niyetiniz neyse...

ŞPİGELSKI

Neyle karalamışım kendimi? Unutmayın, benim yerimde başka biri olsaydı kusurlarını gayet sakince gizlerdi ve siz hiçbir şeyin farkında olmazdınız, düğün yapıldıktan sonra da artık çok geç olurdu. Ama ben yaptığımla gurur duyuyorum.

(Lizaveta Bogdanovna Şpigelski'ye bakar.)

Evet, evet, gurur duyuyorum... Benimle ilgili ne düşünürseniz düşünün, yine de gurur duyacağım kendimle. Gelecekteki karımın önünde yalnızca on beş bin nakit için değil, yüz bin nakit için bile numara yapmak, yalan söylemek niyetinde değilim. Başkasının önünde bir çuval un için yerlere kadar eğilirim... Ben böyle bir adamım işte. Başkasına dişlerimi gıcırdatırken içimden şöyle geçiririm: Ne salak şeysin sen be kardeşim, nasıl bir oyuna geldin? İzninizle size ne düşünürsem onu söylemeyeceğim. Yani aklımdan geçen her şeyi söylemeyeceğim size. En azından aldatmayacağım sizi. Çok değişik biri olarak görünüyor olabilirim; ama acele etmeyin, belki bir gün anlatırım hayatımı. Neler yaşadığıma şaşacaksınız. Çocukluğunuzda sizin de pek güzel bir hayatınız olmamış olabilir; ama yine de dostum, gerçek, dayanılmaz yoksulluğun nasıl bir şey olduğunu düşünemezsiniz... Bunun nasıl bir şey olduğunu başka bir zaman anlatacağım size. Ama şimdi size anlattıklarımı düşünün... Yalnız başınıza güzelce düşünün ve kararınızı bildirin bana. Anladığım kadarıyla iyi bir kadınsınız. Siz... Sahi, aklıma gelmişken, kaç yaşındasınız?

LİZAVETA BOGDANOVNA

Ben... Ben... otuz yaşımdayım.

ŞPİGELSKI

(Sakin.)

İşte bu yalan: Kırkındasınız.

LİZAVETA BOGDANOVNA

(*Parlayarak.*)

Hiç de kırk değil, otuz altı yaşımdayım.

ŞPİGELSKI

Yani otuz yaşında değilsiniz. Evet Lizaveta Bogdanovna buna alışmalısınız artık... Ayrıca, otuz yaşında evli bir kadın hiç de yaşlı sayılmaz. Tütün kullanmanız da yanlış.

(*Ayağa kalkarak.*)

Yağmur da dinmiş gibi.

LİZAVETA BOGDANOVNA

(*O da kalkar.*)

Evet, dindi.

ŞPİGELSKI

Evet, birkaç güne kadar cevabınızı verecek misiniz?

LİZAVETA BOGDANOVNA

Yarın öğreneceksiniz cevabımı.

ŞPİGELSKI

İşte bunu sevdim!.. Evet, zeki bir hanımefendisiniz Lizaveta Bogdanovna, zeki bir hanımefendisiniz! Hadi, elinizi verin bana, eve gidelim.

LİZAVETA BOGDANOVNA

(*Elini Şpigelski'ye verirken.*)

Gidelim.

ŞPİGELSKI

Ah, unuttum. Öpmedim elinizi... sanırım öpmem gerekirdi... Bu kez böyle oldu!

(*Elini öper.*)

(*Lizaveta Bogdanovna'nın yüzü kızarır.*)

İşte böyle.

(*Bahçe kapısına doğru yürür.*)

LİZAVETA BOGDANOVNA

(*Durur.*)

Sahi İgnatiy İlyiç, siz Mihail Aleksandriç'in gerçekten tehlikesiz biri olduğunu mu düşünüyorsunuz?

ŞPİGELSKI

Evet, öyle düşünüyorum.

LİZAVETA BOGDANOVNA

Ne var biliyor musunuz İgnatiy İlyiç? Galiba Natalya Petrovna bir zamandır... bana öyle geliyor ki Belyayev'e karşı... ilgisiz değil... ne dersiniz? Vera da... ne diyorsunuz? Yoksa bugün onun için mi...

ŞPİGELSKI

(Onun sözünü keser.)

Size bir şeyi daha söylemeyi unuttum Lizaveta Bogdanovna. Ben korkunç derecede meraklı biriyim ve meraklı kadınlardan hiç hazzetmem... Bu yüzden söylüyorum: Bence kadın hem ilgi çekici, hem de gözlemci olmalıdır. (Kocası için bu daha da yararlıdır.) Ama yalnızca başkalarına karşı... Anlıyor musunuz beni? Başkalarıyla... yani Natalya Petrovna'yla, Vera Aleksandrovna'yla, Bay Belyayev'le, genel olarak buradaki herkesle ilgili ne düşündüğümü bilmeyi çok istiyorsanız dinleyin, bir şarkı söyleyeceğim size... Sesim iğrençtir, kusura bakmayın.

LİZAVETA BOGDANOVNA

(Şaşkın.)

Şarkı mı?

ŞPİGELSKI

Dinleyin! Birinci dördlük:

“Kül rengi bir keçiciği vardı büyükannemin,
Kül rengi bir keçiciği vardı büyükannemin,
Ne oynaktı! Ne oynak kül rengi keçisi büyükannemin!
Ne oynaktı! Ne oynak kül rengi keçisi büyükannemin!”

İkinci dördlük:

“Ormanda dolaşmayı çekmiş keçinin canı,
Ormanda dolaşmayı çekmiş keçinin canı,
Ne çok! Ne çok çekmiş canı, ormanda dolaşmayı!
Ne çok! Ne çok çekmiş canı, ormanda dolaşmayı!”

LİZAVETA BOGDANOVNA

Ama doğrusu anlamıyorum...

ŞPİGELSKI

Dinleyin! Üçüncü dörtlük:

“Boz renkli kurtlar yediler keçiciği,
Boz renkli kurtlar yediler keçiciği.”

(*Sıçrayarak.*)

“Ne güzel! Ne güzel yediler keçiciği!
Ne güzel! Ne güzel yediler keçiciği!”

Şimdi gidelim. Natalya Petrovna’yla konuşmam gerekiyor. Belki de ısırılmaz beni. Yanılmıyorsam şimdilik ihtiyacı var bana. Gidelim.

(*Bahçeye çıkarlar.*)

KATYA

(*Kolonun arkasından dikkatli çıkararak.*)

Bir türlü gitmediler! Ne kötü huylu biri bu doktor.. konuştu da konuştu! Susmak bilmedi! Neydi söylediği o şarkı? Umarım bu arada Aleksey Nikolaiç eve dönmemiştir.. Tam da buraya gelmenin zamanını bulmuşum!

(*Pencereye yaklaşır.*)

Görüyor musun, Lizaveta Bogdanovna da doktor karısı olacak...

(*Güler.*)

Vay canına! Ama kıskanmıyorum onu...

(*Pencereden dışarı bakar.*)

Otlar ne güzel ıslanmış... Ne güzel kokuyor... A, işte geliyor.

(*Bir an bekledikten sonra.*)

Aleksey Nikolaiç!.. Aleksey Nikolaiç...

BELYAYEV’İN SESİ

(*Kulisten.*)

Bana seslenen kim? A, sen miydin Katya?

(*Pencereye yaklaşır.*)

Ne istiyorsun?

KATYA

İçeri gelin... Size bir şey söylemem gerekiyor.

BELYAYEV

Ya? Bir dakika.

(Pencereden çekilir, bir dakika sonra kapıdan girer.)

Geldim işte.

KATYA

Yağmur ıslatmadı mı sizi?

BELYAYEV

Hayır... limonlukta Potap ile oturdum... senin dayın mıydı?

KATYA

Evet efendim. Dayımdır.

BELYAYEV

Bugün pek güzelsin Katya!

(Katya gülümser, bakışlarını yere çevirir.

Belyayev cebinden bir şeftali çıkarır.)

Nasıl, güzel mi?

KATYA

(Almak istemez.)

Çok teşekkür ederim... Siz yiyin.

BELYAYEV

Dün sen ahududu verdiğinde almamış mıydım? Hadi al... senin için, senin için kopardım... inan bana.

KATYA

Çok teşekkür ederim.

(Şeftaliyi alır.)

BELYAYEV

Aferin. Bana ne söylemek istiyordun?

KATYA

Küçük hanım... Vera Aleksandrovna rica etti benden... Sizi görmek istiyor.

BELYAYEV

A! Evet, hemen şimdi onun yanına gideceğim.

KATYA

Hayır efendim... Kendisi buraya gelecek. Sizinle konuşması gerekiyor.

BELYAYEV

(*Biraz şaşkın.*)

Buraya mı gelecek?

KATYA

Evet efendim. Buraya... biliyor musunuz?... Buraya kimse gelmez. Burada kimse engel olmaz size...

(*İçini çeker.*)

O sizi çok seviyor Aleksey Nikolaiç... Öyle iyi bir kız ki... Hemen şimdi gidip haber vereyim ona, ister misiniz? Bekler misiniz?

BELYAYEV

Elbette beklerim, elbette.

KATYA

Hemen gidiyorum...

(*Yürür ve birden durur.*)

Aleksey Nikolaiç, gideceğinizi söylüyorlar, doğru mu bu?

BELYAYEV

Ben mi? Hayır... Kim söyledi bunu sana?

KATYA

Gitmiyorsunuz yani öyle mi? Tanrı'ya şükür!

(*Mahcup.*)

Şimdi geliyoruz...

(*Eve giden kapıya yürür.*)

BELYAYEV

(*Bir süre kıpırdamadan durur.*)

Harika bir şey bu! Harika şeyler oluyor! Ne yalan söyleyeyim, aklımın ucundan geçmezdi böyle şeyler... Vera beni seviyor... Natalya Petrovna bunu biliyor... Vera kendi itiraf etmiş... Harika! Vera, o sevimli, iyi yürekli çocuk; ama peki o zaman bu notun anlamı nedir?

(*Cebinden küçük bir kâğıt parçası çıkarır.*)

Natalya Petrovna'dan geldi... kurşun kalemle. "Gitmeyin, ben sizinle konuşuncaya kadar ne olursa olsun kararınızı kesinlikle vermeyin." Benimle ne konuşacak?

(*Bir an susup.*)

Ne saçma şeyler geliyor aklıma. Ne yalan söyleyeyim, bütün bunlar şaşırtıyor beni. Bundan bir ay önce biri benim... benim... Natalya Petrovna'nın benimle o konuşmasından sonra kendimi bir türlü toparlayamayacağımı söyleseydi... Kalbim neden böyle hızlı atıyor? Şimdi de Vera konuşmak istiyor benimle... Ne diyeceğim ona? En azından durumun ne olduğunu öğreneceğim... Belki de kızıyordur bana Natalya Petrovna... Peki ama niçin?

(*Tekrar nota bakar.*)

Bütün bunlar tuhaf, çok tuhaf.

(*Kapı usulca açılır. Belyayev hemen notun yazılı olduğu kâğıdı saklar. Kapının eşiğinde Vera ile Katya görünür. Belyayev onlara yaklaşıp. Vera'nın yüzü bembeyazdır, bakışlarını yerden kaldırmaz, yerinden de kıpırdamaz.*)

KATYA

Korkmayın küçük hanım, yaklaşın ona; ben gözcülük edeceğim... Korkmayın.

(*Belyayev'e.*)

Ah Aleksey Nikolaîç!

(*Pencereyi kapatır, bahçeye çıkar, arkasından kapıyı kilitler.*)

BELYAYEV

Vera Aleksandrovna... Benimle görüşmek istemişsiniz. Gelin, şuraya oturun.

(*Elinden tutar, banka götürür, Vera oturur.*)

İşte böyle.

(*Vera'nın yüzüne şaşkınlıkla bakarak.*)

Ağladınız mı siz?

VERA

(*Bakışlarını yerden kaldırmadan.*)

Önemli değil... Buraya sizden özür dilemek için geldim Aleksey Nikolaîç.

BELYAYEV

Ne için?

VERA

Duydum... Natalya Petrovna ile aranızda hoş olmayan bir konuşma geçmiş... Buradan gidecekmişsiniz... Evden ayrılmanızı istemişler.

BELYAYEV

Kim söyledi size bunu?

VERA

Natalya Petrovna... Onunla konuşmanızdan sonra gördüm kendisini... Artık burada kalmak istemediğinizi söyledi bana. Ama ben sizi kovduklarını düşünüyorum.

BELYAYEV

Söyler misiniz, evde herkes biliyor mu bunu?

VERA

Hayır... Yalnız Katya biliyor... Ona söylemek zorundaydım. Sizinle konuşmak, sizden özür dilemek istiyordum. Düşünün ne kötü hissediyordum kendimi... Evet, bütün suç bende Aleksey Nikolaiç, tek suçlu benim...

BELYAYEV

Siz mi Vera Aleksandrovna?

VERA

Hiç beklemiyordum... Natalya Petrovna'nın... Ama onu suçlamıyorum. Siz de beni bağışlayın... Bu sabah aptal bir çocuk gibiydim, ama şimdi...

(Susar.)

BELYAYEV

Henüz bir şey belli değil Vera Aleksandrovna... Belki gitmem, kalırım...

VERA

(Hüzünlü.)

Henüz bir şeyin belli olmadığını mı söylüyorsunuz Aleksey Nikolaiç... Hayır, karar verildi, her şey bitti. Şimdi sizinle benim olduğumuz gibi... Hatırlıyor musunuz, daha dün biz bahçedeyken...

(Bir an susar.)

Ah, anlıyorum, her şeyi söylemiş size Natalya Petrovna.

BELYAYEV

(Mahcup.)

Vera Aleksandrovna.

VERA

Her şeyi anlatmış size Natalya Petrovna, farkındayım... Suçüstü yakalamak istedi beni, ben de aptal aptal ağına düştüm... ele verdim kendimi... Ama yine de o kadar çocuk değilim.

(Sesini alçaltır.)

Hayır!

BELYAYEV

Ne demek istiyorsunuz?

VERA

(Belyayev'e bakıp.)

Aleksey Nikolaiç, buradan ayrılmayı kendiniz mi istediniz?

BELYAYEV

Evet.

VERA

Neden?

(Belyayev susar.)

Cevap vermeyecek misiniz?

BELYAYEV

Vera Aleksandrovna yanılmadınız... Bunu Natalya Petrovna söyledi bana.

VERA

(Alçak sesle.)

Ne söyledi?

BELYAYEV

Vera Aleksandrovna... Söyleyemem... Anlıyorsunuz beni.

VERA

Belki de sizi sevdiğimi söylemiştir?

BELYAYEV

(Kararsız.)

Evet.

VERA

(Hemen.)

Doğru değil bu...

BELYAYEV

(Mahcup.)

Nasıl!..

VERA

(Elleriyle yüzünü kapatır,

parmaklarının arasından boğuk, fısıldar.)

En azından böyle bir şey söylemedim ona, hatırlamıyorum.

(Başını kaldırır.)

Of, ne acımasız davrandı bana! Ve siz... bunun için gitmek istiyorsunuz buradan öyle mi?

BELYAYEV

Vera Aleksandrovna, düşünün ki...

VERA

(Belyayev'in yüzüne bakıp.)

Sevmiyor beni!

(Tekrar elleriyle yüzünü kapatır.)

BELYAYEV

(Vera'nın yanına oturur, elini tutar.)

Vera Aleksandrovna, elinizi verin bana... Aramızda bir anlaşmazlık olmamalı. Bir kız kardeş gibi seviyorum sizi. Seviyorum, sizi sevmemek imkânsız çünkü. Bağışlayın beni. Eğer ben... Doğuştan bu durumda olmasaydım... Sizi incitmek istemezdim... Size kendimi olduğumdan başka göstermek niyetinde değilim; biliyorum hoşlanıyorsunuz benden, sevdiniz beni... Ama bunun sonunun nereye varacağını düşünün... Daha yirmi yaşındayım, tek kapağım yok. Lütfen kızmayın bana. İnanın ne diyeceğimi bilemiyorum...

VERA

(Yüzünden ellerini indirir, Belyayev'e bakarak.)

Sanki bir talebim oldu sizden, Tanrım! Ama neden bu acımasızlık, merhametsizlik...

(Susar.)

BELYAYEV

Vera Aleksandrovna, sizi üzmemek istemezdim.

VERA

Sizi suçlamıyorum Aleksey Nikolaiç. Bir suçunuz yok! Suçlu olan benim... Bunun için de cezalandırılıyorum! Natalya Petrovna'yı da suçlamıyorum, onun iyi bir insan olduğunu biliyorum... ama tutamadı kendini... Ne yapacağını bilemedi.

BELYAYEV

(Anlayamamış gibi.)

Ne yapacağını bilemedi mi?

VERA

(Belyayev'e dönüp.)

Natalya Petrovna sizi seviyor Belyayev.

BELYAYEV

Nasıl?

VERA

Size âşık...

BELYAYEV

Ne diyorsunuz siz?

VERA

Ne dediğimi biliyorum. Bugün olgunlaştım ben... Artık çocuk değilim, inanın... Sizden kıskandı... beni.

(Acı acı gülümseyerek.)

Ne diyorsunuz buna?

BELYAYEV

Hayır, böyle bir şey olamaz!

VERA

Olamaz... Peki durup dururken neden birden beni o beyefendiye, adı neydi, Bolşintsov'a vermeyi koydu aklına?

Neden doktoru saldı üzerime, neden kendi kandırmaya çalıştı beni? Evet, ne dediğimi biliyorum ben! Natalya Petrovna'ya cevabımı verdiğimde yüzünün nasıl değiştiğini görseydiniz... Ağzımdan laf almak için nasıl kurnazca, sinsice davrandığını tahmin edemezsiniz... Evet, seviyor sizi... çok belli bu...

BELYAYEV

Vera Aleksandrovna, inanın yanılıyorsunuz...

VERA

Hayır, yanılmıyorum. İnanın bana, yanılmıyorum. Sizi sevmiyorsa neden o kadar sıkıştırdı beni? Ne yaptım ben ona?

(Üzgün.)

Kıskançlık çok şeye neden olur... Ne diyebilirsiniz!.. Şimdi neden gitmenizi istiyor? Düşünüyor ki siz... sizinle ben... Ah, içi rahat olsun! Kalabilirsiniz burada.

(Elleriyle yüzünü kapatır.)

BELYAYEV

Natalya Petrovna şu ana kadar gitmemi söylemedi Vera Aleksandrovna... Söyledim size, henüz kesin bir karar verilmiş değil...

VERA

(Birden başını kaldırır, Belyayev'in yüzüne bakar.)

Gerçekten mi?

BELYAYEV

Evet... Peki ama neden öyle bakıyorsunuz bana?

VERA

(Sanki kendi kendine.)

Ya? Anlıyorum... Evet, evet, kadının hâlâ bir umudu var...

(Koridorun kapısı birden açılır, eşikte Natalya Petrovna görünür. Vera ile Belyayev'i görünce durur.)

BELYAYEV

Ne diyorsunuz siz?

VERA

Evet, benim için her şey açık... Şimdi kendine geldi, onun için tehlikeli olmadığını anladı! Gerçekten de benim gibi aptal bir kızın sözü mü olur onun yanında!

BELYAYEV

Vera Aleksandrovna, nasıl böyle düşünebiliyorsunuz?..

VERA

Evet, hem sonra kim bilir? Belki haklıdır... belki seviyorsunuz onu...

BELYAYEV

Ben mi?

VERA

(Ayağa kalkarak.)

Evet, siz. Neden yüzünüz kızardı?

BELYAYEV

Benim mi Vera Aleksandrovna?

VERA

Seviyorsunuz onu, sevebilir misiniz onu?.. Soruma cevap verecek misiniz?

BELYAYEV

Ama lütfen, size cevap vermemi mi istiyorsunuz? Vera Aleksandrovna, çok heyecanlısınız. Tanrı aşkına sakın olun...

VERA

(Öte yana dönerek.)

Ah, çocukmuşum gibi davranıyorsunuz bana. Ciddi bir cevap vermeye bile değer görmüyorsunuz. Düpedüz kurtulmak istiyorsunuz benden... Avutmaya çalışıyorsunuz!

(Uzaklaşmak ister, Natalya Petrovna'yı görünce birden durur.)

Natalya Petrovna...

(Belyayev hemen o yana bakar.)

NATALYA PETROVNA

(Öne birkaç adım atar.)

Evet, benim.

(*Biraz zorlanarak konuşur.*)

Senin için geldim buraya Veracığım.

VERA

(*Tane tane ve soğuk.*)

Neden özellikle buraya geldiniz? Beni arıyordunuz galiba?

NATALYA PETROVNA

Evet, seni arıyordum. Dikkatsiz bir kızsın sen Veracığım... Kaç kez söyledim sana... Ve siz Aleksey Nikolaîç, siz de verdiğiniz sözü tutmadınız... Kandırdınız beni.

VERA

Neyse, yeter Natalya Petrovna, kesin artık!

(*Natalya Petrovna Vera'ya şaşırmış gibi bakar.*)

Benimle çocukmuşum gibi konuşmanız yetti...

(*Sesini alçaltır.*)

Bugünden sonra bir kadını ben... Sizin gibi bir kadın.

NATALYA PETROVNA

(*Şaşkın.*)

Vera!

VERA

(*Neredeyse fısıldayarak.*)

Sizi kandırmadı o... Bu buluşmamızı o istemedi. Çünkü sevmiyor beni. Siz de biliyorsunuz bunu. Dolayısıyla kıskanmanıza gerek yok.

NATALYA PETROVNA

(*Artan bir şaşkınlıkla.*)

Vera!

VERA

İnanın bana... kurnazlık yapmayı bırakın. Bu kurnazlıklarınız işe yaramaz artık... Artık her şeyin farkındayım. İnanın. Ben sizin...

(*Alaylı.*)

...abla olarak ilgilendiğiniz yetiştirmeniz değilim Natalya Petrovna...

(Natalya Petrovna'ya doğru yürüyerek.)

Rakibenizim.

NATALYA PETROVNA

Vera, ileri gidiyorsunuz...

VERA

Olabilir... ama kim zorladı beni buna? Sizinle böyle konuşmak cesaretini bana neyin verdiğini bilmiyorum. Belki artık beni ayaklarınızın altında çiğneyemeyeceğinizi umduğum için böyle konuşabiliyorum. Ve başardınız bunu... bitti. Ama bakın ne diyeceğim: Bana yaptığınız gibi size kurnazlık etmek niyetinde değilim... Şunu bilin, ona...

(Belyayev'i göstererek.)

...her şeyi anlattım.

NATALYA PETROVNA

Ne anlatmış olabilirsiniz ona?

VERA

Ne mi?

(Alaylı.)

Farkına vardığım her şeyi. Kendinizi ele vermeden ben-den her şeyi öğrenmeyi umuyordunuz. Yanıldınız Natalya Petrovna. Gücünüze fazla güveniyordunuz...

NATALYA PETROVNA

Vera, Vera, kendinize gelin...

VERA

(Natalya Petrovna'ya daha çok yaklaşp, fısıldayarak.)

Hangi konuda yanıldığımı söyleyin bana... Onu sevmediğinizi söyleyin... Beni sevmediğini söyledi!

(Natalya Petrovna şaşkın, susar. Vera bir süre kıpırdamadan durur ve birden elini alnına götürür.)

Affedin beni Natalya Petrovna... ben... bilmiyorum ben... bana ne olduğunu, affedin beni, hoşgörün.

(Gözyaşları akar ve hızla koridora açılan kapıdan çıkar.)

(Sessizlik.)

BELYAYEV

(Natalya Petrovna yaklaşarak.)

İnanın Natalya Petrovna...

NATALYA PETROVNA

*(Kıpırdamadan öniine, döşemeye bakar,
kolumu Belyayev'e doğru uzatarak.)*

Durun Aleksey Nikolaiç. Galiba haklı Vera... artık... artık kurnazlık yapmayı bırakmalıyım. Ona karşı, size karşı suçluyum, benden nefret etmekte haklısınız.

(Belyayev istemeden bir hareket yapar.)

Kendi gözümde bile küçüldüm. Şimdi yapabileceğim tek şey kaldı, saygınızı yeniden kazanmak. Açık yüreklilik, hiçbir sonucu olmayacak tam bir açık yüreklilik. Bununla birlikte son kez görüyorum sizi, son kez konuşuyorum sizinle. Seviyorum sizi.

(Hâlâ Belyayev'e bakmamaktadır.)

BELYAYEV

Natalya Petrovna, siz!..

NATALYA PETROVNA

Evet, ben... Seviyorum sizi. Yanılmadı Vera, sizi de yanıltmadı. Buraya geldiğiniz ilk günden beri seviyorum sizi, ama bunu dün fark ettim. Bu davranışımı savunmak niyetinde değilim... Bana yakışan bir şey değildi bu... Ama hiç değilse şimdi beni anlayabilir, bağışlayabilirsiniz. Evet, kıskandım Vera'yı; evet, onu kendimden ve sizden uzaklaştırmak için Bolşintsov'la evlendirmeyi düşündüm; evet, onun sırrını öğrenmek için yaşımın, durumumun üstünlüğünden yararlandım ve... elbette bunu beklemiyordum, kendimi ele verdim. Sizi seviyorum Belyayev, ama şunu bilin, yalnızca gururum zorluyor beni bu itirafa... Bugüne kadar oynadığım bu komedi sonunda baştan çıkardı beni. Burada kalamazsınız... Çünkü şu anda size bu söylediklerimden sonra yanımda kalmaktan çok rahatsız olacaksınız, buradan bir an önce gitmek is-

teyeceksiniz. Bundan eminim. İşte bu inanç cesaret verdi bana. Ne yalan söyleyeyim, buradan benimle ilgili kötü bir anıyla gitmenizi istemedim. Artık her şeyi biliyorsunuz... Belki engel oldum size, bu olay olmasaydı belki sevecektiniz Vera'yı... Sadece özür dileyeceğim sizden Aleksey Nikolaiç... Benim yapabileceğim bir şey yoktu...

(Susar. Bütün bunları oldukça tekdüze, sakın bir sesle, Belyayev'e bakmadan söylemiştir. Belyayev susar. Natalya Petrovna hâlâ Belyayev'e bakmadan, biraz heyecanlı, devam eder.)

Bir şey söylemeyecek misiniz? Ama anlıyorum. Söyleyebileceğiniz bir şey yok... Sevmeyen, ama kendisine sevildiği söylenen insanın durumu fazlasıyla zordur. Sustuğunuz için teşekkür ederim. İnanın... sizi sevdiğimi söyledüğimde... daha önce olduğu gibi değil, içtenim... hiçbir art niyetim yok, tersine... Sonunda, inanın... alışamadığım o maskeyi çıkarıp atmayı düşündüm... Ve nihayet, artık her şey açıklanmışken, hatta ortada aldatılacak kimse kalmadığına göre kurnazlık etmeye ne gerek var? Sizinle benim aramda her şey bitti. Bundan böyle tutmayacağım sizi. Bana tek sözcük söylemeden, vedalaşmadan bile gidebilirsiniz... Bunu kabalık da saymayacağım, tersine müteşekkir olacağım size. Kibarlığın yersiz... kabalıktan bile kötü olduğu durumlar vardır. Besbelli birbirimizi tanımak yokmuş kaderimizde. Elveda... Evet, birbirimizi tanımak, bilmek yokmuş kaderimizde... ama umarım en azından gözünüzde artık o sıkıcı, kapalı, soğuk, içten pazarlıklı kadın değilimdir. Elveda...

(Belyayev heyecanlı, bir şey söylemek ister, ama söyleyemez.)

Gitmeyecek misiniz?

BELYAYEV

(Öne eğilir, gitmek ister, bir süre kendiyle mücadele ettikten sonra son derece rahat bir tavırla.)

Hayır, gidemem...

(*Natalya Petrovna Belyayev'in yüzüne ilk kez bakar.*)

Bakın Natalya Petrovna, biraz önce buradan sizinle ilgili kötü bir anıyla ayrılmamı istemediğinizi söylediniz... Ben de sizin beni kötü hatırlamanızı istemiyorum... Tanrım! Nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum... Bağışlayın beni Natalya Petrovna... Hanımefendilerle konuşmaya pek alışkın değilim... Şimdiye kadar... sizin gibi bir hanımefendiyle hiç konuşmadım. Kaderimizde birbirimizi tanımanın olmadığını söylüyorsunuz, ama insaf edin, benim gibi sıradan, neredeyse cahil bir çocuk sizinle yakınlaşmayı hayal bile edebilir mi? Hatırlayın, ben kimim, siz kimsiniz! Unutmayın, böyle bir şeyi düşünmeye cesaret edebilir miyim?.. Sizin gibi eğitilmiş... Ben de tutmuş eğitimden söz ediyorum... Şöyle bir bakın bana, şu eski ceketime, sizin hoş kokulu giysinize bakın... İnsaf edin! Evet, doğrudur, sizden korkuyordum, şimdi de korkuyorum... Hiç abartmadan, yüce bir varlık gibi bakıyordum size, oysa... siz, siz beni sevdiğinizi söylüyorsunuz Natalya Petrovna! Beni!.. Doğduğumdan bu yana kalbimin böyle çarptığını hatırlamıyorum. Yalnız şaşkınlığımdan ya da gururumdan çarpmıyor böyle... Nerede!.. Gururun sırası mı şimdi... Ama ben... siz ne dersiniz deyin ben böyle gidemem buradan.

NATALYA PETROVNA

(*Bir an susar, sonra sanki kendi kendine konuşuyor gibi.*)

Ne yaptım ben!

BELYAYEV

Natalya Petrovna, Tanrı aşkına, inanın...

NATALYA PETROVNA

(*Bitkin bir sesle.*)

Aleksey Nikolaiç, sizin yalanla işi olmayan, dürüst bir insan olduğunuzu bilmeseydim, Tanrı bilir neler gelirdi aklıma. Size açıldığıma pişman olabilirdim. Ama güveni-

yorum size. Sizden duygularımı saklamak istemiyorum. Şu anda bana söyledikleriniz için müteşekkirim. Neden bir araya gelmediğimizi biliyorum şimdi... Anlaşılan benim herhangi bir şeyim size itici gelmiyor.. Ne var ki durumum...

(Durur.)

Elbette her şey güzel olacak... Ama sizden ayrılmak şimdi daha kolay olacak benim için. Elveda.

(Gitmek ister.)

BELYAYEV

(Bir an susar.)

Natalya Petrovna, burada kalmamın olanaksız olduğunu biliyorum... Ama içimde olup biten her şeyi anlatamam size. Beni seviyorsunuz... bu sözcüğü telaffuz etmek bile dehşet veriyor bana... Bütün bunlar benim için öylesine yeni ki... Sanki ilk kez görüyorum sizi, ilk kez sesinizi duyuyorum, ama tek bir şey hissediyorum: Buradan gitmek zorundayım... Hiçbir şeye karşılık veremeyeceğimi hissediyorum...

NATALYA PETROVNA

(Güçsüz bir sesle.)

Evet Belyayev, gitmek zorundasınız... Bu açıklamadan sonra gidebilirsiniz artık... Gerçekten, bütün yaptıklarınıza karşın hem de... Ah, inanın şu anda bana söylediklerinizden, bu itirafınızdan azıcık bile olsa kuşku ol- saydı... Belyayev içimde her şey ölürdü... Ben ortadaki bilinmezliklere bir son vermek istedim. Pişman olmak, kendimi cezalandırmak, bir anda her şeyi bitirmek istiyordum. Tahmin edebilseydim...

(Yüzünü kapatır.)

BELYAYEV

İnanıyorum size Natalya Petrovna, inanıyorum... Ben bile on beş dakika önce düşünebilir miydim?.. Ancak bugün yemekten önceki son konuşmamızdan sonra ilk

kez olağanüstü, inanılmaz bir şeyler hissettim. Sanki bir el kalbimi sıktı, göğsümde bir ateş hissettim... Daha önce olduğu gibi sanki yabancılaştım size, sanki soğudum sizden; ama bugün bana Vera Aleksandrovna'nın tahmin ettiği şeyi... söylediğinizde...

(Susar.)

NATALYA PETROVNA

(Dudaklarında istemeden beliren
bir mutluluk gülümsemesiyle.)

Yeter, yeter Belyayev. Bunları düşünmemize gerek yok. Son kez konuştuğumuzda nelerden söz ettiğimizi unutmamalıyız... yarın gidiyorsunuz...

BELYAYEV

Evet! Yarın gidiyorum! Şu anda da gidebilirim... Her şey geçmişte kalır... Görüyorsunuz, olayı büyütmek istemiyorum... Gideceğim... sonra ne olacağını Tanrı bilir! Yanımda bir anı götüreceğim, beni sevdiğinizi hayatımın sonuna kadar unutmayacağım, hatırlayacağım... Peki ama nasıl oldu da şimdiye kadar bilemedim bunu? İşte şimdi bakıyorsunuz bana... Peki hiç kaçtığım oldu mu bakışınızdan... Hiç sizin yanınızda olmaktan korktum mu?

NATALYA PETROVNA

(Gülümser.)

Biraz önce benden korktuğunuzu söylüyordunuz...

BELYAYEV

Ben mi?

(Bir an susar.)

Evet, kendime şaşıyorum... Şimdi, şimdi rahat mı konuşuyorum sizinle? Kendimi tanıyamıyorum.

NATALYA PETROVNA

Ve yanılmıyorsunuz değil mi?

BELYAYEV

Hangi konuda?

NATALYA PETROVNA

Beni...

(Ürpererek.)

Aman Tanrım, ne yapıyorum ben... Bakın ne diyeceğim Belyayev... Yardım edin bana. Hiçbir kadın böyle bir durumda kalmamıştır. Artık gücüm kalmadı doğrusu... Belki böylesi daha iyi olacaktır, her şey bir anda bitti, ama en azından tanıdık birbirimizi... Elinizi verin bana, elveda.

BELYAYEV

(Natalya Petrovna'nın elini tutar.)

Natalya Petrovna... vedalaşırken ne diyeceğimi bilemiyorum... yüreğim öylesine dolu ki! Tanrı yardım etsin size...

(Durur, Natalya Petrovna'nın elini dudaklarına bastırır.)

Elveda.

(Bahçeye açılan kapıya yürümek ister.)

NATALYA PETROVNA

(Onun arkasından bakarak.)

Belyayev...

BELYAYEV

(Döner.)

Natalya Petrovna...

NATALYA PETROVNA

(Bir süre sustuktan sonra zayıf bir sesle.)

Durun...

BELYAYEV

Nasıl?..

NATALYA PETROVNA

Durun, bırakalım Tanrı yargılasın bizi!

(Başını ellerinin arasına alır.)

BELYAYEV

(Hızla yaklaşır Natalya Petrovna'ya, kollarını uzatır.)

Natalya Petrovna...

*(O anda bahçe kapısı açılır, eşikte Rakitin görünür.
Bir süre ikisine bakar ve birden yanlarına gelir.)*

RAKİTİN

(Yüksek sesle.)

Her yerde sizi arıyorlar Natalya Petrovna.

(Natalya Petrovna ile Belyayev bakınırlar.)

NATALYA PETROVNA

(Ellerini yüzünden çekerek, kendine gelmiş gibi.)

A, siz miydiniz?.. Kim arıyormuş beni?

*(Belyayev şaşkın, Natalya Petrovna'nın
önünde eğilip gitmek ister.)*

Gidiyor musunuz Aleksey Nikolaiç... unutmayın, biliyorsunuz.

*(Belyayev Natalya Petrovna'nın önünde
bir kez daha eğilir ve bahçeye çıkar.)*

RAKİTİN

Arkadiy sizi arıyor... Doğrusu sizi burada bulmayı beklemiyordum... ama geçerken...

NATALYA PETROVNA

(Gülümseyerek.)

Sesimizi duydunuz... Burada karşılaştım Aleksey Nikolaiç'le... ve küçük bir açıklama yaptım kendisine. Bugün açıklamalar günü sanki, ama şimdi eve gidebiliriz...

(Koridora açılan kapıya yürür.)

RAKİTİN

(Biraz heyecanlı.)

Öğrenebilir miyim... karar nedir?..

NATALYA PETROVNA

(Şaşırmış gibi.)

Ne kararı? Anlayamıyorum sizi.

RAKİTİN

(Uzun bir süre sustuktan sonra üzgün.)

Anlıyorum...

NATALYA PETROVNA

Evet, öyle... Yine gizemli imalar! Evet, anlattım ona ve artık her şey yolunda... Boş şeyleri büyüttümüştük... Sizinle konuştuklarımız çocukça şeylerdi. Şimdi her şeyin unutulması gerekiyor.

RAKİTİN

Sizi sorguya çektiğim falan yok Natalya Petrovna.

NATALYA PETROVNA

(Zoraki bir rahatlıkla.)

Ne söylemek istiyordum size... Unuttum. Neyse, fark etmez. Gidelim. Her şey bitti... sona erdi.

RAKİTİN

(İsrarla Natalya Petrovna'ya bakar.)

Evet, her şey bitti. Bugünkü açık sözlülüğünüz için... şu anda çok üzgünsünüzdür...

(Başını öte yana çevirir.)

NATALYA PETROVNA

Rakitin...

(Rakitin tekrar Natalya Petrovna'ya bakar.

Ne diyeceğini bilemez gibidir.)

Arkadiy'le henüz konuşmadınız mı?

RAKİTİN

Bir türlü olmadı... henüz hazırlanamadım... Anlayacağınız gibi bir neden yaratmak gerekiyor...

NATALYA PETROVNA

Ne kadar can sıkıcı! Benden istedikleri nedir? Adım adım izliyorlar beni. Rakitin, doğrusu size karşı suçlu hissediyorum kendimi...

RAKİTİN

Ah Natalya Petrovna, huzursuz olmayın... Ne gerek var? Her şey yolunda. Ama anlaşıldığı kadarıyla Bay Belyayev henüz bu işlerde yeni!.. Hem neden karıştı ve kaçtı... Bununla birlikte zamanla...

(Alçak sesle, aceleci.)

...numara yapmayı yakında ikiniz de öğreneceksiniz...

(Yüksek sesle.)

Gidelim.

(Natalya Petrovna Rakitin'e yaklaşmak ister, durur. Tam o anda bahçe kapısının dışından İslayev'in sesi gelir. "Buraya mı geldi diyorsunuz?" ve ardından İslayev ile Şpigelski girerler.)

İSLAYEV

Evet... işte burada. Vay, vay, vay! Natalya Petrovna da buradaymış!

(Natalya Petrovna'ya yaklaşır.)

Ne oluyor burada? Bugünkü açıklamanın devamı mı? Anlaşılan konu önemli.

RAKİTİN

Natalya Petrovna'yla burada karşılaştım...

İSLAYEV

Karşılaştın mı?

(Bakınır.)

Herkesin uğradığı bir yer burası değil mi?

NATALYA PETROVNA

Evet, sen de uğradın...

İSLAYEV

Uğradım, çünkü...

(Durur.)

NATALYA PETROVNA

Beni mi arıyordun?

İSLAYEV

(Bir an susar.)

Evet... seni arıyordum. Eve dönmek istemiyor musun? Çay hazır. Yakında hava kararacak.

NATALYA PETROVNA

(İslayev'in koluna girer.)

Gidelim.

İSLAYEV

(Bakınarak.)

Bir değişiklik yapıp burayı bahçıvanlar için güzel iki oda

ya da ikinci bir uşak bölümüne çevirebiliriz... Ne dersiniz Şpigelski?

ŞPİGELSKI

Olabilir.

İSLAYEV

Bahçeden geçelim Nataşa.

(Bahçeye açılan kapıya yürür. Bu sahne süresince Rakitin'e bir kez bile bakmaz. Kapının eşiğinde durup yan döner.)

Ne bekliyorsunuz beyler? Gidip çayımızı içelim.

(Natalya Petrovna ile birlikte çıkar.)

ŞPİGELSKI

(Rakitin'e.)

Ne bekliyoruz Mihail Aleksandriç, gidelim... Kolunuzu verin bana... Besbelli kaderimiz sizinle birlikte arkadan yürümekmiş...

RAKİTİN

(Duygulu.)

Ah Doktor Bey, izin verin açıkça söyleyeyim, bıktım sizden...

ŞPİGELSKI

(Yapmacık iyi niyetli.)

Ah Mihail Aleksandriç, benim de kendimden ne kadar bıktığımı bilseydiniz!

RAKİTİN

(İstemeyerek gülümser.)

Gidelim, gidelim...

(Bahçeye açılan kapıdan birlikte çıkarlar.)

V. Perde

(Sahne birinci ve üçüncü perdelerin aynısı. Sabahtır. İslayev masada oturmakta, birtakım kâğıtları incelemektedir. Birden ayağa kalkar.)

İSLAYEV

Hayır! Bugün kesinlikle bir şey yapamam. Kafama bir çivi saplandı kaldı sanki.

(Dolaşmaya başlar.)

Kabul ediyorum, hiç beklemiyordum bunu, böyle telaşa kapılacağımı sanmıyordum... Şimdi ne yapmalıyım?.. Önemli olan bu...

(Düşünür. Birden seslenir.)

Matvey!

MATVEY

(Girer.)

Ne emrediyorsunuz efendim?

İSLAYEV

Muhtara haber verin... su bendinde beklesin beni... Koş.

MATVEY

Başüstüne efendim.

(Gider.)

İSLAYEV

(Tekrar masaya gidip, kâğıtlara tek tek bakarak.)

Evet... Çok önemli!

ANNA SEMYONOVNA

(*Girer, İslayev'in yanına gider.*)

Arkadiyciğim...

İSLAYEV

A! Siz miydiniz anneciğim... İyi misiniz, sağlığını nasıl?

ANNA SEMYONOVNA

(*Kanepeye oturur.*)

İyiyim, Tanrı'ya şükürler olsun.

(*İçini çeker.*)

Sağlığım yerinde.

(*Bir kez daha yüksek sesle içini çeker.*)

Tanrı'ya şükür!

(*İslayev'in onu dinlemediğini fark edince*

hafiften inleyerek, çok yüksek sesle içini çeker.)

İSLAYEV

İçinizi çekiyorsunuz anneciğim... Neyiniz var?

ANNA SEMYONOVNA

(*Tekrar çeker içini, ama bu kez daha yumuşak.*)

Ah Arkadiyciğim, sanki neden içimi çektiğimi bilmiyosun!

İSLAYEV

Ne demek istiyorsunuz?

ANNA SEMYONOVNA

(*Bir an susar.*)

Senin annenim ben Arkadiyciğim. Elbette büyüdün, akı başında bir adam oldun; ama yine de annenim senin. Büyük bir sözcüktür anne!

İSLAYEV

Lütfen açık konuşun.

ANNA SEMYONOVNA

Neyi ima ettiğimi biliyorsun canım. Karın Nataşa... Elbette çok iyi bir kadındır Nataşa ve şimdiye kadar davranışları da son derece düzgündü... ama genç henüz Arkadiy'ciğim! Ve gençlik...

İSLAYEV

Ne demek istediğinizi anlıyorum... Sanıyorsunuz ki Rakitin'le onun arasındaki ilişki...

ANNA SEMYONOVNA

Tanrı korusun! Hiç öyle bir şey gelmedi aklıma...

İSLAYEV

Sözümü bitirmeme izin vermediniz... Sanıyorsunuz ki Rakitin'le onun arasındaki ilişki hiç... açık değil. O esrarengiz konuşmalar, gözyaşları... bütün bunlar tuhaf geliyor size.

ANNA SEMYONOVNA

Peki Arkadiyciğim, aralarında ne konuşuyorlardı, Rakitin söyledi mi sana?.. Bana bir şey söylemedi.

İSLAYEV

Sormadım anneciğim, anlaşılan merakımı gidermek için acele etmiyor.

ANNA SEMYONOVNA

Peki sen ne yapmak niyetindesin?

İSLAYEV

Ben mi anneciğim? Hiçbir şey.

ANNA SEMYONOVNA

Nasıl hiçbir şey?

İSLAYEV

Dediğim gibi, hiçbir şey.

ANNA SEMYONOVNA

(Ayağa kalkarak.)

Ne yalan söyleyeyim, şaşırtıyorsun beni. Elbette evinin efendisi sensin ve neyin iyi, neyin kötü olduğunu benden iyi bilirsin. Ama bunun ne gibi sonuçları olacağını düşün...

İSLAYEV

Anneciğim, inanın boşuna endişe ediyorsunuz...

ANNA SEMYONOVNA

Oğlum, annenim ben senin... ama bildiğin gibi yap.

(Bir an susar.)

Doğrusunu istersen, arabuluculuk yapmayı önermek niyetiyle gelmiştim buraya...

İSLAYEV

(Canlı.)

Hayır anneciğim, bu konuda içinizin rahat olmasını rica ediyorum sizden... Lütfen!

ANNA SEMYONOVNA

Nasıl istersen Arkadiyciğim, nasıl istersen. Bu konuda bir daha tek sözcük söylemeyeceğim sana. Uyardım seni, görevimi yaptım ve sustum...

(Kısa bir sessizlik.)

İSLAYEV

Bugün bir yere gitmiyor musunuz?

ANNA SEMYONOVNA

Ancak uyarmak zorundayım seni. Her şeye kolay inanıyorsun canım, her şeye kendince karar veriyorsun! İnan bana, günümüzde gerçek dost çok azdır!

İSLAYEV

(Sabırsız.)

Anneciğim...

ANNA SEMYONOVNA

Tamam, susuyorum, susuyorum! Yaşlandım artık, anlamam bu işlerden değil mi? Belki de kafam çalışmıyordur! Hem ben başka türlü yetiştirildim... bir de sana akıl vermeye çalışıyorum... Tamam, tamam, sen işine bak, meşgul etmeyeyim seni... Gidiyorum.

(Kapıya yürür, durur.)

Yani?.. Neyse, nasıl bilersen öyle yap!

(Çıkar.)

İSLAYEV

(Annesinin arkasından bakarak.)

Seni gerçekten seven insanlar parmaklarını neden durmadan yarana basmak isterler? Bunun sana iyi geleceğine inanırlar, işte bu çok komik! Ama annemi suçlamı-

yorum: Niyeti iyidir... nasıl anlamazsın dediğini? Ama önemli olan bu değil...

(*Oturur.*)

Ne yapmalıyım?

(*Bir an düşünüp kalkar.*)

Eh! Ne kadar sade olursa o kadar iyi! Diplomatik ince-likler bana göre değil... Öyle davranayım derken şaşırı-
rım.

(*Çingrağı çalar.*)

(*Matvey girer.*)

Mihail Aleksandroviç evde mi, biliyor musun?

MATVEY

Evde efendim. Biraz önce bilardo odasında gördüm ken-
dilerini.

İSLAYEV

Ya? Tamam, rica et, buraya gelsin

MATVEY

Başüstüne efendim.

(*Çıkar.*)

İSLAYEV

(*Aşağı yukarı yürüyerek.*)

Böyle aksiliklere alışık değilim... Umarım sık tekrarlan-
mazlar. Gerçi sağlamdır yapım, ama buna katlanamam.

(*Kalemmini cebine koyar.*)

Tüh!..

(*Salon kapısından Rakitin, yüzü asık girer.*)

RAKİTİN

Beni mi çağırdın?

İSLAYEV

Evet...

(*Bir an susar.*)

Michel, biliyorsun, bana bir borcun var.

RAKİTİN

Benim mi?

İSLAYEV

Nasıl olur? Hani annemle görmüştük sizi... Nataşa'nın gözleri yaşlıydı... aranızda bir sır olduğunu, o sırrı bana anlatacağına söz vermiştin, unuttun mu?

RAKİTİN

Sır mı dedim?

İSLAYEV

Evet, sır dedin.

RAKİTİN

Peki ama aramızda ne gibi bir sır olabilir? Öylesine konuşuyorduk.

İSLAYEV

Ne konuşuyordunuz? Ve neden ağlıyordu Nataşa?

RAKİTİN

Sen de biliyorsun Arkadiy... Kadınların... en mutlusunun bile hayatında öyle anlar olabilir...

İSLAYEV

Sus Rakitin, böyle olmaz. Seni böyle görmek istemem... Şaşkınlığın daha çok rahatsız ediyor beni.

(Rakitin'in elini tutar.)

Biliyorsun, eski dostuz biz... çocukluğumdan beri tanıyorum seni, kurnazlık yapamam ben... sen de her zaman açık yürekli olmuşsundur bana karşı. İzin ver bir soru sorayım... Önce söz veriyorum, cevabının doğruluğundan kuşku etmeyeceğim. Karımı seviyor musun?

(Rakitin İslayev'in yüzüne bakar.)

Ne demek istediğimi anlıyorsun, seviyor musun karımı?.. Tamam, tatalım kocasına itiraf edemeyeceğin bir sevgiyle seviyorsun... söylemek zor mu bunu?

RAKİTİN

(Bir an susar, boğuk bir sesle.)

Evet, karını... öyle bir sevgiyle seviyorum.

İSLAYEV

(Bir an o da susar.)

Mihailciğim açık yürekli olduğun için teşekkürler. Dü-

rüst bir insansın. Peki şimdi ne yapacağız? Otur, bu konuyu birlikte düşünelim.

(Rakit'in oturur. İslayev odanın içinde dolaşır.)

Nataşa'yı biliyorum, onun ne kadar değerli olduğunu biliyorum... Ama kendi değerimi de biliyorum. Senin değerinde değilim ben Michel... sözümü kesme lütfen... sen benden değerlisin. Daha zeki, daha iyi, nihayet benden yakışıklısın. Ben sıradan biriyim. Nataşa'nın beni sevdiğini düşünüyorum, ama görüyorum... Yani sözün kısası senden hoşlanması olağandır. Bak bir de ne diyeceğim sana: Birbirinizden hoşlandığınızın uzun süredir farkındayım... Ama ikinize de her zaman güveniyordum, bir şeyler ortaya çıkana kadar... Eh! Bir şey söyleyemiyorum!

(Durur.)

Ama dünkü olaydan sonra, Şpigelski ile ikinci buluşmanızdan sonra... Evet, ne diyeceksin Michel... hı?

RAKİTİN

Çok haklısın Arkadiy.

İSLAYEV

Sorun bu değil... ne yapacağız, o önemli. Sana söylemek zorundayım Michel, sıradan bir insan olsam da anladığım kadarıyla... başkasının hayatını berbat etmek yanlış, uygun değildir ve bazı durumlarda insanın kendi haklarında ısrar etmesi yanlış olur. Bunu kitaplardan öğrenmedim kardeşim... vicdanım söylüyor bunu bana. Oluruna bırakmak mı? Bırak! Ama düşünmek gerekir. Bu çok önemli.

RAKİTİN

(Ayağa kalkarak.)

Evet, her şeyi düşündüm.

İSLAYEV

Nasıl?

RAKİTİN

Gitmem gerekiyor buradan... gideceğim.

İSLAYEV

(Düşünür.)

Öyle mi düşünüyorsun? Dönmemek üzere mi gideceksin?

RAKİTİN

Evet.

İSLAYEV

(Tekrar odanın içinde aşağı yukarı dolaşmaya başlar.)

Bu... ne diyorsun sen! Ama belki de haklısındır. Sensizlik ağır gelecek bize... Tanrı bilir, belki bu da yetmeyecektir... Ama daha iyi olanın ne olduğunu sen daha iyi bilirsin. Bunu doğru düşündüğünü sanıyorum. Benim için tehlikelisin sen kardeşim...

(Hüzünlü bir gülümsemeyle.)

Evet... tehlikelisin sen benim için. Kararın konusunda... bunu söylüyorum işte... Ama belki üzülmem de! Benim için Nataşasız olmak...

(Kolumu sallar.)

Şu da var kardeşim, bir süredir, özellikle şu son günlerde büyük bir değişiklik görüyorum Nataşa'da. Sürekli heyecanlı, korkutuyor beni bu. Öyle değil mi, yanılmıyorum değil mi?

RAKİTİN

(Kederli.)

Hayır, yanılmıyorsun!

İSLAYEV

Gördün mü işte! Yani gidiyorsun?

RAKİTİN

Evet.

İSLAYEV

Hım. Nasıl da birden yoluna girdi her şey! Annemle sizi gördüğümüzde öyle telaşlanman bundandı demek.

MATVEY

(Girer.)

Muhtar geldi efendim.

İSLAYEV

Söyle biraz beklesin.

(*Matvey gider.*)

Michel, ama uzun süreliğine gitmeyeceksin, değil mi?
Anlamsız olur bu kardeşim!

RAKİTİN

Doğrusunu istersen bilmiyorum... Sanırım... uzun süreliğine.

İSLAYEV

Peki bir Otello yerine koymuyorsun beni değil mi? Doğrusu iki dost olarak aramızda böyle bir konuşmanın geçtiğini hiç hatırlamıyorum! Böyle ayrılamam senden...

RAKİTİN

(*İslayev'in elini sıkarak.*)

Dönebilmem mümkün olduğu zaman haber verirsin bana.

İSLAYEV

Evet, burada kimse dolduramaz yerini! Hele Bolşintsov!

RAKİTİN

Ondan başkaları da var burada...

İSLAYEV

Kim var? Şu şişko Krinitsin mı? Belyayev de iyi biri... ama aranızda dağlar kadar fark var.

RAKİTİN

(*Anlamlı.*)

Öyle mi sanıyorsun? Tanımıyorsun Belyayev'i Arkadiy... Tavsiye ederim dikkat et ona... Duydun mu beni? O çok... çok ilginç biridir!

İSLAYEV

Bak hele! Nataşa ile sen hep eğitmeye çalışıyordunuz onu!

(*Kaprya bakar.*)

A! Galiba o da buraya geliyor.

(*Aceleci.*)

Evet sevgili dostum, karar verildi... gidiyorsun... kısa bir süreliğine... bugünlerde... Aceleye gerek yok... Nataşa'yı buna hazırlamak gerek... Annemi ben yatıştırırım... Umarım mutlu olursun! Kalbimin üzerinden ağır bir taşı kaldırdın!

(Aceleyle sarılır Rakitin'e ve kapıdan giren Belyayev'e döner.)

A... sen ha! Ee... nasılsın bakalım?

BELYAYEV

Tanrı'ya şükürler olsun Arkadiy Sergeïç.

İSLAYEV

Ne oldu? Kolya nerede?

BELYAYEV

Bay Schaaf'la

İSLAYEV

Ya... çok güzel!

(Şapkasını alır.)

Evet beyler, hadi hoşça kalın. Bugün hiçbir yere bakmadım... su bendine de, inşaata da... Evrakları bile inceleyemedim.

(Kâğıtları koltuğunun altına alır.)

Hoşça kalın! Matvey! Matvey! Benimle gel!

(Çıkar.)

(Rakitin sahnenin ön bölümünde dalgın, kalır.)

BELYAYEV

(Rakitin'e yaklaşarak.)

Bugün nasıl hissediyorsunuz kendinizi Mihail Aleksandriç?

RAKİTİN

Teşekkür ederim. Her zamanki gibi. Ya siz?

BELYAYEV

İyiyim.

RAKİTİN

Belli oluyor!

BELYAYEV

Nedir belli olan?

RAKİTİN

Öyle işte... yüzünüzden... E! Bakıyorum bugün yeni ceketini giymişsiniz... Ayrıca görüyorum, yakanızda da bir çiçek...

(Belyayev yüzü kızarak çıkarır çiçeği.)

Peki ama neden... neden, neden... Çok güzeldi...

(Bir an susar.)

Aklıma gelmişken Aleksey Nikolaiç. Bir ihtiyacınız varsa... Yarın kente gideceğim.

BELYAYEV

Yarın mı?

RAKİTİN

Evet, yarın... oradan da belki Moskova'ya.

BELYAYEV

(Şaşırmış.)

Moskova'ya mı? Oysa dün burada bir ay daha kalmak niyetinde olduğunuzu söylüyordunuz.

RAKİTİN

Evet... ama işler... durum öyle gerektirdi...

BELYAYEV

Peki uzun süreliğine mi gidiyorsunuz?

RAKİTİN

Bilmiyorum... belki uzun süreliğine.

BELYAYEV

Sorabilir miyim, Natalya Petrovna'nın bundan haberi var mı?

RAKİTİN

Yok. Neden özellikle onun haberinin olup olmadığını sordunuz?

BELYAYEV

Ben mi?

(Biraz mahcup.)

Öylesine işte.

RAKİTİN

(Susup çevresine bakınarak.)

Aleksey Nikolaiç, sanırım bizden başka kimse yok burada, birbirimize komedi oynamamız biraz tuhaf değil mi, ne dersiniz?

BELYAYEV

Ne demek istediğinizi anlayamadım Mihail Aleksandriç.

RAKİTİN

Gerçekten mi? Buradan neden gittiğimi bilmiyor gibisiniz.

BELYAYEV

Evet, bilmiyorum.

RAKİTİN

Çok tuhaf... Bununla birlikte size inanmaya hazırım. Nedenini gerçekten bilmiyor olabilirsiniz... Neden gittiğimi söyleyeyim size... ister misiniz?

BELYAYEV

Lütfen...

RAKİTİN

Evet, görüyor musunuz Aleksey Nikolaiç, aslında alçak gönüllüğünüze güveniyorum... Biraz önce beni Arkadiy Sergeyeviç'le konuşurken gördünüz... Önemli bir konuyu konuşuyorduk. Özellikle bu konuşmanın sonunda gitmeye karar verdim. Neden biliyor musunuz? Her şeyi anlatacağım size, çünkü dürüst bir insan biliyorum sizi... Natalya Petrovna'yı... sevdiğimi sanıyor. Buna ne diyorsunuz? Ne tuhaf bir düşünce değil mi? Ama kurnazlık yapmaya kalkışmadığı, bizi izlemediği, gelip benimle açık konuştuğu için minnettarım kendisine. Şimdi söyleyin bana, onun yerinde siz olsaydınız ne yapardınız? Elbette kuşkulanasını gerektiren bir şey yok ortada, ama bu kuşku rahatsız ediyor onu... Dürüst bir insanın kimi zaman dostunun huzuru için kendi hazlarından fedakârlık etmesi gerekir.. Ben de işte bunun için gidiyorum... Bu kararımı doğru buluyorsunuz değil mi? Benim

yerimde olsaydınız siz de aynı şeyi yapmaz mıydınız? Siz de gitmez miydiniz buradan?

BELYAYEV

(*Bir an susar.*)

Muhtemelen.

RAKİTİN

Sizden bunu duymak pek hoş... Buradan gitmek kararımın bir bakıma komik olduğuna elbette itirazım olamaz, gerçekten tehlikeli olduğumu düşünüyorum; ama biliyor musunuz Aleksey Nikolaiç, kadın için onur çok büyük bir şeydir... Ve elbette Natalya Petrovna için söylemiyorum bunu... Ben yüreği tertemiz, günahsız, her bakımdan, aklıyla da, her şeyiyle de gerçek çocuk olan ve bu temizlikleri, masumiyetleri yüzünden bir anlık heyecana... başka kadınlardan daha çok kapılan kadınlar gördüm... Bunun için de kim bilir? Böyle durumlarda aşırı dikkatin bir zararı olmaz, dahası... sırası gelmişken Aleksey Nikolaiç, belki de siz dünyada en büyük mutluluğun aşk olduğunu sanıyorsunuz?

BELYAYEV

(*Soğuk.*)

Böyle bir şey yaşamadım henüz, ama sevdiğin kadının seni sevmesinin büyük mutluluk olduğunu düşünüyorum.

RAKİTİN

Umarım her zaman böyle düşünürsünüz! Bence Aleksey Nikolaiç, her mutlu aşk kendinizi ona bütünüyle verdiğinizde mutsuzluktan, gerçek bir felaketten farklı değildir... Acele etmeyin! Belki ileride öğreneceksiniz o yumuşak ellerin size nasıl işkence ettiğini, yüreğinizi nasıl parçaladığını... Acele etmeyin! O alevli aşkın altında nasıl yakıcı bir nefretin olduğunu öğreneceksiniz! Ateşler içinde yarken, en anlamsızından, en basitinden huzuru ararken, sakın ve özgür herkesi kıskanırken beni hatırlayın. Acele

etmeyin! Bir eteğe ait olmanın, köle olmanın, bağımlı olmanın ne demek olduğunu anlayacaksınız... bu dayanılmaz köleliğin ne yüz kızartıcı bir şey olduğunu da öğreneceksiniz!.. Nihayet böylesine boş şeylerin size ne kadar pahalıya mal olacağını da öğreneceksiniz... Ama neden anlatıyorum size bütün bunları, şimdi inanmayacaksınız bana. Rahat olmanız çok hoşuma gidiyor... evet, evet... böyle durumlarda dikkatli olmak gerekir.

BELYAYEV

(Bakışını Rakitin'den bir an ayırmadan.)

Gerçi ihtiyacım yoktu aşka, ama verdiğiniz bu ders için yine de teşekkür ediyorum Mihail Aleksandriç.

RAKİTİN

(Belyayev'in elini tutar.)

Lütfen bağışlayın beni, kimseye ders vermek gibi bir niyetim yoktu... Öylesine gevezelik ettim işte...

BELYAYEV

(Hafif ironik.)

Ortada herhangi bir amaç yokken mi?

RAKİTİN

(Biraz mahcup.)

Özellikle özel bir amaç yokken. Sadece demek istedim ki... şimdiye kadar Aleksey Nikolaiç kadınları öğrenmek fırsatınız olmamış. Kadın kısmı kaprisli, delişmen olur.

BELYAYEV

Peki kimden söz ediyorsunuz siz?

RAKİTİN

Hiç... özellikle hiç kimseden.

BELYAYEV

Genel olarak bütün kadınlardan, değil mi?

RAKİTİN

(Zoraki gülümser.)

Evet, olabilir. Doğrusu birden bu akıl hocası tavrını neden takındım bilmiyorum! Lütfen bağışlayın bu gevezeliğimi...

BELYAYEV

Rica ederim, rica ederim...

RAKİTİN

Yani kentten bir şey istemiyor musunuz?

BELYAYEV

Hiçbir şey istemiyorum, teşekkür ederim. Ama gideceğiniz için üzuldüm.

RAKİTİN

Teşekkürler... İnanın ben de üzgünüm...

(Odanın kapısından Natalya Petrovna ile Vera girer. Vera'nın yüzü hüziünlü, beyazdır.)

Sizin tanıdığımıza sevindim...

(Tekrar Belyayev'in elini sıkar.)

NATALYA PETROVNA

(Bir süre ikisine bakar, yanlarına gider.)

Merhabalar beyler...

RAKİTİN

(Birden döner.)

Merhaba Natalya Petrovna... Merhaba Vera Aleksandrova...

(Belyayev sessiz, eğilerek Natalya Petrovna ile Vera'yı selamlar. Mahcuptur.)

NATALYA PETROVNA

(Rakitin'e.)

Neler yapıyorsunuz?

RAKİTİN

Bir şey yaptığım yok...

NATALYA PETROVNA

Biz de Vera'yla bahçede dolaştık... Hava bugün çok güzel... Ihlamurlar çok hoş kokuyor. Hep ıhlamurların altında dolaştık... Gölgede başınızın üstünde arıların vızıl-tısını duymak çok hoş...

(Çekingen, Belyayev'e.)

Sizinle orada karşılaşacağımızı umuyorduk.

(Belyayev susar.)

RAKİTİN

(Natalya Petrovna'ya.)

Ya? Bugün siz de doğanın güzellikleriyle ilgileniyorsunuz demek...

(Bir an susar.)

Aleksey Nikolaïç bugün bahçeye çıkamazdı... Yeni ceketini var üzerinde çünkü...

BELYAYEV

(Hafifçe içini çektikten sonra.)

Elbette öyle, yeni tek ceketim var çünkü, bahçede dalları yırtabilir... Evet, bunu söylemek istemiştiniz değil mi?

RAKİTİN

(Yüzü kızarır.)

Hayır... hiç de değil...

(Vera sessizce sağdaki kanepeye yürür, eliğine başlar.

Natalya Petrovna Belyayev'e zoraki gülümser.

Kısa, oldukça sıkıcı bir sessizlik olur. Rakitin alaycı kayıtsızlığıyla devam eder.)

Ah evet, size söylemeyi unuttum Natalya Petrovna, bugün gidiyorum...

NATALYA PETROVNA

(Biraz heyecanlı.)

Gidiyor musunuz? Nereye?

RAKİTİN

Kente... İşlerim var.

NATALYA PETROVNA

Umarım çok kalmazsınız orada?

RAKİTİN

İşlerimin gidişine bağlı.

NATALYA PETROVNA

Bakın, çabuk dönün.

(Belyayev'e, ona bakmadan.)

Aleksey Nikolaïç, Kolya'nın bana gösterdiği o resmi siz mi yapmıştınız?

BELYAYEV

Evet efendim... ben yaptım, ufak bir şey...

NATALYA PETROVNA

Tersine, çok güzel bir resim... Yeteneklisiniz.

RAKİTİN

Farkındayım, Bay Belyayev'de her gün yeni yetenekler keşfediyorsunuz.

NATALYA PETROVNA

(Soğuk.)

Olabilir... Onun için güzel bir şey bu.

(Belyayev'e.)

Yaptığınız başka resimler var mı? Bana gösterir misiniz onları?

(Belyayev saygıyla eğilir.)

RAKİTİN

(Sürekli diken üzerinde oturuyormuş gibi tedirgindir.)

Şimdi hatırladım, hazırlanmam gerekiyor... Hoşça kalın.

(Kapıya yürür.)

NATALYA PETROVNA

(Rakitin'in arkasından.)

Acele etmeyin, daha vedalaşacaksınız bizimle...

RAKİTİN

Elbette.

BELYAYEV

(Kısa bir kararsızlıktan sonra.)

Mihail Aleksandriç bekleyin, ben de geliyorum. Size iki sözcük söylemem gerekiyor...

RAKİTİN

Ya?

(İkisi birlikte salona geçerler. Natalya Petrovna sahnenin ortasında kalır, biraz sonra solda oturur.)

NATALYA PETROVNA

(Kısa bir sessizlikten sonra.)

Vera!

VERA

(Başını kaldırmadan.)

Ne istemiştiniz?

NATALYA PETROVNA

Vera, Tanrı aşkına, böyle yapmayın... Tanrı aşkına
Vera... Veracığım...

(Vera bir şey söylemez, Natalya Petrovna ayağa kalkar, sahneyi boydan boya geçer, Vera'nın önünde sessizce diz çöker. Vera onu kaldırmak ister, başını öte yana çevirir, yüzünü kapatır. Natalya Petrovna yere diz çökmüşken konuşmaya başlar.)

Affet beni Vera, ağlama Vera... Sana karşı suçluyum, suçluyum. Affedemeyecek misin beni Vera?

VERA

(Gözyaşları arasında.)

Kalkın, kalkın...

NATALYA PETROVNA

Beni affedinceye kadar kalkmayacağım Vera. Ağır geldi sana bu olanlar... ama unutma, benim için daha mı kolaydı sanıyorsun? Unutma Vera... Her şeyi biliyorsun... Aramızda yalnızca bir fark var, senin bana karşı hiç suçun yok, ama benim...

VERA

(Acılı.)

Yalnızca bu değil! Hayır, Natalya Petrovna, ama aramızda bir başka fark daha var... Bugün öylesine tatlı, öylesine iyi, öylesine sevecensiniz ki...

NATALYA PETROVNA

(Vera'nın sözünü keser.)

Çünkü suçumun bilincindeyim...

VERA

Gerçekten mi? Sırf bunun için...

NATALYA PETROVNA

(Kalkıp Vera'nın yanına oturur.)

Evet, başka nasıl bir fark olabilir aramızda?

VERA

Natalya Petrovna daha fazla acı çektirmeyin bana, başka bir şey sormayın...

NATALYA PETROVNA

(İçini çeker.)

Vera görüyorum, affedemeyeceksin beni.

VERA

Bugün çok iyisiniz, çok tatlısınız, çünkü sevildiğinizi hissediyorsunuz.

NATALYA PETROVNA

(Mahcup.)

Vera!

VERA

(Natalya Petrovna'ya dönerek.)

Ne yani, doğru değil mi bu?

NATALYA PETROVNA

(Üzgün.)

İnan bana, sen de, ben de aynı şekilde mutsuzuz.

VERA

O sizi seviyor!

NATALYA PETROVNA

Vera ne diye acı çektiriyoruz birbirimize? İkimizin de kendimizi toparlamamız gerekiyor. İkimizin de ne durumda olduğumuzu unutma. Kuşkusuz benim hatam yüzünden sırrımızı burada iki kişinin öğrendiğini unutma...

(Susar.)

Vera kuşkularla, sitemlerle birbirimizi üzecek yerde bu ağır durumdan nasıl çıkacağımızı... kurtulacağımızı birlikte düşünssek daha iyi olmaz mı? Yoksa benim bu heyecanı, tehlikeyi kaldırabileceğimi mi sanıyorsun? Yoksa unuttun mu benim nasıl biri olduğumu? Ama dinlemiyorsun beni...

VERA

O sizi seviyor!

NATALYA PETROVNA

Vera o gidiyor buradan.

VERA

(Dönerek.)

Ah, bırakın beni...

(Natalya Petrovna kararsız, Vera'ya bakar.

O anda odadan İslayev'in sesi gelir:

"Nataşa, hey, Nataşa, neredesin?")

NATALYA PETROVNA

(Hızla kalkar, odanın kapısına yaklaşır.)

Buradayım... Ne istiyorsun?

İSLAYEV'İN SESİ

Buraya gel, sana bir şey söyleyeceğim...

NATALYA PETROVNA

Hemen geliyorum.

(Vera'ya döner, elini uzatır, Vera hiç kıpırdamaz.

Natalya Petrovna içini çekerek odaya girer.)

VERA

(Sahnede yalnızdır, bir süre sustuktan sonra.)

Seviyor Natalya Petrovna'yı!.. Ve ben bu kadının evinde kalmak zorundayım... Ah! Bu fazlasıyla...

(Elleriyle yüzünü kapatır, hareketsiz kalır.)

(Salona açılan kapıdan Şpigelski'nin başı

görünür. Dikkatle bakınır, parmaklarının ucuna

basarak onu fark etmeyen Vera'nın yanına gelir.)

ŞPİGELSKİ

(Kollarını kavuşturup yüzünde alaycı bir ifadeyle

Vera'nın karşısında durur.)

Vera Aleksandrovna!.. Vera Aleksandrovna...

VERA

(Başını kaldırıp.)

Kim o? Siz miydiniz Doktor?..

ŞPİGELSKİ

Ne o küçük hanım, hasta falan mısınız?

VERA

Hayır, bir şeyim yok.

ŞPİGELSKI

Elinizi verin bana, nabzınıza bakayım.

(*Vera'nın nabzına bakar.*)

Hım, hızlı mı atıyor? Ah siz küçük hanım, küçük hanım benim... Beni dinlediğiniz yok ki... Sanki sizin iyiliğinizi istemiyorum.

VERA

(*Şpigelski'ye kararlı bakarak.*)

İgnatiy İlyiç...

ŞPİGELSKI

(*Hızlı.*)

Sizi dinliyorum Vera Aleksandrovna... söyleyin görüşünüzü, lütfedin... dinliyorum sizi.

VERA

O beyefendi... Bolşintsov, arkadaşınız gerçekten iyi biridir?

ŞPİGELSKI

Dostum Bolşintsov mu? Harikadır, çok dürüsttür... örnek, erdemli bir insandır.

VERA

Kötü değil mi yani?

ŞPİGELSKI

Ne demek! Çok iyi yüreklidir. İnanın hamur gibi yumuşaktır, rica ederim... istediğin gibi yoğur... Onun kadar iyi yüreklisini arasan dünyada bulamazsın. İnsan değil bir güvercindir o...

VERA

Kefil olur musunuz?

ŞPİGELSKI

(*Bir elini kalbinin üzerine koyar, ötekini havaya kaldırır.*)

Kendime olduğum kadar!

VERA

Öyleyse ona söyleyebilirsiniz... kendisiyle evlenmeye hazırım.

ŞPİGELSKI

(Sevinçli bir şaşkınlıkla.)

Gerçekten mi?

VERA

Sadece olabildiğince çabuk... duydunuz mu beni?.. Olabildiğince çabuk...

ŞPİGELSKI

Yarın! İsterseniz... Daha neler! Ay Vera Aleksandrovna! Aferin küçük hanım! Hemen şimdi onun yanına gideceğim. Sevindireceğim onu... Nasıl beklenmedik bir şey oldu bu! Bolşintsov canını verir sizin için Vera Aleksandrovna...

VERA

(Sabırsız.)

Bunu sormuyorum İgnatiy İlyiç!

ŞPİGELSKI

Nasıl isterseniz Vera Aleksandrovna, nasıl isterseniz. Yalnızca şunu söyleyebilirim size, onunla mutlu olacaksınız ve teşekkür edeceksiniz... göreceksiniz...

(Vera tekrar sabırsız bir hareket yapar.)

Tamam, susuyorum, susuyorum... Yani ona söyleyebilirim...

VERA

Söyleyebilirsiniz, söyleyebilirsiniz...

ŞPİGELSKI

Çok güzel... Öyleyse hemen gidiyorum. Hoşça kalın.

(Kulak kabartır.)

Galiba biri geliyor...

(Odaya yürür, eşikte yüzünde şaşkınmış gibi bir ifade olur.)

Hoşça kalın.

(Çıkar.)

VERA

(*Onun arkasından bakarak.*)

Burada kalmaktansa bir an önce...

(*Ayağa kalkar.*)

Evet, kararımı verdim. Artık durmayacağım bu evde... hiçbir şey için... O kadının sevecen bakışını, gülümseyişini görmek istemiyorum. Mutluluktan nasıl çekiyor içini, gülümsüyor... Evet, çok mutlu, nasıl üzgünmüş, hüznülmüş gibi yapıyor... Beni okşamalarına dayanamıyorum...

(*Salonun kapısında Belyayev görünüyor.*

Bakır, Vera'ya yaklaşıyor.)

BELYAYEV

(*Alçak sesle.*)

Vera Aleksandrovna yalnız mısınız?

VERA

(*Dönüp bakar, ürperir,*

bir süre sustuktan sonra cevap verir.)

Evet.

BELYAYEV

Yalnız olmanıza sevindim... Yoksa gelmeyecektim yanınıza Vera Aleksandrovna, sizinle vedalaşmak için geldim buraya.

VERA

Vedalaşmak için?

BELYAYEV

Evet, buradan gidiyorum.

VERA

Gidiyor musunuz? Gidiyorsunuz öyle mi?

BELYAYEV

Evet... ve ben.

(*Güçlü bir içsel heyecanla.*)

Görüyorsunuz işte Vera Aleksandrovna, burada kalmam olanaksız artık. Burada olmak çok sıkıntılar açtı başıma.

Ayrıca sizin huzurunuzu da, Natalya Petrovna'nın huzuru da ne kadar kaçırdığımı bilmiyorum... dahası eski dostların arasını da bozdum. Benim yüzümden Bay Rakitin gidiyor buradan, velinimetinizle aranız bozuldu... Bütün bunlara bir son vermenin zamanı geldi. Ben gittikten sonra umarım tekrar huzur, düzen gelir buraya... Zengin hanımefendilerin, genç kızların başını döndürmek bana göre değil... Unutacaksınız beni, belki bir zaman sonra bütün bunların nasıl olduğuna şaşacaksınız... Ben ise daha şimdiden şaşıyorum... Aldatmak istemiyorum sizi Vera Aleksandrovna. Burada olmaktan korkuyorum, dehşet veriyor bana bu... Aklım almıyor... Biliyor musunuz, böyle şeylere alışık değilim. Ne diyeceğimi bilemiyorum... Herkesin gözü bende gibi geliyor.. Evet, nihayet, benim için zor olacak... şimdi... sizinle birlikte, ikimizin...

VERA

Hayır, beni düşünmeyin! Kısa bir süre daha buradayım ben.

BELYAYEV

Nasıl?

VERA

Benim sırrım bu. Tamam, size engel olmayacağım, inan bana...

BELYAYEV

Gitmek zorunda olduğumu görüyorsunuz değil mi? Hak verin bana. Sanki veba getirdim bu eve. Herkes kaçıyor buradan. Henüz vakit varken ben gözden kaybolsam daha iyi olmaz mı? Biraz önce uzun uzun konuştum Bay Rakitin'le... Sözcüklerinde nasıl bir acı vardı bilemezsiniz... Bu arada yeni ceketimle de nasıl alay etti... Haklı... Evet, gitmek zorundayım. İnanır mısınız Vera Aleksandrovna, beni buradan götürecek yük arabasını bile bekleyemeyeceğim. Boğulacak gibi oluyorum burada, açık havaya çıkmak istiyorum. Gücüm kalmadı,

içim acıyor... aynı zamanda denizaşırı uzun bir yolculuğa çıkmaya hazırlanan biri gibi hafif hissediyorum kendimi; sevdiği insanlardan ayrılmak ağır gelir ona... öte yandan deniz kulaklarında öylesine neşeyle uğuldar, rüzgâr yüzüne taptaze eser, ister istemez kanı damarlarında hızlı akmaya başlar, kalbi hızlı çarpar... Evet, kararlıyım, gidiyorum. Moskova'ya, arkadaşlarımla yanına döneceğim, çalışmaya başlayacağım...

VERA

Demek seviyorsunuz onu Aleksey Nikolaiç. Seviyorsunuz onu ve yine de gidiyorsunuz.

BELYAYEV

Kapatalım bu konuyu Vera Aleksandrovna, ne gereği var? Her şeyi bitirdiğimin farkında değil misiniz yoksa? Her şeyi... Kıvılcım gibi birden çaktı ve söndü. İki dost olarak ayrılalım sizinle. Zamanıdır. Kendime geldim ben. Size sağlıklı, mutlu bir ömür diliyorum. Bir gün olur karşılaşırız belki... Hiçbir zaman unutmayacağım sizi Vera Aleksandrovna... Çok sevdim sizi, inanın bana...

(Vera'nın elini sıkarak, acele eder.)

Bu notu benden Natalya Petrovna'ya verin.

VERA

(Şaşkınlıkla bakar Belyayev'in yüzüne.)

Notu mu?

BELYAYEV

Evet... Onunla vedalaşamayacağım.

VERA

Hemen şimdi mi gidiyorsunuz?

BELYAYEV

Evet, şimdi... Bu konuda kimseye bir şey söylemedim... yalnız Mihail Aleksandriç'a söyledim ve kente birlikte gidiyoruz. Kentten yazacağım... Eşyalarımı yollarlar bana... Gördüğünüz gibi her şey tamam... Şu da var, isterseniz okuyabilirsiniz bu notu. Topu topu iki sözcük var orada.

VERA

(Kâğıdı alırken.)

Yani gerçekten mi gidiyorsunuz?..

BELYAYEV

Evet, evet... Bu notu ona verin ve deyin ki... Hayır, hiçbir şey söylemeyin. Ne gereği var?

(Kulak kabartır.)

Gelenler var. Hoşça kalın.

(Kapıya koşar, eşikte bir an durur, koşarak çıkar.)

(Vera elinde kâğıtla durur. Natalya Petrovna gelir.)

NATALYA PETROVNA

(Vera'ya yaklaşıp.)

Veracığım...

(Vera'nın yüzüne bakar, durur.)

Neyin var Vera?

(Vera bir şey söylemeden kâğıdı ona uzatır.)

Not mu bu?.. Kimden?

VERA

(Boğuk bir sesle.)

Okuyun.

NATALYA PETROVNA

Korkutuyorsun beni Vera.

(Notu içinden okur ve birden iki eliyle yüzünü kapatır, kanepeye çöker.)

(Uzun bir sessizlik.)

VERA

(Ona yaklaşıp.)

Natalya Petrovna...

NATALYA PETROVNA

(Ellerini yüzünden çekmeden.)

Gidiyor!.. Benimle vedalaşmak bile istemedi... Ah! Ama sizinle vedalaştı!

VERA

(Üzgün.)

Beni sevmiyor...

NATALYA PETROVNA

(Ellerini çeker yüzünden ve ayağa kalkar.)

Ama böyle gitmeye hakkı yok... Ben istiyorum... Böyle yapamaz... Her şeyi böyle aptalca koparıp atmak hakkını kim verdi ona?.. Nihayet karşısındakini küçümsemektir bu... Benim... bir karar vermediğimi nereden biliyormuş...

(Koltuğa bırakır kendini.)

Tanrım, Tanrım!..

VERA

Natalya Petrovna onun buradan gitmek zorunda olduğunu kendiniz söylediniz bana... Hatırlayın.

NATALYA PETROVNA

Şimdi sizin keyfiniz yerinde... O gidiyor... Şimdi ikimiz eşitiz...

(Sesi kesilir.)

VERA

Natalya Petrovna, bugün bana dediniz ki... Aynen şöyle dediniz Natalya Petrovna: Birbirimizi üzecek yerde bu durumdan nasıl çıkacağımızı, nasıl kurtulacağımızı düşünsek daha iyi olmaz mı... Kurtulduk işte.

NATALYA PETROVNA

(Neredeyse nefretle Vera'ya arkasını döner.)

Ah...

VERA

Anlıyorum sizi Natalya Petrovna... Sakin olun... Varlığım uzun süre daha rahatsız etmeyeceğim sizi. Bir arada yaşamamız olanaksız.

NATALYA PETROVNA

*(Vera'ya elini uzatmak ister,
eli dizinin üzerine düşer.)*

Neden böyle konuşuyorsun Veracığım?.. Yoksa ayrılmak mı istiyorsun benden? Evet, haklısın, kurtulduk artık. Her şey bitti... Her şey tekrar düzene girdi...

VERA

(Soğuk.)

Huzursuz olmayın Natalya Petrovna.

(Vera bir şey söylemeden Natalya Petrovna'nın yüzüne bakar. İslayev çalışma odasından çıkar.)

İSLAYEV

(Bir süre Natalya Petrovna'ya baktıktan sonra alçak sesle Vera'ya.)

Belyayev'in gideceğinden haberin var mıydı senin?

VERA

(Şaşırmış.)

Evet... vardı.

İSLAYEV

(Kendi kendine.)

Peki neden böyle birden gitti?..

(Yüksek sesle.)

Nataşacığım...

(Koluna girer.)

(Natalya Petrovna başını kaldırır.)

Benim Nataşacığım.

(Natalya Petrovna kendini zorlayarak gülümser.)

Kendini iyi hissetmiyor musun canım? Biraz yatmanı söylemek istemiştım sana, gerçekten...

NATALYA PETROVNA

Ben iyiyim Arkadiy... Bir şeyim yok.

İSLAYEV

Ama yüzün bembeyaz. Evet, dinle beni. biraz yatıp dinlen.

NATALYA PETROVNA

Tamam, belki.

(Kalkmak ister, kalkamaz.)

İSLAYEV

(Yardım eder.)

Gördün mü?..

(Natalya Petrovna koluna dayanarak destek alır.)

Seni götürmemi ister misin?

NATALYA PETROVNA

Hayır! O kadar zayıf değilim! Gidelim Vera.

(Çalışma odasına doğru yürür.)

(Salondan Rakitin girer. Natalya Petrovna durur.)

RAKİTİN

Ben geldim Natalya Petrovna...

İSLAYEV

(Rakitin'in sözünü keser.)

A, Michel! Buraya gel!

(Kenara çeker onu... alçak sesle, canı sıkkın.)

Neden her şeyi hemen söyledin? Rica etmiştim senden! Aceleye ne gerek vardı... Buraya geldiğimde öyle telaşlıydı ki...

RAKİTİN

(Şaşkın.)

Ne dediğini anlayamıyorum.

İSLAYEV

Gideceğini söylemişsin Nataşa'ya...

RAKİTİN

Bunun için mi telaşlandığını sanıyorsun?

İSLAYEV

Şişşt! Bize bakıyor.

(Sesini yükseltir.)

Odana mı gidiyorsun Nataşa?

NATALYA PETROVNA

Evet... odama gidiyorum...

RAKİTİN

Hoşça kalın Natalya Petrovna!

(Natalya Petrovna kapının kolunu tutar... cevap vermez.)

İSLAYEV

(Elini Rakitin'in omzuna koyarak.)

Nataşacığım, adamın dünyanın en iyi insanlarından biri olduğunu biliyor musun?

NATALYA PETROVNA

(Birden taşkınlıkla.)

Evet... biliyorum harika biri olduğunu... hepiniz harikasınız... hepiniz, hepiniz... ve bu arada...

(Birden elleriyle yüzünü kapatır, dirseğiyle kaprıyı iter, hızla gider. Vera onu izler. İslayev sessizce masaya oturur, dirseklerine dayanır.)

RAKİTİN

(Bir süre İslayev'e bakar, acılı gülümseyerek omuz silker.)

Benim hâlim ne böyle? Söylenecek bir şey yok! Doğrusu iyi bile yapmış sayılırım. Dört yıllık aşktan sonra böylesi bir vedalaşma! Güzel, çok güzel, gevezeliğin sonu budur işte. Tanrı'ya şükür, iyi bitti. Bu hastalıklı, veremli ilişkiyi bitirmenin zamanı çoktan gelmişti.

(Sesini yükseltip İslayev'e.)

Evet Arkadiy, hoşça kal.

İSLAYEV

(Başını kaldırır. Gözleri yaşlıdır.)

Güle güle kardeşim. Ama hiç kolay olmayacak bu... Böyle bir şeyi beklemiyordum kardeşim. Güneşli bir günde fırtına gibi bir şey. Ne yaparsın... çok acı! Ama yine de teşekkürler, teşekkürler! Dostum!

RAKİTİN

(Dişlerinin arasından mırıldanır.)

Bu kadarı da fazla.

(Kesik kesik.)

Hoşça kal!

(Salona yürümek ister.

Karşısından Spigelski koşarak girer.)

ŞPİGELSKI

Ne oluyor? Natalya Petrovna'nın fenalaştığını söylediler.

İSLAYEV

(Ayağa kalkarak.)

Kim söyledi bunu?

ŞPİGELSKI

Kız... oda hizmetçisi...

İSLAYEV

Hayır, bir şeyi yok Doktor. Bence şu anda en iyisi Nataşa'yı rahatsız etmemek...

ŞPİGELSKI

Öyleyse çok güzel!

(*Rakitin'e.*)

Kente gideceğinizi söylüyorlar, doğru mu?

RAKİTİN

Evet. İşlerim var.

ŞPİGELSKI

Ya? Demek işleriniz var!..

(*O anda Anna Semyonovna, Lizaveta Bogdanovna, Kolya, Schaaf salondan koşarak girerler.*)

ANNA SEMYONOVNA

Ne oldu? Ne oldu? Neyi var Nataşa'nın?

KOLYA

Anneme ne oldu? Neyi var?

İSLAYEV

Bir şeyi yok... Şimdi buradaydı... Sizin neyiniz var?

ANNA SEMYONOVNA

Evet Arkadiyciğim, Nataşa'nın fenalaştığını söylediler bize...

İSLAYEV

Siz de inandınız...

ANNA SEMYONOVNA

Neden böyle heyecanlısın sen Arkadiyciğim? İlgilenmemizi anlayışla karşılamalısın.

İSLAYEV

Elbette... elbette...

RAKİTİN

Ama ben hemen gitmeliyim.

ANNA SEMYONOVNA

Gidiyor musunuz?

RAKİTİN

Evet... Gidiyorum.

ANNA SEMYONOVNA

(Kendi kendine.)

Ya? Evet, anlıyorum şimdi.

KOLYA

(İslayev'e.)

Babacığım...

İSLAYEV

Ne var?

KOLYA

Aleksey Nikolaiç neden gitti?

İSLAYEV

Nereye gitti?

KOLYA

Bilmiyorum... Beni öptü, kasketini geçirdi başına ve yürüyerek gitti... Oysa şimdi Rus dili dersim vardı.

İSLAYEV

Belki biraz sonra gelir... Aslında biriyle haber gönderebiliriz.

RAKİTİN

(Alçak sesle.)

Kimseyi gönderme Arkadiy. Dönmeyecektir.

(Anna Semyonovna kulak kabartır.

Şpigelski ile Lizaveta Bogdanovna

fısıltıyla konuşmaktadırlar.)

İSLAYEV

Bu ne demek oluyor?

RAKİTİN

O da gidiyor.

İSLAYEV

Gidiyor mu... Nereye?

RAKİTİN

Moskova'ya.

İSLAYEV

Ne demek Moskova'ya! Ne oluyoruz, bugün herkes aklını mı kaçırdı?

RAKİTİN

(Sesini daha da alçaltıp.)

Aramızda kalsın... Vera âşık oldu ona... Ama o öylesine dürüst bir genç ki buradan gitmeye karar verdi.

(İslayev kollarını iki yana açıp kendini koltuğa bırakır.)

Nedenini anlayabiliyor musun?..

İSLAYEV

(Birden ayağa fırlar.)

Ben mi? Hiçbir şey anlamıyorum ben... Kafam karıştı. İnsan ne anlayabilir bu durumda? Herkes dürüst olduğunu söyleyerek keklik gibi bir yana sıvışıyor... Herkes birden, aynı gün...

ANNA SEMYONOVNA

(Yandan.)

Evet, nedir bu böyle? Diyorsun ki Bay Belyayev...

İSLAYEV

(Öfkeyle bağırır.)

Bir şey yok, bir şey yok anneciğim! Bay Schaaf, Belyayev'in yerine Kolya ile ilgilenin lütfen. Alıp götürün onu buradan.

SCHAAF

Başüstüne efendim...

(Elinden tutup götürür Kolya'yı.)

KOLYA

Ama babacığım...

İSLAYEV

(Haykırır.)

Yürü, yürü!

(Schaaf Kolya'yı götürür.)

Seni de ben yolcu edeceğin Rakitin... Atımı eyerlemelerini söyleyeceğim, su bendinde bekleyeceğim seni... Siz de

anneciğim, Tanrı aşkına huzursuz etmeyin Nataşa'yı...
siz de Doktor...

(Acele çıkarken.)

Matvey! Matvey!

(Anna Semyonovna mağrur, üzgün oturur. Lizaveta Bogdanovna onun arkasında ayakta durur. Anna Semyonovna çevresinde olup bitenleri unutmaya çalışır gibi bakışlarını havaya diker.)

ŞPİGELSKI

(Gizliden, kurnazca Rakitin'e.)

Ne dersiniz Mihail Aleksandriç, yeni troykamla sizi ana yola kadar götürmemi ister miydiniz?

RAKİTİN

A!.. Yeni atlar mı aldınız yoksa?

ŞPİGELSKI

(Mütevazı.)

Vera Aleksanrovna ile konuştum... Ne diyorsunuz?

RAKİTİN

Olabilir!

(Eğilerek Anna Semyonovna'ya selam verir.)

Anna Semyonovna, saygılarımla...

ANNA SEMYONOVNA

(Yine mağrur, yerinden kalkmadan.)

Güle güle Mihail Aleksandriç... İyi yolculuklar...

RAKİTİN

Çok teşekkürler efendim. Lizaveta Bogdanovna...

(Rakitin eğilerek ona da selam verir.)

Lizaveta Bogdanovna cevap olarak reverans yapar.

Rakitin salona gider.)

ŞPİGELSKI

(Anna Semyonovna'nın eline eğilir.)

Hoşça kalın hanımefendi...

ANNA SEMYONOVNA

(Daha az mağrur, ama yine de mütevazı.)

A! Siz de mi gidiyorsunuz Doktor?

ŞPİGELSKI

Evet efendim... Biliyorsunuz hastalarım bekliyor... Ayrıca görüyorsunuz varlığım pek istenmiyor burada.

(Öne eğilerek Lizaveta Bogdanovna'ya kurnazca göz kırpar. Lizaveta Bogdanovna gülümseyerek karşılık verir.)

Hoşça kalın...

(Rakitin'in arkasından koşar.)

ANNA SEMYONOVNA

(Şpigelski'nin gidişine sesini çıkarmaz ve kollarını bağlayıp yavaşça döner Lizaveta Bogdanovna'ya.)

Bütün bu olanlar için ne düşünüyorsunuz canım?

LİZAVETA BOGDANOVNA

(Göğüs geçirip.)

Size ne diyeceğimi bilemiyorum Anna Semyonovna.

ANNA SEMYONOVNA

Duydun mu? Belyayev de gidiyormuş...

LİZAVETA BOGDANOVNA

(Tekrar göğüs geçirip.)

Ah Anna Semyonovna, belki ben de çok kalmayacağım burada. Ben de gideceğim.

(Anna Semyonovna anlatılamaz bir şaşkınlıkla Lizaveta Bogdanovna'ya bakar. Lizaveta Bogdanovna bakışlarını kaldırmadan Anna Semyonovna'nın karşısında durur.)

Aralık 1850
Petersburg.

Ivan Sergeyeviç Turgenyev (1818-1883): Avrupa'da ve ülkemizde eserleri ilk çevrilen 19. yüzyıl Rus romancıları arasında yer alır. Moskova, Petersburg ve Paris üniversitelerinde öğrenim gören Turgenyev döneminin Avrupalı bakış açısına sahip tek Rus yazarı olarak anılır. Zayıf iradeli Rus aydınlarını, serflerin yaşantısını, toprak sahibi soyluların aşklarını ve kendisini yakın hissetmediği radikal genç kuşağı tarafsız ve gerçekçi bir dille eserlerine aktarmıştır.

Köyde Bir Ay Turgenyev'in en tanınmış tiyatro oyunlarından. 1848-1850 yılları arasında Fransa'da "Öğrenci" adıyla yazılan eser Rusya'da sansür tarafından yasaklanmış, siyasi olmaktan çok ahlaki gerekçelerle yapılması istenen değişikliklerin ardından 1855'te "Köyde Bir Ay" adıyla yayımlanmıştır. Oyun zengin bir toprak sahibinin oğluna ders veren üniversite öğrencisinin evin hanımı ve ailenin evlatlık kızı arasında kaldığı üçlü bir aşk hikâyesini anlatır. Oyunun yazar tarafından gözden geçirilmiş son ve sansürsüz hali ancak 1869'da yayımlanabilmiştir.

Ergin Altay (1937): 1953 yılında Kuleli Askeri Lisesi'ne girdi, yabancı dil olarak Rusçayı seçti. 1956'da Ankara Üniversitesi DTCF Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Uzun yıllar Rusça öğretmenliği yaptı. Zoşçenko'dan yaptığı ilk öykü çevirisi Yusuf Ziya Ortaç'ın Akbaba dergisinde yayımlandı. Puşkin, Dostoyevski, Tolstoy, Gogol, Çehov, Lermontov, Gonçarov, Turgenyev, Gorki ve Bulgakov son elli yılın en önemli Rusça çevirmenlerinden olan Ergin Altay'ın yetkinlikle Türkçeye kazandırdığı yazarlar arasında yer alır.

